

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun
Ljubljana številka
10.630 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Papeževa beseda

Ves svet ve, koliko sta si prizadevala pokojni papež Pij XI. in sedanji Pij XII., da bi se velesile ognile vojni in se sporazumele o novem svetu in redu na pravični podlagi, tako da bi bile zadovoljne resnične potrebe vsakogar na svetovnem prostoru, ne da bi žalila in kršila neodvisnost katerega koli naroda in države. Delo papežev za mir se je raztezalo tako na duhovno, kakor na diplomatsko polje, na katerem je ugled poveljarjev katoliške Cerkve v 20. stoletju večji nego kdaj koli. Saj so časi taki, da se tudi nehoti ozira pogled vsakogar, ki čuti odgovornost za bodočnost človeka, na moralno silo Cerkve, matere, evropske krščanske kulture. Sedanji papež pa ne opušta prav nobene prilike, da ne bi potem, ko so slepe strasti nespravljivega sovražstva priklicale nad svet največjo in najhujšo obzirnejšo vojno, kar jih je kdaj doživelo človeštvo, pozival tistih, ki imajo usodo narodov v rokah, naj vendar odložijo orožje, ker drugače zdrvi ves svet v svojo pogubo v še večjo zmedo in anarhijo ter v zaton vse civilizacije, iz katere bo bogvekdaj zopet vstalo sonce človeštva vredne omike in reda.

Kaj čudnega, če se je Pij XII. vrnil k temu usodnemu vprašanju v sedanjem trenutku, ko je vojna zopet na enem iz tistih preokretov, ki bi mogli potegniti v njen vrtnec tudi take narode in države, ki so se je hvala Bogu znale in mogle do sedaj obvarovati. V pismu, ki ga je pisal papež z datumom od 17. aprila na svojega državnega tajnika kardinala Magliona se Pij XII. najprej spominja, kako je papež meseca aprila lanskega leta, ko je po vsem svetu že vstajal resen strah pred vojnim viharjem, ki se je takrat posebno jasno napovedoval, pozval ves katoliški svet, da naj meseca maja s posebno gorečnostjo in pobožnostjo obrača svoje molitve k Materi božji, da bi izprosila od svojega božjega Sina, da se strasti sovražnih strank poležejo in dajo prostora pameti, ki nakazuje kot edino rešitev iz tako zapletenega položaja odločno voljo do poštenega mira. Toda izbruhnila je strašna vojna, ki je povzročila že brez števila gorja in škode, tako da si papež ne more kaj, da ne bi zopet pozval svojih sinov po vsem svetu, da naj se vnovič zberejo okoli oltarjev božje Matere ter vnovič s posebno prisrčnostjo dvigajo k njej svoje molitve, da bi Bog čimprej ustavil bič vojne, ki tako neusmiljeno tepe vse narode.

Pij XII. naglašja, kako da od samega začetka vojne ni opustil ničesar, da ne bi v javnih govorih in dokumentih, pa z razgovori z merodajnimi osebam opominjal narode in vladarje, naj vpostavijo tisti mir in tisto slovo, ki jo more ustvariti le pravičnost in okrepiti bratovska ljubezen. Kdor le količkaj pozna papeža, ve, da njega sedanje gorje človeštva prizadeva tako, kakor prizadeva očeta trpljenje njegovih sinov. Papež pravi, da ga ne boli samo to, kar morajo pretrpeti narodi, ki se vojskujejo, ampak da je v strahu in da ga mučijo tudi nevarnosti, katerim so izpostavljeni drugi narodi. Slejkoprej pa sv. oče zaupa v Boga, ki zmore vse, ki drži takorekoč svet na dlani svojih rok in vodi tako usodo kakor misli in čustva onih, ki vladajo narodu. Na vsak način se moramo obračati slejkoprej k njemu, da bi v svojem usmiljenju pospešil konec viharja, ki divja po svetu.

Spominimo se, da je, kakor je dejal sveti Bernard, volja božja, da dosežemo vse po priprošnji Marije, in se zato zatečemo k njej, da nam pomaga in nas tolaži, kakor je pomagala in tolažila naše očete v najbolj kritičnih časih zgodovine krščanstva. Sveta Devica toliko velja pri Bogu in pri njegovem večnem Sinu, da je po besedah Danteja tisti, ki hoče kakšne milosti, pa se ne zateče k njej, podoben ptici, ki hoče leteti, pa je brez kril. (Divina Commedia, Paradiž XXXIII, 13-15). Zato se moramo postaviti pod njeno zaščito in se popolnoma zaupati njeni materinski dobroti tudi v takih trenutkih, ko niso samo ogrožene dobrine posameznika, temveč blagostanje, kultura in bodočnost vsega narodnega in človeškega občestva. Posebno želi v tem svojem pismu sv. oče, da bi se zbrale cerkve in prosijo svojo Mater, da naj nam ona s svojimi priprošnjami pred obličjem Večnega izprosi mir. Otroci so najlepši cvet v mističnem vrtu Cerkve in njihove molitve zmorejo več od drugih, ker prihajajo iz čistega srca, katerega še niso začele razjedati strasti, ki kakor vidimo, tako strašno pustošijo svet v svojem divjem besu, ki ga gojijo zoper vse, kar je dobro in lepo. Papež sam neizmerno zaupa v molitve tistih, čijih angeli, kakor je rekel Kristus, neprestano gledajo obličje Očetovo.

Vemo, končuje Pij XII., da Odrašenik otroke posebno ljubi in da so neskončno dragi tudi njegovi presveti Materi. Te molitve predirajo nebo in lahko uklonijo večno pravičnost, da bi se človeštva usmilila. Saj je dejal naš Zveličar: »Prosite, in se vam bo dalo; iščite, in boste našli; trkajte, in se vam bo odprlo.« Naj torej dosežejo nedolžne otroške duše, da bi se mi pomirili in da bi se zopet bratovsko objeli; da bi se vpostavili red mira in pravice; da bi čimprej zasvetila zarja srečnejše bodočnosti človeške družbe.

Tako pismo Pija XII. kardinalu držav-nemu tajniku; papež pa se je istega dne dotaknil tega predmeta tudi v nagovoru na 600 novoporočenih parov. Dejal je ob tej priliki na koncu sledeče: »Ko mislimo na skrbi, ki spričo strahot, težav in gorja naših dni stiskajo papežovo srce, vas prosimo, da kadar molite za svojo zakonsko srečo, molite tudi, da bi se vsi narodi zavedli, da so vsi otroci božji in da bi se takó zbudilo v njih zopet čustvo vesoljnega bratstva, ki je nujna podlaga edinstvi človeštva in splošnega mira.«

To niso gole besede, kakor radi mislijo malodušneži ali pa taki, ki nimajo smisla za duhovne vrednote pa za moč molitve; to so izjave, ki ne izvirajo samo iz velike ljubezni in skrbi, ampak se pridružujejo in naravnost vodijo prizadevanja tistih upoštevanja vrednih sil na svetu, ki neutrudno, ne da bi se dale

Italija in jugovzhod

Službena izjava v Rimu, da »je Italija še nadalje odločena ohraniti prisrčne zveze z jugovzhodnimi državami« — »Ne nadvlada, ampak sodelovanje«

Rim, 19. aprila. t. Reuter. Virginio Gayda je v »Giornale d'Italia« napisal članek o italijanskih težnjah na Sredozemskem morju. V članku pravi med drugim, da

»italijanska politika nima namena, da bi nadvladala v Sredozemlju ali na Balkanu, marveč hoče tamkaj sodelovati z vsemi narodi, predvsem pa s sredozemskimi narodi. Italija ima v Sredozemlju svoje načrte, ki jih hoče uresničiti. Ti načrti temelje na ravnotežju med pravicami in oboroženimi silami posameznih držav, kakor tudi na mednarodnih pogodbah, s katerimi bo za vedno zajamčeno, da bo na Sredozemskem morju vladala svoboda pomorskega prometa, kakor tudi popolna svoboda za vsako sredozemsko državo, da bo mogla neovirano ven in noter na Sredozemsko morje. To pa hoče Italija doseči ne z nadvlado nad drugimi, marveč s sodelovanjem z drugimi narodi, seveda v skladu z italijanskimi zgodovinskimi pravicami in sodobnimi potrebami imperija v Sredozemlju in na Rdečem morju.«

Rim, 19. aprila. AA. Stefani: Diplomatski urednik agencije Stefani naglašja,

da je Italija tudi nadalje odločena ohraniti prisrčne zveze in sodelovanje z državami jugovzhodne Evrope. Senzacionalne vesti angleškega in francoskega tiska o namenih Italije na Balkanu so samo poizkusi spraviti balkanske države v službo zveze obeh zahodnih velesil.

Milan, 19. aprila. AA. Stefani: »Popolo d'Italia« prinaša članek v zvezi z raznimi poročili francoskih in britanskih listov, ki po sodbi tega lista prinašajo netočne informacije o Italiji in o njenem razmerju do balkanskih držav. List pravi, da vodi Italija na Balkanu politiko sodelovanja in sporazumevanja in da je njeno razmerje do balkanskih držav zelo dobro.

Glede jugoslovansko-italijanskega razmerja pravi list, da je prijateljsko in da je nedavna proslava triletnice italijansko-jugoslovanskega pakta takisto potrdila iskrenost in trajnost tega prijateljstva.

Vojaško sodelovanje

med Italijo in Nemčijo

Rim, 19. aprila. b. Službeno se poroča, da sta se Italija in Nemčija sporazumeli o tesnem sodelovanju vojnih sil z ozirom na novi razvoj dogodkov na Balkanu. Vsi današnji listi prinašajo službeno obvestilo, ki poudarja vzajemnost italijanske in nemške komisije, v kateri se nahajajo vojaški in tehniški strokovnjaki za razne vrste orožja, ki bo te dni zasedala v Rimu, da se po izdelanem načrtu obdrži stalna zveza med nemškimi in italijanskimi vojaškimi silami in se tako okrepí sodelovanje med oboroženo silo Italije in Nemčije.

Angleška poročila o ciljih Italije

London, 19. aprila. t. Reuter. Angleški tisk mnogo piše o položaju na Balkanu v zvezi z balkansko konferenco angleških poslanikov, kakor tudi v zvezi s prihodom dveh nemških vojaških odposlanstev v Italijo. Posebno lista »Daily Express« in »Daily Herald« objavljata dolge članke o položaju in razmotriva o smeri, ki bi jo Italija pri svojem morebitnem nastopu na jugovzhodu zavzela. Lista menita, da bi nemško udejstvovanje na severu moglo zapeljati Mussolinija, da bi nastopil v smislu dogovorov na

Železni romunski ukrepi proti vsem tujcem v državi

Bukarešta, 19. aprila. AA. Rador: Notranje ministrstvo je z ozirom na potrebo preventivnih ukrepov, s katerimi naj se onemogoči vsaka akcija, ki bi bila nevarna za javni red in javno varnost, sklenilo sledeče:

1. Prepovedano je nošenje orožja, vsakršnega vojnega materiala in fotografskih aparatov tujcem, ki se nahajajo v Romuniji.

2. Ukinejo se vsa dovoljenja za nošenje orožja in fotografskih aparatov.

3. Tujci, ki se nahajajo v Romuniji, morajo v roku 3 dni predati policijskim in žandarmerijskim postajam orožje, vojni material in fotografske aparate, ki jih imajo s seboj.

4. Tujci, ki prihajajo v državo, morajo predati na obmejnih postajah orožje, vojni material in fotografske aparate.

Predvidene so stroge kazni za kršitev teh naredb.

Ministrstvo za notranje zadeve je objavilo navedbo o kontroli tujcev. Te navedbe predvidevajo:

razočarati in potlačiti od ničesar, delajo za mir. Ko bodo trudne roke odložile orožje, pogledale razdejane, ki so ga napravile, obenem pa pomislile na posledice divjanja svojih strasti, ki se bodo poznale eno celo stoletje, bo vse n žal, da niso poslušali glasu poglavarja katoliške Cerkve...

Brennerju. »Daily Herald« tem poročilom dodaja še svarilo, naj se nihče ne vdaja utvaram, da je bilo angleško sredozemsko brodovje zaradi norveških dogodkov oslabiljeno. Položaj se je celo izboljšal, kajti sedaj po zlomu nemškega brodovja ima angleška vojna mornarica možnost, da celo od »domačega brodovja« pošlje večje število edinic v Sredozemlje, če bi bilo potrebno. List pravi, da je angleška vlada po svojem veleposlaniku v Rimu to mnenje tudi sporočila italijanski vladi in jo opozorila, da je pisanje italijanskega tiska proti Angliji zelo kvarno za dobre odnose med obema državama. »Times« pa objavlja dolga poročila, ki baje prihajajo iz dunajskih virov in ki govorijo o zbiranju nemških čet v bivši Avstriji. Med drugim poroča, da so donavske ladjedelnice na Dunaju zgradile veliko število prevoznih ladij, vlačilcev, oklopnih motornih čolnov in drugih manjših oboroženih ladij. Na Dunaj da so prišle tudi motorizirane čete.

Francosko naziranje o »namenih Italije«

Pariz, 19. aprila. t. Havas: V Parizu izjavljajo na merodajnih mestih, da veljajo besede, ki jih je včeraj Chamberlain spregovoril o Balkanu, tudi za Francijo.

Oba zaveznika bosta takoj prišla balkanskim državam na pomoč, ako bi bile ogrožene. Balkanskim državam ni treba biti v strahu pred tem, da bi Anglija ali Francija kaj storili, kar bi balkanske države spravilo v vojno nevarnost. Anglija in Francija imata slovesne obveznosti do Romunije in Grčije, toda tudi drugim balkanskim državam bi oba zaveznika takoj prihitela na pomoč, ako bi jih kdo napadel.

Te izjave so bile izdane v zvezi z dejstvom, da so poročila iz jugovzhodnih držav še vedno polna različnih vznemirljivih vesti, ki tamkaj krožijo o nekih »namenih Italije in Nemčije«.

V Parizu so zelo zadovoljni, da so se balkanske države same postavile na noge in da so s podpisom donavske pogodbe o zavarovanju rečne plovbe pokazale, da so med seboj dosti močne, da skrbje za red in mir. Tudi ukrepi proti tujcem v Romuniji in v Jugoslaviji so pariškim krogom prepričevali dokaz za to, da hočejo balkanske

države same ohraniti red in mir v svojih mejah ter odstraniti vse, kar bi jih moglo potisniti v vojni metež. Možato stališče madžarskega ministrskega predsednika Telekyja, ki noče raznim desnničarskim agitatorjem dovoliti, da bi motili mir in red ter je pripravljen razpustiti parlament, je v Parizu vzbudilo zadovoljnost.

Pohvalni nemški službeni glas o ukrepih za varnost plovbe po Donavi

Berlin, 19. aprila. AA. DNB: »Deutsche diplomatisch-politische Korrespondenz« se bavi z ukrepi, ki so jih podvezle podonavske države zaradi varovanja prometa na Donavi. Ti ukrepi, pravi list, ki so jih podonavske države podvezle, ne bodo presenetili one, ki so jim znani življenjski interesi teh držav in zaradi tega jih ne bo iznenadila niti želja, da varujejo svoje interese in da zagotovijo normalni razvoj gospodarskih odnosov v jugovzhodni Evropi. Zahodni velesili sta od začetka vojne delali na tem, da okrepita svoje gospodarske postojanke v jugovzhodnem prostoru v korist blokade, ki jo izvajata. Toda te namene nista mogli uresničiti. Anglija je sklenila sklicati konferenco svojih diplomatskih predstavnikov v jugovzhodni Evropi in ta konferenca je imela značaj vojnega posveta. Toda v trenutku, ko je zasedala ta konferenca, od katere so očividno toliko pričakovali, so sli dogodki v drugo smer. Na koncu ugotavlja »Korespondenz«, da so podonavske države upoštevale svoje lastne interese, ter zato podvezle ukrepe, ki so jih smatrale za potrebne za zagotovitev mirnega gospodarskega razvoja v jugovzhodni Evropi.

Metaksas umrl?

Rim, 19. aprila. b. »Giornale d'Italia« prinaša od svojega dopisnika v Atenah, da se trdovalno širijo vesti, da je grški ministrski predsednik Metaksas umrl. Metaksas je bil že nekaj časa težko bolan in s tem v zvezi se razširjajo poročila o njegovi smrti. Ta poročila se razširjajo po vsem Balkanu.

Jugoslavija - Sovjetija

Sodba madžarskega službenega lista o pomenu zblizanja

Od kdaj prvi stiki

»Čeprav so se pripravljala pagajanja, ki so omogočila, da so se sedaj začeli uradni razgovori, vodila tako spretno in tajno, da javnost o njih ni ničesar niti slutila, je vendar treba opozoriti na nekaj dejstev, ki tvorijo predzgodovino tega dogodka. Na koncu novembra lanskega leta se je po Belgradu raznesla vest, da bodo diplomatski odnosi med Jugoslavijo in Sovjetijo v kratkem vzpostavljene. Danes imamo občute, da so bili prvi koraki že takrat storjeni. Med tem so morale nastati nekatere težave, ki so razgovore zavleklo. Že v oktobru se je v zvezi s pogajanjmi s Sovjeti šmevala ime bivšega finančnega ministra v Živkovičevi diktatorski vladi Milorada Gorgjevića, torej ime istega moža, ki bo sedaj vodil v Moskvo številno zastopstvo za trgovinska pogajanja.«

»Nekoliko pozneje, namreč ob priliki Balkanske konference v februarju letošnjega leta se je spet razširila vest, da se posebno Turčija trudi, da bi med Jugoslavijo in Sovjetijo prišlo do obnove diplomatskih odnosov. To novico so potem zanikali. Danes pa bomo rekli, da je brez dvoma morala neka tretja država že dalje časa posredovati in da so takratne novice delno le odgovorjale resnici, čeprav ni znano, ali je posredovala Turčija ali Bolgarija, ali pa obe državi.«

»Kakšne uspehe bodo pogajanja rodila, danes ni mogoče reči. Besedilo kratkega uradnega poročila je tako sestavljeno, kakor da je uspeh pogajanj že v naprej zagotovljen. Nikdo pa ne sme povedati, če bodo gospodarskim pogajanjem sledila tudi politična pogajanja. Le toliko smemo reči, da vlada na obeh straneh želi in volja spraviti v red vse medsebojne odnose brez izjeme.«

Kdo je posredoval

»Kdo je med obema državama posredoval? Mogoče, toda malo verjetno je, da bi bili obe državi med seboj govorili neposredno s pomočjo zastopnikov in brez posredovanja. Prav tako malo verjetno se zdi Belgrajčanom, da bi bila neka velesila posredovala. Večina ljudi, ki se za to vprašanje zanimajo, je mišljenja, da je vlogo posrednika igrala neka balkanska država, pri čemer vse mislijo, kot rečeno, na Turčijo in Bolgarijo. Turčiji dajejo prvenstvo vlogo, ker jo smatrajo nekako za voditeljico Balkanske zveze. Za Bolgarijo pa govori dejstvo, da ima sama najbolj odlične odnose s Sovjetsko Rusijo in v Jugoslavijo. Toda poročila, ki o tem krožijo, niso enolna in mnogo-krat druga drugim nasprotujejo.«

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zemunska vremenska napoved: Toplejše, pretežno jasno. - Možnost kratkih krajevnih neviht.

Zagrebska vremenska napoved: Jasno, toplejše in vetrovno.

Politični zapiski

Kje so komunisti

Belgrajski »Slovenski Jug« prinaša članek, ki pozivlja na boj zoper komunizem, ki se je v srbskem narodu znal vgnediti bodisi v častnikarstvu, prosveti, kulturi, v viteških organizacijah, dobrodelnih društvih, v umetnosti, književnosti, gospodarskih in združnih organizacijah, podjetjih, filmu, gledališču itd. Navaja, kako nastopajo komunisti na pr. na skupščini belgrajske sokolske župe, kako se rinejo naprej v Penklubih, kako je »komunistični instruktor« Slezinger, zdaj velenavževani dr. Slavko Stanić, postal tajnik industrijske zbornice v Novem Sadu, njegov tovariš po misljenju inž. Goranović pa je bil pred kratkim izvoljen za tajnika novosadske kmetijske zbornice. Izraziti vodja novega komunističnega gospodarskega nauka dr. Mihajlo Vučković zavzema položaj šefa odseka v Privilegirani agrarni banki, njegov idejni tovariš je tajnik Kolarčeve ljudske univerze... Glasoviti Herman, skrivni prevajalec mnogih ilegalnih komunističnih brošur, pa je še dalje tajnik naše največje gospodarske organizacije »Prizade«. List našteva še mnogo drugih komunističnih imen, ki so se vgnedili v razna druga društva, vendar je to dovolj. Zato list po pravici takole končuje svoj članek: »Vse to pa bi ne bilo še tako žalostno, ko bi ne morali s težkim srcem priznati, da so se komunisti v znatnem številu vtihovali tudi v naš državni uradniški aparat, kjer jih je lepo število na vseh mestih. Tudi mi sodimo, da je šele to največja in prava nevarnost, da je to naše največje zlo, ki se bo dalo najtežje izkoreniniti.«

»Obzor« o naših dolžnostih

Zagrebski »Obzor« prinaša članek, kjer govori o naših gospodarskih težavah, na kar na koncu pravi: »Ker država že mora pobirati davke in ker moramo za tujezemsko blago plačevati višje cene, se morajo oblasti poboriti, da se preneha spekulacija producentov in trgovcev, kar je mogoče doseči le z maksimiranjem cen. Če pa bi niti to ne pomagalo, je treba omejiti porabo zlasti tistih stvari, ki jih prodajamo v tujezemstvo. Če pa se bodo gozdovi še nadalje izsekavali, meso izvažalo ter klala teleta in prašički, tedaj ne bodo le rastle cene, temveč bomo polagoma kar razprodali. Države, ki so v vojni, so uvedle živilske izkaznice, mi pa jih bomo začeli uvajati takrat, ko ničesar več ne bo. Najznačilnejša je novica, da bomo uvozili 10.000 vagonov koroze. Z eno besedo, mi danes niti moralno niti materialno nismo pripravljeni na vse možnosti, ki nam jih utege prinese vojna v Evropi. Svica je v teh 6 mesecih ne le mobilizirala vse svojo milico, marveč je organizirala vse svoje gospodarstvo, urenila obrambne ukrepe civilne zaščite, tako, da vsak civilist ve, kaj je njegova dolžnost ter ima vsak otrok nalogo, kam naj se skrrije. Nas je sicer res nekoliko strah, ko slišimo kako neugodno novico, vendar v resnici kar brez skrbi živimo. Kar pa je glavno, nam manjka tudi vsakršen čut vzajemnosti in vsakršen čut dolžnosti, da je za splošne zadeve treba nekaj žrtvovati. V tem je nekaj svojkega fatalizma: Pojdi, dokler pojdi! Zato pa vozimo dalje svojo krenščino, čeprav vemo, da nas vodi v brezdnjo.«

Nemško podporno društvo v Ljubljani

Zagrebski »Jutrarnji list« poroča iz Ljubljane, 17. t. m.: »Danes je bil tukaj občni zbor nemškega podpornega društva »Hilfsverein« v Ljubljani, ki mu je predsedoval inženjer Fritz Hengerer. Iz njegovega poročila sledi, da društvo ima 163 udov, vendar jih je prišlo na občni zbor le 16. V svojem poročilu je inženjer Hengerer naglasil važnost društva ter je omenjal njegovo delovanje, kjer je zlasti poudaril delovanje za zimeko pomoč, zbiranje masti, zbiranje starega železa, pletenje, kar so vse opravljali tukajšnji nemški državljani ter pošiljali državljanom nemške države oziroma Rdečemu križu. Skupščine se je udeležil tudi tajnik ljubljanskega nemškega konzulata g. Oton Hellwig. Izvoljena je bila nova uprava, za častnega predsednika je bil izvoljen tukajšnji nemški konzul g. dr. Hans Brosch, za poslevoedečega predsednika pa opet g. inženjer Fritz Hengerer.«

Preiskava v stanovanju dr. Stojadinoviča

Zagrebske »Novosti« poročajo iz Beograda: »Organi belgrajske policije so nočjo, 18. t. m., izvedli preiskavo v stanovanju bivšega predsednika vlade dr. Milana Stojadinoviča ter njegovih političnih sodelavcev, bivših ministrov Gjurge Jankovića ter Dobrovoja Stojičevića, kakor tudi v stanovanju bivšega poslanika Radoja Jankovića ter v prostorih pisarne Srpske narodne radikalne stranke, ki so jo dr. Stojadinović in njegovi prijatelji pred kratkim ustanovili. Kakor smo zvedeli, so v prostorih Srpske narodne radikalne stranke našli kompromitirajoč material, mnogo letakov, ki so po svoji vsebini naprjeni zoper sklenjeni srbsko-hrvatski sporazum, zoper predsednika vlade Dragoja Cvetkovića ter podpredsednika vlade dr. Mačka in tudi druge.«

Štirje župani v dveh urah

V zvezi z odstopom voditelja SDS v Dalmaciji g. Zečevića poročajo hrvatski in srbski listi tudi to, kako so v občini Kistanj v okraju Benkovac v Dalmaciji v dveh urah bili imenovani kar štirje župani. Na zahtevo tajništva SDS je banska oblast v Zagrebu razrešila in odstavila dosedanjega župana Lazarja Krneta, ker je prišel v nasprotje s tamkajšnjimi trgovci. Namesto prišla je banska oblast imenovala za župana upokojenega šolskega nadzornika Ilijo Kutlača. Določeno je bilo, da mora stari župan novemu izročiti poše ob 10 dopoldne ob navzočnosti okrajnega načelnika iz Benkovca. Medtem pa je prišla do veljave intervencija g. Ilije Zečevića, ki se je zavzemal za to, da bi postal župan Drago Krneta, mehanik in kovač. Eno uro potem, ko je Kutlač prevzel od prvega župana dolžnost, jo je Krneta prevzel Drago Krneta. Komaj pa je Krneta prevzel županstvo, je že prišla iz Zagreba nova brzojavka, da Krneta ni več župan, marveč da je za župana imenovan Ilija Kutlač. Tako so v občini Kistanj v Dalmaciji imeli redko čast, da so v slabih dveh urah imeli kar štiri župane. Kistanj je srbska občina, zato pravijo hrvatski listi, da Hrvatov ta zadeva nič ne briga, ker je to zadeva SDS. Ni pa čudno, če je zaradi tega tamkajšnji voditelj SDS odločil vse svoje funkcije v stranki, kakor smo poročali že včeraj.

Sokolski tajnik pri dr. Mačku

Kakor poročajo hrvatski listi iz Beograda, je 18. aprila podpredsednik vlade g. dr. Vladko Maček sprejel v polurni avdienci tajnika Sokola kraljevine Jugoslavije g. Radimila Ordića.

Hrvatje zahtevajo konec SUZOR-ja!

»Hrvatski Dnevnik« prinaša članek, kjer govori, zakaj hrvatski delavci in nameščenci zahtevajo samostojnega nosilca socialnega zavarovanja na Hrvatskem. List pravi: »Ko se ima skleniti uredba o SUZORju, se kažejo prizadevanja, naj bi se to vprašanje rešilo le z reorganizacijo sedanjega SUZORja, in sicer tako, da bi se v bolniški panogi uvedlo nekako avtonomastvo, v drugih dveh panogah, neugodni in onemoglostni, pa nekaj trilateralizem s tremi odseki: hrvatskim, srbskim in slovenskim. Hrvatski delavci in nameščenci, ki z največjim zanimanjem spremljajo razvoj reševanja tega vprašanja, so zapazili tudi ta prizadevanja, ki pa so se zoper nje odločno izrekli, češ da bi le kratkotrajna zmota mogla sprejeti tako rešitev, ki bi naletela na odpor vseh neposrednih interesov in tudi naroda. Ko razlagajo te trditve, pravijo, da bi taka rešitev bila v nesoglasju z uredbo o banovini Hrvatski, kjer je delavsko zavarovanje prenehalo biti zadeva splošne državne uprave pod upravno oblastjo ministra socialne politike, s čimer je ob enem za banovino Hrvatsko prenehalo tudi eksekutivna oblast SUZORja, ki mu je bilo naloženo le izvajanje tega posla splošne državne uprave. Taka rešitev bi bila proti upravno-političnemu načelu, ker si je nemogoče misliti, da bi SUZOR mogel voditi zadeve splošne uprave dveh ali več posebnih enot po posebnih zakonskih določilih, pod nadzorstvom oblasti dveh upravnih oblasti iz dveh posebnih upravnih enot. Taka rešitev z avtonomastvom v bolniški ter s trilateralizem v neugodni in starostni panogi bi pomenila za zdaj nepotrebno

in nedovoljeno reformo delavskega zavarovanja, ker bi udarila bistveno načelo sedanjega delavskega zavarovanja, ki je načelo unifikacije vseh treh panog zavarovanja v enem nosilcu (SUZORju), kar bi povzročilo nezdruženo parcelacijo delavskega zavarovanja, ker bi trenje med temi panogami nujno spravilo v nevarnost tudi sam obstanek tega posla splošne uprave banovine Hrvatske, ki je njena bistvena odlika in predpogoj unifikacije vseh treh panog v enem nosilcu.

Končno pa hrvatski delavci in nameščenci pravijo, da bi taka rešitev brez pametnega vzroka in brez potreb omejila racionalno razpolaganje z velikimi rezervami hrvatskega delavskega zavarovanja, ki danes dosegajo kakih 400 milijonov dinarjev, ki pa se letno večajo za kakih 50 milijonov dinarjev, tako da bi v nekaj desetletjih to zneslo milijarde. Ta vsota bi po geslu iz naroda za narod igrala odločilno vlogo ne le v življenju hrvatskega delavca, marveč tudi gospodarja in sploh narodnega gospodarstva.

Zaradi tega hrvatski delavci in nameščenci zahtevajo, naj se to vprašanje reši z uredbo, po kateri naj preneha eksekutivna oblast SUZORja na področju banovine Hrvatske, po kateri bo ustanovljen nosilec delavskega zavarovanja za banovino Hrvatsko kot eksekutivna oblast v tej zadevi splošne uprave banovine Hrvatske pod izključno upravno oblastjo banske oblasti, ki bo pravice in obveznosti SUZORja in hrvatskega nosilca porazdelila po načelu: kolikor rizika obveznosti, toliko pravice do premoženja. Ta narodni fond naj pride v narodne roke!

Nov letalski rekord v Zagrebu

Zagreb, 19. apr. b. Končno so zagrebški jadralci pričeli s svojim delom. Jadralica »Muse-Kesedija«, ki je bila izdelana v Zagrebu, je napravila svoj prvi polet. V tem poletu je jadralca v višini 1100 metrov pri ugodnem vetru vzdržala v zraku 42 minut.

Zagreb, 19. apr. b. Davi je bil v Zagrebu postavljen nov evropski rekord v letalstvu. Član Aerokluba, rezervni letalski častnik advokat Teo-

dor Pavlovič je skočil s padobranom z višine 6000 metrov. Vožnja z letalom, da je dosegel to višino, je trajala precej dolgo. Teodor Pavlovič je padal prvih 1000 metrov z zaprtim padobranom in ga je šele nato odprl. Padal je dolgo v globino, dokler se ni spustil na zemljo pri Turpolju. Ko je padel na zemljo, je bil nezavesten zaradi utrujenosti in so mu morali tamošnji kmetje pomagati, dokler se ni zavedel.

Nova carinska tarifa

Belgrad, 19. aprila. AA. Ministrski svet je na predlog finančnega ministra sklenil izvesti v uvozni tarifi v predlogu zakona za splošno carinsko tarifo nekatere izpremembe in dopolnitve. Po teh spremembah se *statistiska sol*, ki služi za gnojilo, oprošča carine popolnoma. Za številko 445 se vstavi sledeča pripomba:

Za papirje iz točke 1 za tiskanje na rotacijskih strojih, kadar se izvaža iz pogodbenih držav v tiskarne, ki imajo svoje lastne rotacijske stroje in v okviru uradno določenega potrošniškega obsega, se plača 1 din na 100 kg pod pogoji, ki jih predpiše finančni minister. Ta ugodnost velja do konca leta 1940 s tem, da more finančni minister po potrebi ta rok podaljšati tudi na leto 1941. Ukinja se odlok finančnega ministra št. 351.770 iz leta 1929, ki se nanaša na zmanjšanje carine na pergament papir. Spreminja se drugi stavek točke prve splošnih pripomb, ki veljajo za proste koline, in se poslej glasi:

Toda na železo in železne izdelke, ki so popolnoma ali pa delno z bakrom, kromom, aluminijem ali pa z njihovimi raztopinami prepleteni ali

pa obdani, se bo pobiral še dodatek 50% na carino, ki je določena na izdelane izdelke, če je v dotični številki predvidena razdelitev na neobdelane in obdelane, v kolikor taka obdelava v tarifi ni predvidena.

Za številko 575 se vstavi sledeča pripomba: št. 3: Za gume, pnevmatike in notranje cevi iz št. 393 uvozne carinske tarife, katere so namenjene za prvo montiranje, se bo pobiral še 50% dodatek na carino, ki je predvidena na obdelane izdelke, če je v dotični številki predvidena razdelitev na neobdelane in obdelane in v kolikor taksa in obdelava v tarifi nista predvideni.

Za št. 575 se vstavlja sledeča pripomba št. 3: Gume, pnevmatike in notranje cevi iz št. 393 in 393 uvozne carinske tarife, ki so namenjene za prvo montiranje na avtomobile, kadar pripejo ločeno od tistih, se bodo carinile po tabeli, po kateri se carinijo avtomobili pod pogoji, katere predpiše finančni minister. Prav tako se menja podnaslov točke 2 št. 24 uvozne carinske tarife s tem, da se glasi: Gradbeni les, otesan ali teterina v vseh dimenzijah.

Belgrajske novice

Belgrad, 19. aprila. AA. Prometni minister Nikola Beslić se je danes odpeljal v Sremske Karlovce in Novi Sad, da si ogleda poplavljeni teren, odkoder se voda že odteka. V Sremskih Karlovcih bo ministra sprejel novosadski župan Miloš Petrović. Minister bo skupaj z njim obhodel poplavljeni kraje in bo na kraju samem dal navodila za nadaljnje delo.

Belgrad, 19. aprila. AA. Na podlagi carinskega zakona in zakona o organizaciji finančne uprave je finančni minister izdal odlok o ukinitvi carinskega oddelka glavne sušarske carinarne v Zametu.

Poljska podmornica »Orel« v bitki pri Kattegatu

London, 19. aprila. t. Londonski radio objavlja, da je bilo danes razglašeno, da je bila velika nemška prevozna ladja »Rio de Janeiro« pri zadnji pomorski bitki v Kattegatu potopljena od poljske podmornice »Orel«. Ta poljska podmornica je z velikim junaštvom in z velikimi tveganji ušla iz Baltika, ko je bila Poljska napadena, se prebila skozi nevarne zapore in končno dosegla angleško luko. Kakor izhaja iz gornjega poročila, se je vodilno udeležila zadnjih pomorskih bojev v norveških vodah.

»Admiral Scheer«

London, 19. aprila. AA. Reuter. Po posrečenem napadu na nemško oklopno »Admiral Scheer« se je angleška podmornica »Spearfish« vrnila v svojo luko. Ladjo Admiral Scheer, ki je plula s polno brzino, je zagledal drugi častnik podmornice poročnik Beari ter se v začetku mislil, da je to kakšna križarka, ko se pa ugotovilo, da je to ladja večje tonaže, je podmornica takoj stopila v boj ter izstrelila torpeda. Podmornici se je posrečilo pobegniti. Ko je torpedo zadelo, se je slišal tresk celo v notranjščino podmornice.

Katarina Schrat umrla

Dunaj, 19. aprila. AA. DNB: Znana dunajska igralka katarina Schrat, ki je snoči umrla na Dunaju v 87. letu svoje starosti, je bila znana ne samo kot igralka dunajskega Bugtheatra, ampak tudi po vlogi, ki jo je imela v javnem življenju bivše monarhije. Še bolj je bila pa znana po tem, da je bila prijateljica cesarja Franca Jožefa. Svojo igralsko kariero je začela v občinskem gledališču v Badnu, pozneje je nekaj časa igrala tudi v Berlinu, nazadnje pa v dunajskem dvornem gledališču. Leta 1909 je prenehala igrati. Mislijo, da je bila Katarina Schrat ena izmed tistih zelo redkih oseb, ki je poznala mayerlinsko tragedijo v vseh njenih podrobnostih, ni pa znano, ali je pustila kakšne zapise o njih. Po polomu Avstrije leta 1918 so ji razni ameriški založniki ponudili velike denarje za njene spomine, a je vse ponudbe zavrnila. Kljub temu mislijo, da so »Spomini Katarine Schrat«, ki so se pozneje pojavili, vendarle njeni.

Rim, 19. apr. AA. Stefani. Uradno poročajo, da je prebivalstvo Italije štelo 31. marca t. l. 44 milijonov 625.000 ljudi.

Izjava dr. Mačka

Hrvati odklanjajo Avstro-Ogrsko

Pariz, 19. aprila. AA. Današnja številka pariškega tednika »Tribune des Nations« prinaša na vidnem mestu na prvi strani sliko dr. Vlada Mačka in izjavo, ki sta jo dala dr. Maček in Juraj Krnjević Windstonu Lararju (?). V tem razgovoru je dr. Maček izjavil, da je prišle ideje politične solidarnosti držav podonavske Evrope. Sporazum med podonavskimi državami ni po Mačkovih besedah samo koristen, ampak je celo nujna potreba. Neposreden sporazum se lahko doseže med kmetijskimi državami srednje in jugovzhodne Evrope, med Romunijo, Jugoslavijo, Madžarsko in Bolgarijo. Ti narodi so po večini kmetijski. Njihovo gospodarstvo je v glavnem kmetijstvo in živinoreja. Naše države so bogate, je rekel dr. Maček, a naši narodi so siromašni. Jaz že zdavnaj zastopam misel čim tesnejše gospodarske skupnosti kmetijskih držav podonavske kolone.

Nato se je dr. Maček dotaknil predlogov z raznih strani za obnovo bivše Avstro-Ogrske. Dejal je, da skušajo na raznih straneh danes risati Avstro-Ogrsko kot idealno državo, v kateri morejo narodne manjšine živeti v popolnem soglasju. O tem idealu, je rekel dr. Maček, imam jaz boljše predstavo. Vem, kaj je to dozdevno soglasje in sodelovanje manjšin v Avstro-Ogrski monarhiji. Vse manjšine v tej idealni državi so bile žrtve krivice. Težile so za svobodnim in neodvisnim življenjem. Konec Avstro-Ogrske monarhije je bila prava osvoboditev. Mi Hrvati n. pr. smo bili pod Avstro-Ogrsko razdeljeni na trije in zaradi te samovoljne razdelitve so nam vsilili tri različne vladavine. Čeprav smo ohranili enotno narodnost, so se po vojni trije deli zedinili, da so ustvarili eno edino hrvatsko celoto. 20 let pozneje so v okviru kraljevine Jugoslavije dobile naše zahteve priznanje.

Lani se je sklenil sporazum, ki pomeni velik dogodek na poti do končnega sporazuma med Srbi in Hrvati. Končno plačilo za naš trud bo prišlo tisti dan, ko se bo na podlagi enakosti gledalo ne samo na Hrvatsko in na Srbijo, ampak tudi na Hrvate in na Srbe. Iz vsega srca se veselimo, ker so naše težnje doživele iskren odmev pri Nj. kr. Vis. knezu namestniku. Tuje propagande si prizadevajo, da zaustavijo uresničenje naših idealov. Mi in naši rojaki Srbi ne bomo nasledili tem intrigam.

Dr. Stojadinović interniran

Belgrad, 19. aprila. m. V zvezi z izvršeno preiskavo 16. in 17. aprila v tajniških prostorih Srpske radikalne stranke, predvsem pri voditelju te politične skupine dr. Stojadinoviću ter pri bivših ministrih Djuri Jankoviću in Stojičeviću ter drugih najožjih sodelavcih dr. Stojadinovića, pri kateri so našli obtežljivo gradivo, so oblasti internirale dr. Stojadinovića v mestu Rudniku v Srbiji po določilih čl. 12 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi.

Vojaška slavnost na Banjici

Belgrad, 19. aprila. m. Danes dopoldne je na Banjici slovesno obhajal svojo slavo II. pehotni polk. Slavnosti so se udeležili: kraljevi zastopnik brigadni general Petrović, predsednik vlade Cvetković in ministri Nedić, dr. M. Krek, dr. Svetelj, dr. Mihaljević in Tomić, poveljnik mesta Beograda general Kostić in številni zastopniki raznih vojnih in civilnih ustanov in organizacij.

Jugoslavija – Sovjetija

(Nadaljevanje s 1. strani)

»Tudi o nadaljnjih posledicah tega dogodka vladajo za enkrat še različni nazori. Na merodajnih mestih so mišljenja, da bo najboljši kazipot pri tem odmev, ki ga bo zblizanje med Jugoslavijo in Sovjetijo rodilo pri raznih velikih evropskih državah. O tem pa so vsi edini, da je dejstvo ureditev odnosov med Jugoslavijo in Sovjetijo velik dogodek, ki ne bo imel posledice samo na Balkanu, marveč tudi izven njega. To lahko trdimo tem bolje, ker je tudi dosedanje odklonilo zadržanje Jugoslavije do Sovjetske Rusije igralo svojo pomembno vlogo v raznih političnih igrah na jugovzhodu Evrope.«

»Jugoslavanske-sovjetske gospodarske možnosti v Beogradu ne presoajo z nikakim optimizmom. Izmenjava blaga med obema državama je bila malenkostna in se bo le težko dala povečati. Uspehi bodo torej skromni, toda po zgledu bolgarsko-sovjetske trgovinske pogodbe se bodo morda tudi tukaj s ekromnimi začetki dali doseči pomembnejši uspehi.«

Jugoslavanska delegacija odpotuje danes v Moskvo

Belgrad, 19. aprila. m. Jugoslavanska delegacija za trgovinska pogajanja s Sovjetsko Rusijo je že določena. Predsednik delegacije je bivši finančni minister dr. Milorad Djordjević, predsednik upravnega odbora Belgrajske zadruge in član izvršnega odbora Narodne banke, člani delegacije pa so Milivoje Pilja, pomočnik univ. ministra, dr. Rudolf Bičanić, ravnatelj ravnateljstva za zunanjo trgovino, Ljubisa Nikić, viceguverner Narodne banke, in Ivan Avsenak, industrialec ter član izvršnega odbora Narodne banke. Tajnik delegacije je pripravnik zun. ministrstva dr. Drago Zalar. Delegacija odpotuje jutri v Moskvo.

»Hrvatski Dnevnik« in pogajanja s Sovjetijo

Zagreb, 19. apr. b. Današnji jutranji »Hrvatski dnevnik« se v svojem uvodnem članku ponovno vrača na pogajanja s Sovjetsko Rusijo. Danes citira odmev teh pogajanj v prvi vrsti v naših sosodnih državah v Italiji, Nemčiji in Madžarski. Citira pisanje njihovih časopisov in zaključuje z opozoriljo iz Beograda, da ta sporazum ne bo niti najmanj vplival na politiko nevtalnosti, ki jo hoče Jugoslavija nadaljevati in čuvati. Z merodajne strani se ponovno poudarja, da Jugoslavija želi tudi v bodoče ostati faktor miru na tem sektorju Evrope in da hoče kot taka vršiti svojo nalogo.

Italija odobrava

Rim, 19. aprila. b. Italijanski merodajni krogi trdijo, da Italija odobrava odločbo Jugoslavije, da prične s trgovinskimi pogajanjmi s Sovjetsko Rusijo in da s tem omogoči uvod za vzpostavitve diplomatskih odnosov med tema državama.

Izbrana duša

O Gemmi Galgani, ki bo kmalu proglašena za svetnico, je Carrara napisal knjigo, kateri je napisal izredno lep in globok uvod znani literat Bargellini. Ne moremo ga seveda priobčiti v celoti, pač pa posnemamo nekatere misli iz njega.

Bargellini pravi, da ni vreden, da bi pisal o svetnici, in sicer ne zato, ker je grešnik, ampak zato, ker je njegov značaj popolnoma drugačen od njenega. Nič na njej mu ne ustreza, ne njena preproščina, ne slog njenih pisem, ki so otročja, ne njena intimnost z Jezusom, ki se mu zdi netaktna, ne njeno prijateljstvo z Angelom varuhom, ne njena borba s satanom, ki se posvetnemu človeku zdi pravišna mora.

»Če bi jo bil srečal v Lucci, kjer sem doma tudi jaz, bi se bil smejal njenim zamikanjem in bi se mi smilila. Toda to vse zaradi tega, ker je svetost Gemme Galgani v resnici nadnaravna in je zato ne morejo razumeti taki posvetni ljudje kakor sem jaz, ki so izgubili zvezo s čudežno realnostjo duha in ne prenesejo srečanja z njo v svojem svetu, ki je ves naravni zakon in družabno blagostanje. Ne želimo srečati Jezusa, ampak se ga skrbno ogibamo in v svoji duši ne slišimo več glasu Angelov. Svetost, če je resnična svetost, ima nekaj na sebi, česar se meseni človek ustraši. To je namreč trpljenje. Gemma Galgani je hči bolečin, ki je pripravljena na vsako žrtv in odgovarja na vsako zahtevo Boga po žrtvi z da, mi pa odgovorjamo vedno z ne, ne, ne. Vse težave so nam pretežke, vsaka naša zahteva se mora izpolniti, vsaka odpoved, ki se nam naloži, se nam zdi prevelika. Toda pravi izbranci božji se spoznajo po pečatu trpljenja polne ljubezni, ki ga nosijo na sebi. To je pečat duhovnega plemstva, ki ga mi nimamo. To plemstvo pomeni počasno ugašanje v žrtvah za druge. Gemma Galgani nam dokazuje, da svetost ni lahka zadeva. Svetost je popolnost, ker je višek trpljenja polnega žrtvovanja samega sebe. Gemma Galgani nam dokazuje, da ima samo trpljenje, ki ga sprejmemo prostovoljno, moč, da osvobodi lastno dušo in odreši druge. Naš vek, ki nam je obetal najvišje blagostanje in ugodje, nas je razočaral in nas pogubljal. Le take duše, kakor Gemma Galgani, nas bodo odrešile.«

Prve bitke na suhem na Norveškem

Spopadi med Angleži in Nemci pri Namsosu, med Norvežani in Nemci pri Elverumu – Hude bitke v zraku

Borbe pri Narviku

London, 19. aprila. t. Reuter. Angleške čete so se izkrcale v nekem fjordu severno od Narvika, od koder imajo lahke zveze z norveškimi četami, s katerimi bodo skupno prodirale proti Narviku, kjer se Nemci še vedno drže.

London, 19. aprila. t. Reuter. Angleško vojno ministrstvo zanika kot fantastična vsa poročila, objavljena v rimskem »Popolo d'Italia« o neki bitki pri Narviku, kjer so Angleži izgubili 6000 mož. Na merodajnih mestih izjavljajo, da je število »ubitih« Angležev najbrže mnogo višje od števila zavzeških sil, ki so bile zadnje dni izkrcane v okolici Narvika.

Angleško vrhovno poveljstvo je mnenja, da ima Nemčija danes na Norveškem okroglo 50 do 60.000 mož močno armado. Nemčija sedaj pošila nove čete na Norveško s pomočjo letal, in sicer po 2000 dnevno. Te čete so oborožene le z lahkim orožjem. Letala prenašajo tudi tanke in municijo. Vsak dovoz čet in vojnega materiala po morju je nemogoč zaradi min in zaradi delovanja angleške mornarice.

Stockholm, 19. aprila. b. Po poročilih iz Lulea se izve, da je oddelkom britanskih čet uspelo izkrcati se pri Bodeu južno od Narvika in da se vrše priprave, da angleške čete osvoje Narvik.

Stockholm, 19. aprila. b. Nemške čete pričakujejo napad Angležev pri Narviku. Tem četam poveljuje polkovnik Weiss. Čete štejejo okrog

K bojem okrog Narvika.

2000 mož. Polkovnik Weiss je razpostavil svoje čete v tri črte in to proti severu v pravcu proti Manesonu, kjer so se baje britanske čete izkrcale ob železniški progi proti švedski meji in ob progi proti Trondhjemu.

Neresnična poročila

Stockholm, 19. aprila. AA. Reuter. Današnji »Dagens Nyheter« poroča iz Trondhjem, da se je nedaleč od Namsosa vnela prva večja bitka med Angleži in Nemci. Poročilo trdi, da so se Nemci morali umakniti. Po trditvah dopisnika so bili Nemci svoje čete, ko so se udeležili tega boja, poslali večji del z letali z drugih frontnih odsekov.

Bitka pri Elverumu

Stockholm, 19. aprila. t. Reuter. Pri Elverumu se razvija prva velika suhozemska bitka med nemškimi in norveškimi četami. Že snoči so Nemci zasedli malo naselje Slisa, ki jim bo služilo kot izhodišče za nadaljne napade. Norvežani so pripravljani na borbo, toda vojaški opazovalci pravijo, da ne bodo zadosti močni, da bi obdržali Elverum. Tudi Hamar bodo Nemci verjetno v kratkem zasedli, ker je odpor Norvežanov še preslab. Napadi so se začeli že ponoči in je bitka verjetno danes v polnem razvoju. Posebno hudi so bili prvi spopadi pri Skresu in Tangenu, ki ležita nekoliko južno od Hamarja. Vprašanje je sedaj, če bodo angleške sile v stanju, da pošljejo Norvežanom hitro pomoč vsaj v letalih, ker je sicer nevarnost, da bodo Nemci Norvežane potisnili še višje v gorove in se bodo polastili vseh prometnih zvez v južnem delu Norveške.

Boji pri Trondhjemu

Stockholm, 19. aprila. t. Reuter. Nemške čete v Trondhjemu se mrzlično pripravljajo, da sprejmejo napad združenih angleško-norveških čet. Angleške vojne enote so izkrcale vojake pri Namsosu, severno od Trondhjem, kar je povzročilo veliko veselje pri Norvežanih.

Nemčija dovaža na ogromnih prevoznih letalih mostovo in vojni material iz juga proti severu, da bo pripravljena, kadar pride napad. Angleška letala so baje uničila v tem odseku pet nemških letal pri Jordalu in Varnesu, drugih 7 letal pa so zadele bombe, ki so padle na trondhjemsko letališče.

Norveška poročila

Stockholm, 19. aprila. AA. Reuter: Uradno poročilo norveške vlade pravi:

Na več krajih norveške obale se nadaljuje izkrcanje angleških čet. Norveškim četam se je posrečilo priti v stik z angleškimi četami na kopnem in na morju. Po vesteh, ki jih je norveška vlada dobila od poveljnika norveške armade severno od Trondhjem, se zdi, da je mobilizacija končana. Poveljništvo omenjenih norveških čet smatra, da je v stanju upreti se nemškim silam. Nemško napredovanje postaja vedno bolj počasno.

Norveške čete, ki se nahajajo v severnem Trondelagu, so dovolj močne, da ohranijo položaj in ga celo zboljšajo.

Bojišče, ki ga drže norveške čete, se vlečejo od južnega dela jezera Mjose (55 km severno od Osla) proti jugu do Rantfjorda (50 km severozahodno od Osla), kjer se v ostrem kotu obrne proti jezeru Sperilen, 65 km severozahodno od Osla.

Angleška poročila

London, 19. aprila. AA. Reuter. Strokovni vojaški urednik agencije Reuter piše: Britanske čete, izkrcane na Norveškem, se že lahko zelo zanašajo na sodelovanje najboljših enot norveške vojske.

Sovražnik v Trondhjemu, v Bergenu in okoli Osla z vso naglico utrjuje svoje postojanke, računajoč v kratkem z napadi zavzeškov. Sovražnik je podminiral vse mostove v teh krajih, ponekod je pa izselil prebivalstvo. Zdi se, da se je Nemcem posrečilo odlično ugotoviti razne važne strateške točke. Toda norveški generalni štab bolje pozna teren, kakor kdor koli drugi, zato bo našel pota in načine, da se te točke, če bo treba, obidejo. Po zaslugi tega poznavanja terena bodo zavzešniki mogli udariti na sovražnika povsod na tistih točkah, kjer ima najslabše prometne zveze.

Po najnovejših poročilih so norveške čete, ki operirajo pri Stenkerju, kakšnih 120 km severno od Arondharna, prišle v stik z britanskimi četami. Nasproti zavzeškom stoje v tem odseku nemške čete pod poveljstvom generala Weissa. Te

čete so, kakor se je izvedelo, zgradile v smeri Namsosa tri sporedne obrambne črte. Zdi se, da hoče general Weiss po vsaki ceni dobiti v roke železniško progo Trondhjem—Oslo. Toda to se mu bo posrečilo le tedaj, če bo mogel potisniti Norvežane iz Tentjerja.

Dalje pravi Reuterjev vojaški strokovnjak, da se bodo zavzešniki spričo gorskega terena v nekatereh predelih Norveške najbrže zatekli k taktiki, ki je Angležem služila, da so zatrli nemire v severozahodnih obmejnih krajih Indije. Z drugimi besedami, gledali bodo, da pred vsakim prodiranjem zasedejo z močnimi prednimi četami gore, ki obkrožujejo glavne prometne žile. S teh gorskih postojank se lahko izvrše napadi z boka in s hrbita na sovražnika, če bi skušal prodirati po teh cestah. Vsaka angleška enota ima zbrane norveške vodnike.

Svedska poročila

Stockholm, 18. aprila. AA. Sedaj sporočajo, da je v Narviku okoli 700 do 800 nemških vojakov. Skupno število nemških vojakov ob železniški progi od Narvika do švedske meje pa znaša čez 2000. Čez švedsko mejo je prestopilo ponovno več nemških vojakov, ki so bili razoroženi.

Južno od Elveruma so Nemci naleteli na norveške čete, ki so se utrdile v planinah. Trdijo, da se Norvežani močno upirajo srditim nemškim napadom in da ogrožajo Norvežani Nemce pri Solverju. Glavni poveljnik nemških čet na Norveškem, general Falkenhorst, osebno vodi nemške operacije. Zdi se, da je osnovna taktika Nemcev v tem, da hitro napadajo s koncentriranim streljanjem. Nemške čete so oborožene v glavnem z lahкими poljskimi topovi in avtomatskimi puškami. Izve se, da se trdnjava Fosum, ki se nahaja za hrbitom nemških čet, še vedno drži in da imajo Nemci zaradi tega velike izgube.

Stockholm, 19. aprila. b. Iz dobro poučenih vojaških krogov iz Stockholma poročajo, da so norveške čete mogle vzdržati vse položaje v provinci Nordland in Nordtrondeland. Nasprotno so pa Nemci zasedli province v Osterfjeldu vse do švedske meje s Haldenom. Izjema je samo trdnjava Frederikstad in gorski predeli okrog trdnjave, kjer se norveške čete še drže.

Bitke v zraku

Stockholm, 16. aprila. t. Iz norveških krogov poročajo, da je bilo v veliki letalski bitki, ki se je razvila nad fjordom Namsos, zbitih 7 nemških letal.

London, 19. aprila. t. Reuter. Admiraliteta poroča, da je angleško letalstvo v zadnjih dveh dneh napravilo nekaj zelo uspešnih letalskih napadov na Bergen, Stavanger in druge postojanke, ki jih imajo Nemci zasedene. Pri Bergenu so letala potopila eno prevozno ladjo. Napadila so podmornico in jo z enim zadetkom zadela. Prišlo je do velikih borb v zraku in sta bila pri Stavangerju en »Heinkel« in en »Dornier« sestreljena. Vsa angleška letala so se neopškodovano vrnila. Nemška letala so zadela eno križarko in jo poškodovala. Križarka se je z lastno močjo vrnila v svoje oporišče. Druga poročila o poškodbah angleških vojnihih letal so neresnična.

Minister za mornarico je izjavil, da je Anglija, vstevši vse izgube na morju, ki znašajo okroglo 84.000 ton na mesec, in vstevši vse nove gradnje, kakor tudi ladje, ki jih je zajela od Nemcev, izgubila do sedaj samo 1% svoje trgovske mornarice ali eno desetino tonaže vsega nemškega trgovskega brodogoja.

London, 19. aprila. t. Reuter. V krogih letalskega ministrstva izjavljajo, da znašajo angleške letalske izgube od dne 17. marca do 18. aprila 22 letal, ki so bila uničena. Nemške izgube na norveškem bojišču znašajo v istem času 28 letal popolnoma zbitih in 19 drugih letal, ki so bila tako hudo poškodovana, da se verjetno niso več vrnila na svoja vzletišča. Pri tem pa niso všteta letala, ki so bila uničena ob priliki angleškega letalskega napada na letališče Stavanger, kjer je sedelo večje število nemških bombnikov.

K tem številkam je treba dodati še 6 nemških letal, ki so zbežala na Švedsko, in 10 letal, ki so jih zbili Norvežani. Skupno število nemških uničenih letal znaša torej 54.

Berlin, 19. aprila. AA. DNB. V okolici Bergena je neki nemški oddelek napadel malo letališče na otoku Flateju in uničil štiri norveška letala.

Elverum ni bil bombardiran

Oslo, 19. aprila. AA. DNB. Norveški brzojavni urad je poslal posebnega poročevalca v Eldsvold, da se osebno prepriča o netočnosti vesti, ki jo je objavila švedska radiopostaja, da bi bili Nemci bombardirali to narodno svetišče, kjer je bila leta 1814 proglašena neodvisnost Norveške.

K bojem okrog Osla.

Nizozemska brani svoj mir

Pogumen govor ministrskega predsednika

Obsedno stanje po vsej državi

Haag, 19. aprila. t. Havas: Ministrski predsednik Nizozemske De Geers je imel danes velik govor o politiki Nizozemske v sedanjem težavnem trenutku. V prvem delu je govoril o notranjepolitičnih ukrepih za ohranitev reda in miru, ki ga motijo tuji agitatorji, ki da v trumah prihajajo na Nizozemsko, oblečeni v civilno obleko, a imajo očitno namen, napasti državo od znotraj, kakor hitro bi bila napadena na svojih mejah. Nizozemska bo znala storiti potrebno, da se to ne bo zgodilo. V drugem delu svojega govora je govoril o zunanje-političnem položaju ter o zadržanju dejal naslednje:

»Nizozemska hoče nevtralnost. spoštovati lojalno, strogo in pošteno. Nobene skušnjave, nobene grožnje je ne bodo spravile s te poti. Toda Nizozemska bo z orožjem v roki odbila tudi vsak poskus, da bi ji katera velesila hotela »priti pravočasno na pomoč«. Zaradi tega je obsedno stanje, ki je bilo uveljavljeno samo po nekaterih pokrajinah, raztegnjeno odslej na vso državo, tako da bomo povsod lahko nastopili z izrednimi sredstvi in da nikdo ne bo imel dvoma o tem, da hočemo svojo nevtralnost tako braniti, kot sem to začel.«

Amerika bo pazila na nizozemsko kolonije

Washington, 19. aprila. AA. Havas: Izjavi zunanjega ministra Cordella Hulla in predsednika Roosevelta v zvezi z ohranitvijo sedanjega stanja na Tihem oceanu, se tolmačita v washingtonskih diplomatskih krogih kot izraz dvojne želje,

1. da odgovorita na izjavo Arite in obveštita Japonsko, da Združene države ne bodo dovolile poizkusa Japonske, da bi zagospodarila nad Nizozemsko Indijo, in to pod nobenimi pogoji;

2. da opozorita Nemčijo, da Združene države ne bodo trpele spremembe položaja nizozemskih posestev, ako bi Nemčija poskušala vpeljati protektorat nad Nizozemsko.

Naglašajo, da bi nastal v tem primeru isti položaj, kakor je nastal za Grenlandijo in Islandijo. Stevilne informacije, ki jih dobiva zunanje ministrstvo, silijo ameriško vlado podvzeti potrebne ukrepe, da bi se onemogočilo vsako novo presenečenje. Politični opazovalci pripominjajo, da so dogodki zadnjih 10 dni imeli za posledico, da je vlada vnaprej jasneje določila cone, ki so posredno ali neposredno zvezane z varnostjo Združenih držav. Predsednik Roosevelt je že dejal, da se mora Grenlandija smatrati kot del ameriške celine.

Nedavne izjave predsednika Roosevelta dokazujejo, da smatrajo Združene države ohranitev sedanjega stanja na vsem Tihem oceanu kot bistven pogoj ameriške varnosti. Politični opazovalci naglašajo, da ima ta pomembna razširitev ameriških interesov con to praktično posledico, da se obnovi stvarna paralelnost med politiko zavzeškov in politiko Združenih držav.

Ameriška vlada stremi, ne da bi prevzela kakršne koli pismene obveznosti napram kakim tuji državi, za tem, da se dosežejo sledeči uspehi:

1. da se prepreči začasna razširitev nadvlade Nemčije nad evropskimi nevtralnimi državami;

2. da se razbremenita Anglija in Francija skrbi za ohranitev reda in sedanjega stanja na Tihem morju.

Svica:

»Do zadnje kaplje krvi...!«

Bern, 19. aprila. AA. Stefani: Predsednik švicarske konfederacije in poveljnik švicarske oborožene sile sta v zvezi s pripravami za mobilizacijo v primeru napada izjavila, da je Svica trdno odločena do zadnje kaplje krvi boriti se proti vsakemu zunanjemu napadu. Zürich, 19. aprila. b. Zvezni svet je pozval pod orožje 55.000 vojnihih obveznikov, od katerih se mora 32.000 javiti v službo tekom meseca maja, 6000 v juniju, drugi pa v juliju.

Francoski parlament

soglasno za vlado

Pariz, 19. apr. c. Danes je ves dan parlament zasedal v tajni seji in obravnaval vso vladno politiko. Zvečer ob 18.50 se je začela javna seja za glasovanje o zaupnici vladi.

Reynaudova vlada je danes dobila ogromno večino, kajti vseh 504 članov francoskega parlamenta ji je izglasovalo zaupnico. Ta edinstvo vseh poslancev je silno pomemben dogodek v francoskem notranjem političnem življenju v teh dneh. V resoluciji o zaupnici vladi izreka francoski parlament vse svoje simpatije za Norveško.

Inozemski delavci v Nemčiji

En milijon iz Poljske — Letos manj iz Jugoslavije

Nemčija potrebuje veliko delavcev v poljedelstvu, gradbeni stroki in v industriji. Tudi v letu 1940 je potreba po delovnih močeh izredno obsežna. Dotok inozemskih delavcev v Nemčijo pa bo odvisen od tega, v kolikor bodo sosedne države lahko pošiljale delavce v Nemčijo in koliko bo zanje na razpolago deviz. Kajti delavci, ki pridejo v Nemčijo, žele svoje prihranke poslati domov svojem. To pa je mogoče le v tistem obsegu, ki ga dovoljujejo meddržavni dogovori o prometu z devizami. Letos bo prišlo v Nemčijo približno isto število poljedelskih delavcev iz Italije, Nizozemske in Slovaške kakor lani. Število delavcev iz Madžarske in Jugoslavije bo nekoliko manjše. Zaradi spremenjenih razmer bo prišlo letos v Nemčijo na delo samo 800.000 do milijon delavcev iz Poljske. Poljake bodo določili predvsem za dela na poljih. Delavcev iz poljskega gubernemanta ne bodo dovažali, ampak jih bodo zbirali posebni zbiralci. Sprejem dela je v Nemčiji torej svoboden. Delavci iz Poljske bodo plačevali po posebni tarifi, ki velja za vso Nemčijo. Poljaki bodo lahko pošiljali svoje prihranke svojem po posebnih določilih. Letošnji velik dotok tujih inozemskih delavcev v Nemčijo je potreben zaradi tega, ker na to vplivajo vojne razmere, sicer pa na dolgo dobo ni mogoče reči, da bo v nemškem poljedelstvu potrebna zaposlitev inozemskih delavcev.

Te dni slavijo v vsej Nemčiji petdesetletnico zavarovanja za poljedelsko delavstvo v Nemčiji. Dne 17. marca 1890 so v bivši Prusiji ustanovili 13 zavarovalnic za poljedelske delavce, mesec dni pozneje pa 18 takih zavarovalnic v ostalih delih

Nemčiji. To zavarovanje je zahteval in izpeljal Bismarck, ki se je postavil na etališče, da mora tudi »vovak dela« za stara leta imeti svojo starostno in invalidno rento. Danes ima Nemčija 34 takih velikih zavarovalnih zavodov za poljedelsko delavstvo. V letu 1890 je bilo v Nemčiji pri teh zavarovalnicah zavarovanih 10,8 milijona oseb, danes pa jih je zavarovanih 23 milijonov.

Göbbels k Hitlerjevemu roistnemu dnevu

Berlin, 19. aprila. t. Propagandni minister Göbbels je na predvečer Hitlerjevega rojstnega dne, ki bo jutri, 20. aprila, imel v radiu govor, v katerem je izjavil, da je mogoče, da obstojajo med posameznimi Nemci nesoglasja, da prav gotovo med njimi ni nobenega nesoglasja glede ljubezni, zaupanja in pokorščine do voditelja Hitlerja. »To je tudi najbolj trdna obramba naroda v usodnih trenutkih.« Postavljeni smo pred hude preizkušnje, je dejal. »Sodobno vojskovanje ni samo z orožjem, marveč tudi na gospodarskem polju, ter na fronti, kjer se je treba boriti za posest narodove duše. Nasprotna propaganda je postala neučinkovita. Nemški narod od Anglije ne bo sprejel nobenih povelj, nobenih nasvetov in poslanic, ter tudi nobenih spodbud. Nemški narod je zbran. Obe fronti, vojaška fronta in domača fronta sta eno. Nobeden se ne pritožuje, nobeden ne sprašuje. Naj bo že vloga, ki jo kot posamezniki imamo, takšna ali takšna, vsi smo eno v skupni želji, naj Hitler dolgo živi, naj nas vodi do zmage!«

Gospodarstvo

Zborovanje Zveze industrijcev

V veliki sejni dvorani Zbornice je bila danes glavna skupščina Zveze industrijcev za Slovenijo, katero je vodil predsednik g. Avgust Praprotnik. Uvodno je pozdravil navzoče predstavnike: zastopnika trgovinskega ministra dr. Andresa in bana g. dr. Natlačena, načelnika g. Dragotina Trstenjaka, zastopnika finančnega ministra fin. ravnatelja g. Mozetiča, zastopnika župana ljubljanskega občinskega svetnika g. Zvonimirja Lukiča, Centrale industrijskih korporacij g. dr. Frana Windischerja, Zbornice, njenega podpredsednika gosp. Riharda Skubca, Društva industrijcev in veletrgovcev g. podpredsednika g. Jos. Lavriča itd.

Z zborovanja je bila poslana vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II., kar je bilo sprejeto z velikim navdušenjem, nadalje so bili poslani z odobravanjem tudi pozdravni brzojavi predsedniku vlade g. Cvetkoviču, ministru financ g. dr. Šteju, trgovinskemu ministru g. dr. Andresu, gradbenemu ministru g. dr. Mihi Kreku ter banu g. dr. Natlačenu.

Zborovalce je v imenu trgovinskega ministra in bana naše banovine pozdravil načelnik trgovinskega oddelka g. Dragotin Trstenjak, nato pa je podal splošno poročilo predsednik g. Avgust Praprotnik. Iz tega poročila posnemamo:

Predsedstveno poročilo

Zunanje politične razmere so vplivale v znatni meri na razvoj našega gospodarstva, posebno pa industrije. Vse do izbruhov vojne se je gospodarski položaj sicer postopno izboljševal, toda tudi v tem času naše gospodarstvo ni prišlo do pravega mira. Z izbruhom vojne pa je postalo zlasti pereče vprašanje surovin in je od ureditve tega vprašanja odvisen nadaljnji razvoj naše industrijske delavnosti. Preje je bila glavna skrb naše industrije v tem, kako plasirati naše izdelke doma in na tujih tržiščih, zlasti v deviznih državah, danes pa, ko so razne države omejevale ali popolnoma prepovedale izvoz važnih surovin, je glavna skrb z nabavo zadostnih količin važnih surovin. Zveza industrijcev je pravočasno opozorila vse merodajne faktorje na to vprašanje, žal pa je naš upravni aparat delal prepočasno. Če bi bili zaslišani tudi zastopniki gospodarstva, bi se naša industrija pravočasno in cenenejše preskrbela s surovinami, pa bi sedaj izdali mnogo manj deviz in bi si poleg kritja za tekoče potrebe pripravili tudi primerne zaloge.

Naši državni izdatki so ogromno narasli. Sredstva države lahko dobi ali s posojili, ki obremenjujejo tudi kasnejše generacije, ali pa z zvišanjem davkov. V teh časih je nevarno poslužiti se prevelikih kreditov pri Narodni banki, ker nas to lahko pripelje do nevarnosti inflacije. Davčna zvišanja so potrebna, toda za razvoj našega gospodarstva bi bilo izredno škodljivo, če bi se s previsokimi in nezmogljivimi davčnimi bremenami popolnoma zavrla tvorba domačega kapitala. V obdobju naj se uvede absolutna pravičnost in naj se davki ne samo predpisujejo po zakonu, temveč tudi povsod enakomerno izterjujejo.

Sporazum je treba vsakakor pozdraviti, toda pri izvršitvi sporazuma ne smemo pasti v napako, da bi s trošarinami in drugimi samoupravnimi davčninami ovrzeli prosti trgovski promet v državi. Vse državno ozemlje mora ostati skupen in enoten gospodarski prostor. Nujno potreben nam je tudi industrijski načrt za vso državo.

Industrija v Sloveniji nam je nujno potrebna, ker smo agrarno pasivni. Potrebno jo je zato čim bolj pospeševati v naših krajih. Končal je s pozivom, naj industrijska podjetja tvorno sodelujejo pri delu Zveze, kar je v današnjih razmerah nujno potrebno v korist države.

Poslovno poročilo

Poslovno poročilo o delu Zveze je podal nato njen glavni tajnik g. dr. Adolf Golia. Iz tega poročila je posneti, da je Zveza industrijcev predvsem osredotočila svoje delo na napore za zadostno preskrbo naše industrije s surovinami. Prva je nato opozorila merodajne faktorje in počasi so bili posvetovalni odbori za posamezne industrijske panoge pri trgovinskem ministru, kjer sodelujejo gospodarske organizacije z zastopniki prizadetih gospodarskih panog. Zlasti je bila prizadeta naša tekstilna industrija, ki so ji izpadli nabavni viri v Nemčiji in protektoratu. Zato si je prizadevala nadomestiti izpad s povečanimi dovozi iz Italije. Skusa pa uvažati predvot tudi iz Anglije, kjer so pa težave zaradi deviznega položaja. Oviru za preskrbo s surovinami je tudi blokadna kontrola. Dodeljevanje deviz se je na splošno izboljšalo, povečalo se je n. pr. kontingent za uvoz surovega bombaža, nadalje je vzeta za podlago sedaj količina in ne vrednost. Toda potrebno je še več in zlasti izgraditi kompenzacijske posle, za katere je treba prošnje obravnavati čim dobrohotneje.

Industrijo je zelo prizadela tudi dodelitev bencina in nje potrebno, da se stavijo industrijam na razpolago za poslovne svrhe zadostne količine bencina.

Trgovinsko-politično vlada še vedno znatna živahnost in zlasti so pomembna zasedanja nemškega in italijanskega mešanega odbora, nadalje jugoslovansko-nemškega odbora za les, pri katerih sodeluje tudi Zveza. Želeči je, da bi novooznanovano ravnanje za zunanjo trgovino začelo čimprej uspešno delati.

Preuredi naj se tudi izvozno kreditiranje, nadalje pa tudi uvedejo krediti uvoznikom za nujno potrebne surovine.

Zveza industrijcev se je veliko brigala tudi za davčna vprašanja in sodelovala z drugimi gospodarskimi korporacijami, vendar ni v vseh prizadevanjih uspešna. Smatra pa še za posebej važno, da se uredi vprašanje davka na poslovni promet v nekaterih panogah, zlasti glede davka na vmesne proizvode.

Izvozne carine so zelo prizadele zlasti našo lesno stroko, kjer se je prezrla, da je še mnogo neizvršenih zaključkov, pri katerih ne bo mogoče carine preveliti na kupca. Po najnovejših poročilih se ima zvišati tudi blagovna železniška tarifa za okoli 20%, obenem pa se namerava izvršiti revizija klasifikacije blaga. Upati je, da bodo gospodarske korporacije imele priliko spregovoriti še o tem načrtu. V načrtu zakona o elektrotehničnem gospodarstvu naj se upoštevajo pridobljene pravice podjetij.

Glede socialnega zavarovanja naj se prizna ljubljanskemu okrožnemu uradu svojstvo samostojnega nosilca bolniškega, nezgodnega in starostnega zavarovanja.

Končno navaja poročilo še podrobne podatke o delu uprave in o številnih drugih akcijah Zveze industrijcev.

Nato je glavni tajnik g. dr. Adolf Golia predčital računski zaključek za l. 1939, ki izkazuje 1 milijon 434.000 din dohodkov in prav toliko izdatkov, tako da se je bilanca vsota zveze povečala na 1,2 milij. din. Proračun za l. 1940 izkazuje 930.000 dinarjev dohodkov in prav toliko izdatkov. Po poročilu nadzorstva sta bila odobren računski zaključek in proračun kakor tudi predlogi uprave glede naložbe premoženja.

G. dr. Fran Windischer je pohvalil triletno delo uprave, na kar je bila na predlog g. dr. Vrhunca sprejeta naslednja lista odborov: uprava: predsednik Avgust Praprotnik, podpredsednik Franc Heinrihar; člani: dr. Vinko Vrhunec, inž. Jernej Zupanc, Viktor Naglas, Zdenko Knez, Avgust Westen, Marica Majdič, inž. Oskar Dračar, Fran Bonač, Ivan Majeršič, Josip Hutter, Franc Vrevec in inž. Milko Pirkmajer. V nadzorstvo so bili izvoljeni: Anton Drobnič, inž. Herman Hieng in Marko Rudež; v častno razsodišče pa za predsednika dr. Fran Windischer, za člane dr. Kozma Ahačič, Srečko Kobi, Joža Gasperšič in dr. Pavle Pestotnik.

Na predlog g. inž. Zadravca je bilo sklenjeno ustanoviti pododsek mlinov zaradi važnosti te industrijske panoge. Sprejeta je bila tudi resolucija, ki izraža naslednje zahteve:

Resolucije

1. Vsa važna gospodarska vprašanja naj se rešujejo ob sodelovanju gospodarskih strokovnjakov. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da se je v tem pogledu položaj izboljšal ter pozdravljamo ustanovitve posvetovalnih odborov za posamezne industrijske panoge, v katerih sodelujejo poleg službenih oseb tudi zastopniki dotičnih industrijskih strok. V interesu uspešnega delovanja teh posvetovalnih odborov je želeli, da so v njih neposredno zastopane tudi regionalne industrijske organizacije.

2. Industrija se zaveda svojih dolžnosti do države in državne brambe, zlasti v sedanjih težkih časih, ko so državni izdatki z ozirom na izredne prilike, v katerih živimo, tako ogromno narasli. Iz tega vidika presoja industrija novo davčno reformo. Pri tem pa smatramo, da morajo ostati davčne dajatve zmogljive ter da se s pretirano davčno obremenitvijo ne sme onemogočiti tvorba domačega kapitala. Tudi moramo zahtevati, da se uvede v obdobju absolutne pravičnosti ter da se davki povsod ne le enakomerno predpisujejo, temveč tudi enakomerno izterjujejo.

Prosimo kr. vlado, da v bodoče tako važnih ukrepov, kakor je nedavno uvedena reforma neposrednih davkov, ne izda, ne da bi predhodno zaslišala mnenje gospodarskih korporacij. Prepričani smo, da se bo ob sodelovanju strokovnjakov iz vrst gospodarskih ljudi in predstavnikov gospodarskih organizacij, ki stvari ne bodo presojali enostransko, temveč bodo pravilno upoštevali tudi interese splošnosti, vedno našla rešitev, ki bo ustrezala stvarni potrebi splošnosti, vedno našla rešitev, ki bo ustrezala stvarni potrebi, ne da bi obenem ogrožala naš gospodarski napredek.

3. Z ozirom na neumestno trošarinsko politiko nekaterih občin, ki navzile jasnim navodilom ministrstva financ in banke uprave še vedno uvažajo trošarine na industrijske surovine in pomožna sredstva proizvodnje, zlasti na električno energijo, je nujno potrebno, da se to vprašanje končno z zakonom uredi ter v formalno-pravnem pogledu učinkovito zabrani udarjanje občinskih trošarin na industrijske surovine in pomožna sredstva proizvodnje. Prosimo, da se občinski proračuni, ki predvidevajo take trošarine, ne odobro, oziroma da se dotične proračunske postavke črtajo.

4. Industrija dravske banovine pozdravlja smotno delo na notranji preureditvi države na podlagi sporazuma s Hrvati z dne 6. avgusta 1939, ki se

upravičeno šteje med najpomembnejše dogodke v življenju naše ujednjene države. Smatramo pa, da je treba pri izvedbi sporazuma ter pri preureditvi ostalih delov države strogo paziti na to, da ostane vse državno ozemlje skupen in enoten gospodarski prostor. Trgovski promet v državi se ne sme ovirati s trošarinami in drugimi samoupravnimi davčninami, ki imajo značaj notranjih carin.

5. Opozarjamo kraljevsko vlado in posebej g. ministra financ na škodljivost izvoznih carin na važne izvozne predmete, tako zlasti na obdelani les. Mnenja smo, da bi se morali v današnjih prilikah, ko je od izvoza odvisen dotok potrebnih nam deviz, izogniti vsakemu ukrepu, ki utege izvozu škodovati in ga ovirati. Zlasti se ne bi smelo prezreti, da imajo naša lesna podjetja še dokaj neizvršenih zaključkov, pri katerih nove izvozne carine ni možno preveliti na inozemskega kupca.

6. Vesti o nameravanem občutnem povišanju železniške tarife so povzročile v naših industrijskih krogih razumljivo vznemirjenje. Mnenja smo, da porast cen poedinke blaga, ki je v mnogih primerih le začasnega značaja, ni zadosten razlog za povišanje tarife, temveč bi se smelo povišanje tarife v glavnem naslanjati na povišanje režijskih stroškov, ki je pa razmeroma neznanost.

Prosimo, da se nudi gospodarskim korporacijam prilika, da zavzamejo k načrtu reforme železniške tarife svoje stališče.

7. Težkoče glede preskrbe s surovinami prizadevajo industrij z ozirom na sedanje izredne prilike težke brige. Kakor priznavamo, da si prietojna službena mesta, kakor tudi Narodna banka v zadnjih mesecih mnogo in ne brez uspeha prizadevajo, da čimbolj omogočijo preskrbo naše industrije s surovinami, smo pa vendar mnenja, da v tem pogledu še niso izčrpane vse možnosti. Mnenja smo, da naj bi se večja pozornost posvečala kompenzacijskim poslom ter naj bi se tozadevne prošnje interesov obravnavale čim dobrohotneje. Nujno potrebno je, da se uporablja vsa sredstva v cilju, da se ne le zavaruje zadostna preskrba industrije s surovinami za tekočo potrebo, temveč tudi za rezervu za nepredvidene primere.

8. Opozarjamo ministristvo za trgovino in industrijo, da neizodno dodeljevanje bencina za poslovno svrhu težko ogroža poslovanje mnogih industrijskih podjetij, zlasti onih, ki prevažajo surovine in izdelke s tovornimi avtomobili, kakor tudi onih, ki imajo organizirano prodajo svojih izdelkov po trgovskih polikih. Smatramo, da težave glede uvoza tekočega goriva niso tako velike in tako nepremostljive, da bi se morali v takni meri zapostavljati važni gospodarski interesi, temveč da gre tu za hibe v organizaciji razdelitve tekočega goriva.

Zahtevamo, da se stavijo industrij za poslovne svrhe povsem zadostne količine bencina na razpolago.

9. Pozdravljamo namero kraljevske vlade, da s uredbo z zakonsko močjo izda potrebna določila o elektrotehničnem gospodarstvu, ker predstavlja pomikanje tozadevnih enotnih in izčrpnih zakonskih predpisov resno oviro za napredek elektrifikacije naše države.

Odlučno pa moramo ugovarjati določbam, ki bi posegale v pridobljene pravice obstoječih podjetij, to tem bolj, ker smo prepričani, da take določbe niso niti v interesu elektrifikacije, niti niso z našim pravnim redom.

10. Ponovno poudarjamo potrebo, da se določi enoten industrijski načrt za vso državo, ki naj bo merodajen na ustanavljanje novih in izpopolnitve ter razširjanje že obstoječih industrij. Za naše narodno gospodarstvo je škodljivo, ako se v državi ustanavljajo nova podjetja, ki nam niso potrebna, ter se s tem ubijajo že obstoječa podjetja, ki morajo v celoti zadostiti potrebi dotičnih izdelkov v državi.

11. Ne le v interesu našega gospodarstva, temveč tudi iz vidika interesov tujske industrije, ki je za Slovenijo kot agrarno pasivno deželo velikega pomena, je nujno potrebno ureditev najvažnejših prometnih vprašanj. Zlasti je potrebna izgraditev moderne cestne zveze med Mariborom, Ljubljano in Sušakom ter med našimi gorenskimi letovišči in Zagrebom, kakor tudi direktne železniške zveze Slovenije z morjem.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 15. marca kaže naslednjo sliko (vse v milij. din, v oklepajih razlika vp rimeri z izkazom za 8. april):

Aktiva: zlato v blagajnah 2038,35 (+1,2), zlato v inozemstvu 23,36 (+4,0), skupna podlaga 2061,71 (+5,2), devize izven podlage 982,96 (+66,4), kovani denar 418,2 (-10,85), posojila: menična 1707,0 (-17,5), lombardna 75,97 (+0,44), skupno posojila 1782,94 (-16,94), eskont bonov drž. obrambe 1959,0 (+41,0), razna aktiva 2136,5 (-3,7).

Pasiva: bankovci v obtoku 10426,15 (+81,6), drž. terjatve 94,24 (+22,13), žirovni računi 843,25 (-17,7), razni računi 984,8 (+29,6), skupno obveznosti po vidu 1922,26 (+34,04), obveznosti z rokom 100,0, razna pasiva 369,1 (+16,1).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 12348,4 (+61,65), skupna podlaga po stvarni vrednosti 3,290,7445 (+8,3), zlato v blagajnah po stvarni vrednosti 3253,36 (+1,9), skupno kritje 26,64 (v prejšnjem izkazu 26,72%), od tega samo z zlatom v blagajnah po stvarni vrednosti 26,84 (26,47%).

Izkaz kaže znatno povečanje deviznega in zlatega zaklada. Zmanjšala so se posojila zasebnemu gospodarstvu, povečala pa državi. Med pasivi se opaža nadaljnje povišanje obtoka bankovcev, nadalje naložbe države pri banki, dočim so se zasebne naložbe pri banki zmanjšale.

Dovoljena zvišanja cen

Kr. baneka uprava je odobrila mesarskim podjetjem v Ptuj, da smejo prodajati goveje meso do največ 11 din za prednji del in 13 din za zadnji del pri 1 kg. svinjsko meso pa na 15 ozir. 18 din za 1 kg in slanino na 14 ozir. 15 din za 1 kg. Zvišanje cen teletini ee prepove. — Nadalje je odobrila mesarskim podjetjem v Sevnici, da smejo prodajati goveje meso do največ 14 din za 1 kg zadnji del in 12 din prednji del, teletino na 14 ozir. 12 din in svinjino na 16 ozir. 14 din za kg. — Nadalje je odobrila trditi Tvornice Zlatogor, Dračar i dr. v Mariboru, da sme prodajati apotekarsko mazilo mlo po 15 din za kg pri odjemu pod 200 kg, oziroma največ po 14,50 din za kg pri odjemu nad 200 kg.

Zvišanje cen kartela za jedilni pribor. Na seji kartela za jedilni pribor dne 31. januarja 1940 v Zagrebu je bilo sklenjeno zvišati cene za 11 odstotkov. Toda banovine Hrvatske tega sklepa ni odobrila, temveč je dovolil samo 8 odstotno zvišanje cen na temeljne cene z dne 13. okt. 1939.

Uvoz koruze iz inozemstva. Iz Beograda poročajo, da bo v kratkem podpisana uredba o brezcarinskem uvozu 5000 vagonov koruze za Priv. izvozno družbo. Nadalje bo uredba vsebovala tudi obveznost prijav zalag koruze, nadalje bo vsebovala določbe, da se bodo mogle kaznike za prevoz izkoristiti samo s posredovanjem PID.

Razširjenje kontrole cen na Hrvatskem. Pred nedavnim je banovina Hrvatska razširila kontrolo cen na predmete, ki so potrebni pri gradbeni delavnosti. Včeraj pa je izšel odlok, po katerem se kontrola cen razširja tudi na vse suhomesnato blago in sato ter slanino v svežem stanju.

Podvojitev glavne borskega rudnika bakra. Upravni svet borskega rudnika bakra je sklenil sklicati izredni občni zbor delničarjev in na njem predlagati podvojitev sedanje glavnice od 60 na 120 milijonov frankov in sicer na ta način, da bi se imenska vrednost delnic zvišala od 100 na 200 francoskih frankov. Potrebne zneske za zvišanje glavnice bi družba dobila iz svojih rezerv, ki so znašale na koncu leta 1938 nad 60 milij. frankov, neupošteva rezerv za posebne svrhe (davke, amortizacije, fluktuacije cen bakra itd.). — Rednemu občnemu zboru delničarjev dne 30. maja v Parizu, bo predloženo tudi izplačilo dividende v znesku 70,52 frankov čitlih (po odbitju davkov) za prvenstveno delnico (1938 108,50 frankov) in 68,06 (104,50) frankov čitlih za navadno delnico.

Nova delniška družba. V Beogradu je bila osnovana delniška družba »Merkur«, industrijska tvorniška in trgovska d. d. z glavnico 3 milij. din, od katere se vpisu plača 10%, 50% pa se vplača mesec dni po protokolačni tvrdki. Pri vpisu sodelujejo tudi podjetja, v katerih je udeležen inozemski kapital.

Hmeljarski tabor bo dne 2. maja ob 10 v Roblekovih dvorani v Zalcu.

Hmeljarska zadruga ima občni zbor 2. maja ob 8 dopoldne v Roblekovih dvorani v Zalcu.

Odkod so prišli obiralci hmelja. Lansko leto je prišlo v Savinjsko dolino 9890 obiralcev hmelja, ki so zaslužili približno 4,5 milij. din. Največ obiralcev je prišlo iz Slovenije 8032, ostali pa iz sosedne Hrvatske (1858). Iz Slovenije je prišlo največ obiralcev iz okrajev: Šmarje pri Jelšah, Ptuj, Krško in Brežice, iz Hrvatske pa največ iz okraja Pregrada. Največ hmeljskih obiralcev je bilo zaposlenih v občinah: Zalec, Sv. Peter in Braslovče.

Borze

Dne 19. aprila 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 10,130,305 din, na belgrajski 9,2 milij. din. V efektivih je bilo prometa na belgrajski borzi 660,000 dinarjev.

Ljubljana — zasebni kliringi

London 1 funt	155.15—158.35
Pariz 100 frankov	87.65—89.95
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.—
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.—
Amsterdam 100 goldinarjev	2348.50—2386.50
Bruselj 100 belg	740.50—752.50

Ljubljana — svobodno tržišče

London 1 funt	191.70—194.90
Pariz 100 frankov	108.35—110.65
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.—
Zeneva 100 frankov	1228.18—1238.18
Amsterdam 100 goldinarjev	2900.55—2968.55
Bruselj 100 belg	914.56—926.56

Ljubljana — uradni tečaj:

Berlin 1 marka 14.70—14.90.

Zagreb — zasebni kliring:

Solon 100 drahem 30.65—31.85

Belgrad — zasebni kliring:

Solon 100 drahem 31.00—31.70
Sofija 100 din 98 blago

Curih. Belgrad 10.—, Pariz 8,915, London 15,745, Newyork 446, Bruselj 74,625, Milan 22,45, Madrid 45.—, Amsterdam 236,75, Berlin 178.—, Stockholm 105,50, Sofija 5,50 ponudba, Budimpešta 79,50 pon., Atene 3,20 pon., Carigrad 3,20 pon., Bukarešta 2,30 pon., Helsingfors 8,50 ponudba, Buenos Aires 102,50 ponudba.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 428.50—432

v Zagrebu 429 —433

v Beogradu 428 —429.50

Ljubljana. Drž. papirji: 7% inv. pos. 96—97, agrarji 51—52, voj. šk. pr. 428.50—432, begl. obv. 75—76, dalm. agr. 68—69, 8% Bler. pos. 97—100, 7% Bler. pos. 90—92, 7% pos. Drž. hip. banke 99—102, 7% stab. pos. 95 blago. — Delnice: Narodna banka 7900—8000, Trboveljska 240—241.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 98 denar, agrarji 51,50 denar, voj. šk. pr. 429—433 (431,50), begl. obv. 75,50 denar, dalm. agr. 68,50 denar, 4% sev. agr. 49,50 denar, 8% Bler. pos. 100 den, 7% Bler. pos. 90—91 (90,25), 7% pos. Drž. hip. banke 100 denar. — Delnice: Priv. agr. banka Trboveljska 240—242 (240), Gutmann 52—60, Slad. tov. Osijek 200—205 (200), Isis 30 denar, Oceania 600 denar, Jadr. plova 350 denar.

Belgrad. Derž. papirji: voj. šk. pr. 428 do 429,50 (429,50, 429), begl. obv. 74,75—75,25 (75), dalm. agr. 67,75—68,25 (68,25), 6% šum. obv. 68 do 69 (67,75), 8% Bler. pos. 101,25 denar, 7% Bler. pos. 91,50 blago (91,25), 7% pos. Drž. hip. banke 102 denar. — Delnice: Narodna banka 7900—8000, Priv. agr. banka 182 denar (drobni komadi).

Žitni trg

Novi Sad. Koruza: bač. 203—205, bač. par. Indija 204—205, bač. par. Vršac 203—205. Ostalo nesprem, tendenca mirna, promet srednji.

Sombor. Pšenica: bač. okol. Novi Sad, srednja bač., bač. okolica Sombor, gor. bač. in gor. ban. 263—265, sreh. 261—263, slav. 262—264, juž. ban. 258—260, bač. Tisa šlep la in IIa 264—266. — Oves: bač. 194—196, srem. in slav. 195—197. — Rž: bač. 208—210. — Ječmen: bač. okol. Sombor in srem. 64—65 kg 204—206, bač. pomladni in baranjski 68.—. — Koruza: bač. 204—206. — Moka: bač. 305—307, 305—305, 2) 355—375, 5) 335—355, 6) 315—335, 7) 285—305, 8) 180—185. — Otrobi: bač. in srem. juta vreče 170—175, somb. brez vreče 162,5—165. — Fižol: nespremenjen. Promet srednji. Tendenca čvrsta.

Cene kmetijskim pridelkom

Cene kmetijskim pridelkom na Jesenicah dne 13. aprila: Moka: črna pšenična 3,50—3,75 din, bela pšenična 4—4,25, govodina 12—14, teletina 14—18, ovčje meso 8—10, svinjska mast 20—21, sveža slanina 18, prekajana slanina 20, fižol 7—10, suh grah 5,50—12, dgmacha leča 10—12, krompir 1,75—2, sladko seno 1,25, pšenična slama 0,65 din ječmen 8, ješprenj 4 din za kg. Mleko 2,25 din za liter, jaja 1 din komad.

Skrb za naše največje reveže - slepce

Človekoljubno in uspešno delovanje Društva „Dom slepih“ v Ljubljani

Te dni je v Ljubljani zborovalo društvo Dom slepih. Odbor je podal zborovalcem poročilo o svojem delu in skrbi za naše največje reveže — slepce, ki jih hoče približati širšemu občinstvu, saj je njih svet marsikomu skoraj tuj, če ne popolnoma odmaknjen. Zdrav, polnočuten človek, ki more videti, se skoraj nikoli ne zaveda dragocene zaklada narave, pridobljenega že po rojstvu, in ga zato tudi ceniti ne zna in ostane skoraj brezbržen do tistega, ki ga je narava oropala za ta zaklad ali pa je izgubil vid pozneje po kaki bolezni ali drugi nesreči. Pred prvo svetovno vojno so pri nas slepi ljudje kot otroci živetarili doma pri svojih, dorasli so pa bili največkrat obojeni na beračenje. Le malo je bilo tistih, ki so bili deležni ustanov za šolanje po strokovnih zavodih in še to le v tujini. Sedaj je to drugače. Tudi mi imamo zavode za slepce, toda javnost se le še premalo zanima zanje ter ne podpira dovolj teh prepotrebnih človekoljubnih ustanov, da bi rastle in se izpopolnjevale ter nudile sprejem vsem slepcem, ki žele zase primerne delo in bivanje med slepimi tovariši, če se ne počutijo dobro doma ali pa nimajo več doma ter nalete med drugimi ljudmi na nepremagljive ovire pri izvrševanju svojega poklica.

Društvo dom slepih v Ljubljani si je v prvi vrsti izbralo nalogo skrbeti za slepce, ki so šoli odrasli, zlasti za tiste, ki so morali zapustiti kočevsko banovinsko šolo za slepe otroke in se umakniti drugim mlajšim, in ki nimajo poguma, da bi samostojno opravljali svojo obrt med javnostjo ter iščejo zavetja, dela in razvedrila v udobnem domu slepih v Stari Loki na Gorenjskem, ki ga je ustanovilo naše društvo in se zato tudi tako imenuje. Tudi v zadnjem poslovnem letu je storilo kar največ mogoče, da bi vršilo svojo težavno nalogo tako, kakor si jo je začrtalo ob svoji ustanovitvi. Občni zbor društva Dom slepih je vodil predsednik g. dr. Tomaž Kliner, stolni župnik in kanonik, ki je pozdravil vse navzoče člane in prijatelje društva ter se zahvalil vsem, ki so kakor koli podpirali slepce.

Tajniško poročilo

Nadvse poštvalna društvena tajnica gospa Minka Skaberne, profesorica v p., je podala svoje izčrpano poročilo o stanju društva in o odborovem delovanju v teku zadnjega poslovnega leta, ki je bilo zelo uspešno vsaj v moralnem oziru. Odboru ni le na tem, da more društvo vzdržati svoj dom slepih, ki je bivši Strahov grad v Stari Loki med Selsčico in cesto, ki pelje v Železnike, temveč hoče ta dom dvigniti na tisto visoko stopnjo in sloves, kakor ga imajo taki zavodi v drugih banovinah in državah. Za to je prav po očetovsko skrbel njegov vrhovni upravitelj in odbornik g. Fran Cvek, nadzornik drž. železnice v p., za primeren inventar, orodje in zadostno zaposlitev slepih oskrbovancev zlasti v posebnih skupnih delavnicah za slepce tipičnih obrti: košarstvo in pletarstvo pod strokovnim vodstvom. Dospela so prav obsežna naročila, tako, da so imeli slepci, zlasti moški, ves čas dovolj dela. Zenske so bile najbolj zaposlene okrog sv. Miklavža in božiča s pletenjem različnih oblačil. Njih največja želja je upeljava strojnega pletenja, a pletilnih strojev z avdo doslej še nima.

V veliko duševno razvedrilo je vsem branje knjig v Braillevem točkopisu za slepce. Za pove-

čanje leta 1918 ustanovljene knjižnice s slovenskimi knjigami v Braillevem točkopisu skrbi društvena tajnica g. Minka Skabernetova, ki ji pomagajo razne gospe iz Ljubljane. V zadnjem letu je priraslo nekaj lepih del naših pisateljev in pesnikov ter tudi nekaj dobrih prevodov iz tujega slovstva.

Podpore za slepce nazadujejo

Društvo Dom slepih si je kmalu po svoji ustanovitvi pridobilo mnogo dobrih prijateljev in plemenitih človekoljubov doma v Sloveniji in na pobudo sedanjega odbornika g. Josipa Remsa celo med ameriški Slovenci. Mnogo razumevanja za slepce in dom slepih so pokazali tudi nekateri javni funkcionarji. Banovina je priskočila na pomoč z večjo vsoto denarja, kar je precej zaleglo. Dotok daril in volil je bil nekaj časa zelo močan, tudi število članov je raslo. Toda sedaj, ko živimo v času živčne vojske, se zdi, da je darežljivost precej padla, saj se to pozna celo na številu rednih članov, ki je od lanskega leta nazadovalo za 57. Sedaj ima društvo 223 rednih in 187 podpornih ter sedem ustanovnih članov. V tem imeniku pogreša društvo še marsikoga, za katerega ve, da bi lahko utrpel vsaj članarino, ki znaša letno le 20 dinarjev. Čeprav so ostali društvu mnogi podporniki zvesti, vendar mora društvo zaradi naraščajoče draginje že segati v rezervni sklad. Na obresti glavnice, ki jo je s trudom nabral odbor z raznimi prireditvami in volili dobrotnikov, je navezano vzdrževanje starološkega poslopja, pa tudi posestvo Okroglo na Gorenjskem in druge nepremičnine iz zapuščine po pok. prelatu Tomu Zupamu. Od države ne prejema dom slepih nobene podpore. Banovina prispeva mesečno k oskrbovalnim slepcev v izmeri, kakor to dela po drugih zasebnih dobroteljskih zavodih. Velik del oskrbovalnine plača društvo samo. Občina, ki naj bi za svoje slepe soobčane prispevala vsaj z enim delom k oskrbovalnim v domu slepih, so zelo zanikrne, zlasti najbogatejše izmed njih. Zavedati bi se morale, da jim društvo Dom slepih odvzema marsikatero breme, ki mu same ne bi bile kos.

Obresti glavnice, članarina ter delna podpora banovine in občin ne zadostujejo za vse. Najna je pomoč zasebnikov, zlasti imovitejših slojev, saj še davno niso spravljeni vsi potrebni slepci pod skupno streho doma slepih v Stari Loki, ki bo kmalu premajhen. Potrebujemo še mnogo česa, zlasti še poseben oddelek za moške s čim več oskrbovanci, tiskarski stroj za tiskanje knjig, časopisov, revij in not v Braillevem točkopisu, razne stroje za delavnice ter mnogo različnega inventarja.

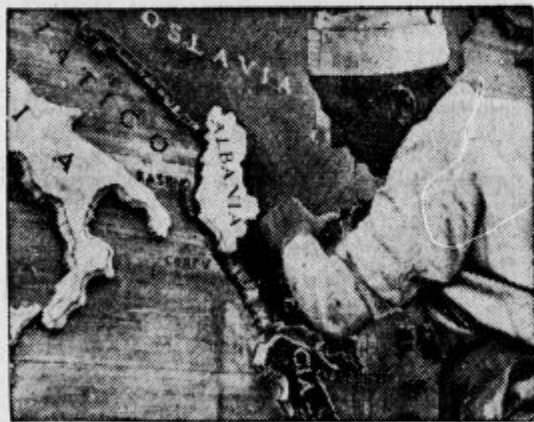
Vsi, ki imajo zdrave oči, naj se zavedajo, da so dolžni pomagati svojim slepim sobratom, zlasti še, če so premožni.

Blagajniško poročilo

Blagajnik g. Martin Poher, višji kontrolor drž. železnice v p., je orisal finančno stanje društva konec leta 1939, ki žalibog ni tako ugodno, kakor je bilo prejšnje leto. Vzrok temu je našel pri jako pičlih darilih v letu 1939, ko je znašala razlika med prejšnjim in sedanjim poslovnim letom 72.140 dinarjev, dalje pri večjih odpisih od nepremičnin 14.532, pa tudi, ker je moralo društvo plačati mestni občni ljubljanski za napravo robnikov ob zemljišču, delu zapuščine po pok. dobrotnici Heleni Bavdekovi v Ljubljani 17.890 dinarjev. Iz navedenih razlogov je moralo društvo vzeti iz rezervnega sklada 47.394 dinarjev, da je pokrilo izostanek podpor. Končno se je g. blagajnik zahvalil vsem darovalcem z željo, da bi našli v novem poslovnem letu mnogo več posnemovalcev. Pri nabiranju članarine in podpor je pomagala g. blagajniku trudoljubna odbornica gospa Josipina Cvelbarjeva.

Dom slepih v Stari Loki

Upravitelj doma slepih v Stari Loki g. nadzornik Cvek je podal naslednje poročilo: V letu 1939 je bilo 1. januarja v starološkem domu 33 slepcev. Med letom so umrli trije, nanovo je bilo sprejetih 8. Konec leta jih je bilo v zavodu 38 in sicer 12 moških in 26 žensk. (Danes jih imamo že 42.) Normalna oskrbnina za celotno oskrbo znaša mesečno 300 dinarjev. Seveda ta vsota ne zadostuje, zlasti pri sedanjih razmerah, za hrano, obleko, obutev, zdravila in režijo v zavodu, zato mora društvo prispevati vsak mesec lepe vsote. Nad polovico slepcev oskrbujejo po znatno znižani oskrbnini, ki niti za hrano ne zadostuje, nekaj slepcev pa celo brezplačno. Prehrana in oskrba je prav dobra in ni v tem pogledu nobenih pri-

Na cesti Via dell'Impero v Rimu so na nekem starinskem zidu iz marmorja izklesali »Zemljevid fašističnega imperija«. Na sliki vidimo kamnoseka, ki kleče v marmor karto Albanije. Zemljevid bodo prvič pokazali javnosti 21. aprila letos.

Kardinal H. Pellegrinetti:

Sv. Ciril in Metod

A slovenske knjige, ki jih je papež posvetil na oltarju svete Marije pri Jaslicah, a sv. Ciril, pokopan v rimski cerkvi poleg svetih ostankov rimskega papeža, ki jih je on po dolgem popotovanju prinesel z Vzhoda v Rim, a sv. Metod povečen in kot apostolski legat pooblaščen od dveh papežev, a svetniško čiščenje izkazano Cirilu v Rimu takoj po smrti, vse to še danes glasio kliče, da je Kristus, kakršnega eta sveta brata oznamala Slovanom, tisti pravi Kristus, ki hoče eno samo Cerkev, objemajočo Vzhod in Zahod, Rim in Carigrad, Latince, Slovence in Bizantince, v edinosti z apostolikom, to je z rimskim papežem, naslednikom sv. Petra.

Če je bil kdaj trenutek, ko je bila edinstvo vesoljne Cerkve v Kristusu ožarjena s popolnim in čistim sijajem, je bil to prav tisti trenutek, ko sta sv. Ciril in Metod imela elovsen vohod v Rim. Prišla sta iz Carigrada z blagoslovom vzhodnega cesarja in patriarha, nesla relikvijo papeža, skoraj neposrednega naslednika sv. Petra, ki se je v daljnega Krima vračal v Rim, epemljana od ekupine slovenskih učencev, ki so nesli s seboj prve svete knjige v njih jeziku, da bi jih papež blagoslovil, v slovenskem sprevodu sprejeta od papeža, duhovščine in rimskega ljudstva, ki ju je podpravljal s ploskanjem in spoštovanjem: stik treh narodnih svetov, kjer so v nebo kipeči oblaki kadila, plamenčki sveč in vzdihli ljudstva dajali bleščeč pečat edinosti src in vesolnosti svete Cerkve v Kristusu in v papežu, kot nepremagljivo upanje za vrnitev vse črede pod edinega pastirja.

Obiščite častiljivo baziliko sv. Klementa v

zgomlji cerkvi boste našli kapelo sv. Cirila in Metoda z oltarno sliko, ki predstavlja sv. Cirila in Metoda ter pred njima klečečega papeža Leona XIII., ki ju je v svoji okrožnici »Grande munus« (1880) slavil in pokazal kot vzornika svetosti in zavetnika cerkvene edinosti. Stopite dol v spodnjo cerkev. Pri že omenjeni nagrobni sliki, ki predstavlja filozofa, učenjaka in apostola Cirila poleg brata Metoda, boste našli dva epomina v počestitve nedavnega jubileja velikega apostola (1100-letnica Cirilovega rojstva): en spomin so prinesli Hrvati, drugega pa Bolgari, eni katoličani, drugi pa žal ločeni bratje, a zedinjeni v čiščenju tistih svetih apostolov, ki nista ločila Vzhoda od Zahoda, Carigrada od Rima in ki kot simbol edinosti svete Cerkve, zveze s Petrovim naslednikom, v nebesih proslila za obnovljeno in dokončno zedinjenje vseh v svetem in enem kraljestvu Kristusu.

(Konec.)

Radovedni gostje

Letoviščarji so čudna, nepojmljiva bitja in so polni ugank. Bodi da pojejo ali zvižgajo ali sedijo v najtišji zeleni loki in igrajo koračnice na peklenskem stroju, vseeno je, vsi vsebujejo željo po hrupu. Če sedi kje na plotu kak ptiček, da bi si osnažil perje, pa pride mimo kak letoviščar, tedaj ptiček umolkne in počaka s svojim opravilom, dokler ne gre tuji človek mimo. Toda ta ne zna molčati! Iztegne prst in pokaže na ptička in zavpije: »Lejte, lejte, kukavica!« Potem ptiček odleti in ga dolgo ni več. Seveda, saj ga vse to jezi, ker ni kukavica, ampak je kobilar.

Drugi letoviščarji so pa na vsi moč radovedni, zlasti kar je ženek, in skoraj da ni drugačnih, koli-

BORBA PROTI DRAGINJE

Najboljša prodaja — ker se najbolj ceni!

ZDAJ — ko smo zaradi omejene porabe goriva primorani, da izkoristimo zadnjo kapljico goriva za kilometražo in ko se moramo varovati po-pravil zaradi dragih rezervnih delov — upo-števajmo, da uporabljajo milijoni avtomobilistov

MOBILOIL

ki jih varuje pred zgubami. Avtomobilisti niso v zmoti, skušajo so jih naučiti, ker jim Mobiloil jamči:

popolno izrabo goriva — torej

več kilometrov s manj goriva!

najmanjšo obrabo stroja — torej

prihranek na popravilih!

Popolnoma sigurni ste le tedaj, če je plomba pod pokrovom nepoškodovana

Za pomladansko izmeno olja samot

OPOMBA: Opozorjamo ljudi na lahko 20-litersko ročko, ki jo lahko naročite pri Mobiloil-prodajalcih.

STANDARD VACUUM

tožb. Prirejena božičnica je prav lepo uspela in smo svoj čas o njej obirno poročali. V zavodu pa se ne nudi oskrbovancem samo hrana in obleka, temveč je poskrbljeno tudi za zabavo. Slepci imajo namreč mešani pevski zbor, igrajo, zlasti ženske glasovir, harmonij, citre in kitaro, moški pa harmoniko. Imajo tudi dober radio-aparat.

V letu 1939 so priredili v starološkem prosvetnem domu akademijo, ki je napolnila dvorano do zadnjega kotička. Uspeh je bil v vseh ozirih zadovoljiv. Naš mešani pevski zbor pod vodstvom g. Jožeta Matka pa je nastopil nekajkrat tudi v starološki in škofjeleški župni cerkvi v splošno zadovoljnost vernikov.

Naši slepci pišejo in čitajo v Braillevem točkopisu ter poučujejo novodošle v tej umetnosti. V delavnicah za razne obrti pozabljajo slepci pri delu svojo grenko usodo. Zenske so večinoma zaposlene pri ročnih delih, kjer so nekatere prave umetnice. Vezbajo se pa tudi v gospodinjstvu. Zavod vodijo štiri redovnice, sestre Marijine čudodelne svetinje, za dušno hrano pa skrbi požrtvovalni g. dekan in častni kanonik Matija Mrak. Poleg sester obstoji naša družina še iz dveh hlapcev in treh dekel. Vsi ti so zaposleni na polju, v za-

vodu in v hlevih, kjer smo imeli konec leta enega konja, osem glav goveje živine in 22 prašičev.

Odbor ostal prejšnji

Poročilo nadzornega odbora je podal g. Alojzij Kocmur, ravnatelj I. delavskega konsumnega društva in predlagal odboru absolutorij s pohvalo, kar je bilo soglasno sprejeto. Pri volitvah so bili v odbor nanovo izvoljeni gospodje: Fran Cvek, nadzornik drž. žel. v p., Maks Hočevar, meščanskošolski ravnatelj v p., dr. Tomaž Kliner, stolni župnik in kanonik, Ivan Lazar, komercialni tajnik v p., Martin Poher, višji kontrolor drž. žel. v p., dr. Vladimir Ravnihar, ljubljanski podžupan in odvetnik, dr. Mavricij Rus, višji zdravstveni svetnik in mestni fizik, gospa Minka Skaberne, profesorica v p., gospa Maruska Vrtovec in gđc. Vita Zupančič, strokovna učiteljica v p.

Dolgoletne izkušnje, ki jih ima odbor, so dober porok, da bo uspešno delo društva Dom slepih v Ljubljani ostalo na pravi poti, zlasti če ga bodo podpirali vsi drugi potrebni činitelji, javne oblasti, izdatna zasebna pomoč tudi imovitejših krogov in močna propaganda v domačem časopisju.

kor se spominjam. Kjer koli ždi kak otrok, ki komaj malo čeblija, že ga začno na dolgo in široko izpraševati, kako da mu je ime, kdo da je njegov oče — torej sam sitna vprašanja.

Otrok utegne molčati in si le svoje misliti, a kar je nas odraslih, je pa zadeva hušja. Tako sem, na primer, nekoč, ko se nisem nič boljše domislil, okna z modro barvo prepleskal, le dva v prtiličju sta ostala rjava. Vaščani se zategadelj ne razburjajo, saj vedo, da utegne človeku o nepravem času zmanjkati barva ali pa potrpljenje. A letoviščarji so radi take malenkosti vsi iz sebe. Zbirajo se pred hišo in premlevalo zadevo, nekateri že zdvajajo o moji pameti, o mojem čustvovanju, drugi pa pravijo, da sem brez dvoma kak čudak, a nekateri spet pravijo, da je moj zakon na vsak način narobe. In resnično, ni dosti manjkalo, pa bi imeli prav, zakaj tudi hišo sostanovanci so se vmešali v to stvar, češ, da ne bodo mogli več trpeti te sramote. Ne vem, kaj bi, nemara pa bom storil kakor Salomon. Se nekaj oken bom prepleskal z rdečo in rumeno barvo. Potem bodo nazivali moje hišo z imenom »mavrična hiša« — in vsi bodo zadovoljni.

Drugič spet, ko sem sedel za pisalnikom, ker se mi je zadelo, da sem našel dobro misel, me je mahoma zadel glas skozi okno v hrbet.

»Tu stanuje,« pravi glas.

»Tako je,« se odzove drugi.

»Pa pravijo, da je boječ.«

»Kaj naj to pomeni? Seveda moram koj vstati in se tiho splaziti k oknu, ker je bila ta opazka precej umestna. Pogledam ven, in ker to ni zadosti, pomolim glavo skozi rešetko. A v tem hipu se eden od obeh bitij obrne in me vidi, kako iztezam vrat ven in imam smešno razkuširane lasce; za vse na

evetu ne morem dovolj naglo potegniti glave nazaj.«

So pa še drugi, ki so bolj nevarni, ki mahoma obstanejo pred vrati in se začno hihitati in skomolcevati. Čež čas potka na vrata in jaz bi si v božjem imenu zapenem srajco za vratom in odvedem obe noter. Ena je prinesla s seboj listek, kamor naj ji napišem nekaj vrstic, ker zbira take listke. Druga, ki je bolj ljubka, je pa prišla le zaradi šegavosti, da bi me pri tem opazovala. Ta sploh še ni videla živga pasatelja, ampak le spomenike.

No, kar se mene tiče, zares da nisem iz kamna, ampak sem dostopen človek. Pri meni smeš hoditi po sobi in si vse natančno ogledati; smeš se usesti na sleherni stol in vzeti slike e police, in če ima tieta ženska oseba okusna usteca in majcena pege na nosku, potem smeš tudi kaj vprašati, čeprav mi pri tem odpade rima, ki sem jo bil pravkar dobil.

Če sem vse te knjige tudi že prebral?

Nekateri.

In kako se to prav za prav napravi, ali se kar usedem in že imam pesemko?

Da ne, pravim, da večkrat ni pesmica. A da tega ljudje ne opazijo vedno.

»Seveda«, pripomni gospodična, ko da si ni nič boljše domislila o meni in ljudeh. Pa če zmeraj delam le pesmi ali pa tudi kaj drugega? Da res? In kaj, na primer?

»Na primer tole uro na steni,« pravim, da bi si pridobil nov ugled.

»Tako. In slike nemara tudi?«

»Seveda,« pravim raztreseno, ker sem pravkar dobil spet rimo.

»Pa tale vrč na skrinji?«

(Nadaljevanje na strani 6.)

Droble novice

Koledar

Sobota, 20. aprila: Neža Montepulčanska, de-
vica.

Nedelja, 21. aprila: 4. povelikonočna nedelja.
Anželj, cerkv. učenik; Simeon, škof.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla, dobro pripravljena
za pot v večnost, ga. Marija Krištof rojena
Logar, soproga trgovca in posestnika. Blaga raj-
nica je bila dobra žena in skrbna mati, ki zapu-
šča užeščenega moža in otroke Marico, Franceta,
Vereno in Boženo. Na zadnji poti jo bomo spre-
mili v nedeljo, 21. aprila ob pol treh popoldne
iz hiše žalosti na Sv. Petra cesti 59 na pokopa-
lišče k Sv. Križu.

† V Ljubljani je po dolgotrajni, mučni bo-
lezni mirno v Gospodu zaspal g. Adolf Peče,
kapetan v pokopju. Pogreb blagega pokojnika bo
danes ob pol petih popoldne izpred mrtvašnice
Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti 9 na
pokopališču k Sv. Križu.

† V Štepanji vasi pri Ljubljani je umrl gos-
pod Josip Anžič, vulgo Sorž, gostilničar in mesar
v Štepanji vasi. Pokopali ga bodo v nedeljo ob 5
popoldne na štepanjskem pokopališču.

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala
gospa Josipina Grčar, roj. Grebenc. Pogreb bo
v nedeljo ob pol štirih popoldne iz hiše žalosti,
Tovarniška ulica 16, Zelena jama, na pokopališču
k Sv. Križu.

Naj jim sveti večna luč! Zaljubljenim naše iskren-
no sožalje!

REALITETNA PISARNA Franjo PRISTAVEC

se je preselila z Erjavčeve c. 4 a
na GOSPOSVETSKO C. 3/I,
telefon 23-81 — poleg »Figovca«.

Iz banovinske službe

Imenovani so: Privatni zdravnik v Cerknici
dr. Karel Pintar za zdravnika združene zdravstven-
ne občine Domžale v lastnosti banovinskega urad-
niškega pripravnika za VIII. položajno skupino;
zdravnik-volonter v banovinski bolnišnici v Ma-
riboru dr. Josip Antonič za zdravnika zdravstvene
občine Mislinje v lastnosti banovinskega urad-
niškega pripravnika za VIII. položajno skupino;
inž. agr. Matilda Klinar za uradniško pripravnico
za VIII. pol. skupino pri kmetijskem oddelku ban-
ske uprave v Ljubljani ter je obenem premeščena
k banovinski kmetijski šoli v Poljčah.

Premeščeni so: Jan Vladimir, banovinski cest-
ni nadzornik X. pol. skupine pri okrajnem cestnem
odboru v Litiji na novo odrejeni uradni sedež v
St. Vidu pri Stični v območju istega okrajnega
cestnega odbora; zdravnik uradniški pripravnik v
banovinski bolnišnici v Ptuj dr. Vladimir Brez-
njak za zdravnika združene zdravstvene občine
Ptuj-okolica; banovinski uradniški pripravnik VIII.
položajne skupine pri banovinski kmetijski šoli v
St. Juriju ob juž. žel. inž. Matija Rous v istem
svojevstvu in kraljeviški banški upravi v Ljubljani.

Napredovali so: inž. Lavoslav Viher, tehnični
višji pristav VII. pol. skupine za banovinskega teh-
ničnega višjega pristava VI. pol. skupine pri ban-
ski upravi v Ljubljani; Viktor Gračner za banovins-
kega višjega računskega inšpektorja pri banovins-
ki kmetijski šoli v St. Juriju ob juž. žel.; Ivan
Smolnikar, Karel Jeseničnik in Andrej Gorjanc za
policijskega stražnika I. razreda-zvaničnika I. sku-
pine pri upravi policije v Ljubljani; Franc Vreg
za podnadzornika drž. policijske straže I. razreda
VIII. skupine pri upravi policije v Ljubljani; Mar-
tin Čepin za policijskega stražnika-zvaničnika
I. razreda I. skupine pri policijskem komisariatu na
Jesenicah; Ivan Duša za policijskega agenta II. raz-
reda-zvaničnika 2. skupine pri upravi policije v
Ljubljani.

Upokojen je Alojzij Pan, banovinski služitelj
I. položajne skupine pri banovinskem zdravilišču v
Dobri.

Odpuščena sta iz državne službe policijski
stražnik III. razreda zvančnik III. skupine Andrej
Mežek in policijski stražnik pripravnik v III. sku-
pini zvančnikov Janez Uršič, oba pri upravi po-
licije v Ljubljani.

— Redni občni zbor Gradbene zadruge »Mar-
tuljek« v Ljubljani, r. z. z. o. z. bo 24. aprila 1940
ob 2 popoldne v semeniški dvorani v Ljubljani.
Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega
zboru; 2. Čitanje revizijskega poročila; 3. Poročila
načelnstva in nadzorstva; 4. Potrditev rač. zaključka
za l. 1939; 5. Sprememba pravil; 6. Volitev načel-
stva in nadzorstva; 7. Slučajnosti.

»Kajpa,« pravim, »tudi tega, dete moje!«
»Pa iz česa le?«

»Iz ilovice in duha,« pravim in zapišem vretice
na listek.

A nato se morava oba zasmeyati, ker sem jo
neznansko potegnil, saj lepi na vrču znamka!

»Veš kaj,« pravi kisljo njena prijateljica, »Liza,
ti si pa res preveč predznan!«

Mlajša umolkne, jaz se pa spet zamislim v pe-
sem, dasi mi je malce sitno. Res je, bolj častiljivega
vedenja bi moral biti, to sem že dolžan ugledu
svojega poklica! Kam bi pa prišli, če bi se smela
vsaka toponomska deklica norčevati iz nas? Če bi si
začeli ljudje pri vsem, kar jim pokažemo, ogleda-
vati tudi dno!

Nikakor; ne smemo biti preveč domači, tudi tam
ne, kar je umrljivega v nas. Začaj tisti malik, ki se
le enkrat spozabi, da nima kdove kako častiljive
druge plati, je tudi že vržen s prestola.

Jaz, seveda, sem le majhna luč med toliko luč-
mi. In dasi pravijo, da ni noben svetnik tako ne-
znan, da ne bi hotel imeti svoje lastne sveče, pa
mi je časih res jako všeč, če kdaj pristopi kak lučel
k mojemu oknu in spregovori z menoj nekaj pa-
metnih besed. Ali pa če pride sicer kak človek, pa
ne zato, kakor da bi hotel elisati kaj globokih be-
besed od mene, marveč ker misli, da sem nemara
tudi jaz človek, ki eta mu mero in kri ljubša kot
papir in črnilo.

Dobro je, če Bog komu od nas časih razveže
jezik, da pove svojim človeškim sobratom kaj v zmo-
raz broz besede.

(Karl Heinrich Wagge!)

— Zveza Maistrovih borcev v Mariboru vabi
vse člane na VII. redni občni zbor, ki bo v nedeljo,
dne 5. maja t. l. ob pol 10 popoldne v mali dvor-
nari Narodnega doma.

— Omejni carinski oddelk v Planini pri Ra-
keku posluje od 20. t. m. naprej v novem poslopju,
kamor se je te dni preselil. Na to izpremembo opo-
zarjamo avtomobiliste, ki potujejo v inozemstvu.

— Za »Sklad prof. dr. P. Grosjla« so razen že
imenovanih darovalci: dr. Pavel Kanc, mlajši, 100
din; dr. Derč Bogdan, 100 din; dr. France Trampuž,
odvetnik, Kaničnik, 100 din; dr. Vidmar Drago, Kr-
ško, 30 din; inž. M. Nikolič, Jesenice, 50 din; Prva
kranjska tvornica pletenin in tkanin Dragotin Hri-
bar, 100 din; dr. Bajc Oton, 50 din; dr. Rudolf Sa-
jovic, univ. prof., 100 din; Jakelj F. Gregor, vete-
rinar, Ljutomer, 50 din; dr. Davorin Kolšek, zdrav-
nik, Velenje, 25 din; E. Pogačnik, tovarna lesovine
in lepenke, Brezno, 100 din; dr. Hočevar, Kočevje,
30 din; dr. Fran Kolterer, specialist za kopalniško
zdravljenje, Rogaska Slatina, 50 din; dr. inž. Ker-
nič Viktor, docent, 25 din; inž. Lobé Feliks, univ.
prof., 20 din; Barbič Martin, 30 din; dr. Ljudevit
Merčun, primarij, 100 din; dr. Oton Fetič, odvet-
nik, 100 din; A. Zlender, manufakturna trgovina, 100
din; A. Prah, Kranj, 100 din; inž. Ladislav Bevc,
25 din; dr. Janko Pretnar, profesor, 100 din; dr. De-
reani Ciril, Treboje na Dolenjskem, 50 din; dr. Ivan
Mazek, advokat, Litija, 10 din; Anton Verbič, deli-
katese, špecerija, 100 din; Stupica Irma, trgovka,
50 din; Ant. Štiligoj, 30 din; dr. A. Kanskiy, 200
din; dr. A. Lavrič, Rogaska Slatina, 50 din; Ivan
Medic, trgovec, Novo mesto, 50 din; Tovarna za-
maškov Jelačin & komp., 100 din; dr. Zorec Adolf,
zdravnik, Ruše pri Mariboru, 20 din; dr. Kajzelj
Vladimir, 30 din; Slovensko čebelarstvo društvo, 100
din; Apnenik Celje, 100 din; Tvornica za dušik d. d.
Ruše, 300 din. — Uprava »Sklada prof. dr. P. Gros-
lja« se vsem darovalcem najtopleje zahvaljuje in
prosi novih prispevkov za Grosjlov sklad.

— Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite
zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravnih
»Franz-Josefov grenčice«.

— Planina Vogel nad Bohinjskim jezerom je
še vedno zavita v debelo snežno odejo. Sneg, ki
ga je nebo natrosilo v letošnji zimi, tvori krasna
smučišča in se nikjer ne prikazujejo spomladan-
ske snežne puhline, ki se sicer pojavljajo, ako je
sneg le narahlo naletaval. V letošnji zimi je pa
veter sneg zbil v močno snežno gmoto, ki bo še
daleč v pomlad nudila zimskim turistom najlepše

Po državi

* Hude posledice povodnji v Vojvodini.
Pri Novem Sadu ni več nevarnosti nadaljnjih
povodnji, ker je Donava upadla za več kakor
meter. Veliko škoda pa povzroča podzemna
voda. Po posameznih delih mesta so še prava
jezera. Evakuirano prebivalstvo se polagoma
vrača na svoje domove, v kolikor hiše niso po-
rušene. Tisti nesrečni, ki jim je voda porušila
hiše, pa morajo še nadalje ostati v zasebnih
stanovanjih in v javnih zgradbah, dokler
končno ne bo odločeno glede zgradbe novih
hiš. Mestni fizikar je začel s cepitjem pre-
bivalstva proti legarju. Doslej je bilo cepljen-
ih okrog 2000 oseb, cepili jih pa bodo še nad
10.000. V mestnih kuhinjah se še vedno pre-
hranja nad 4000 ljudi, vendar se to število
vsaki dan manjša. Voda v kanalu kralja Petra
je še vedno zelo visoka. V Srbobranu in Be-
čeju se še na večjih krajih razliva čez nasipe.
cesta Srbobran-Turija je še vedno pod 120
centimetrom visoko vodo.

* Filmska igralka Geraldina Katt na Su-
šaku. Znana filmska igralka Geraldina Katt, ki
je s svojim očetom preživela nekaj časa v
Dalmaciji, je prišla na Sušak, kjer se bo mu-
dila še nekaj dni, nakar se bo vrnila v Berlin.

RADENSKO KOPALIŠČE
po naravnih ogljikovi kislini najmoč-
nejše v Jugoslaviji in edino kopa-
lišče te vrste v Sloveniji **zdravi z**
uspehom bolezni srca, ledvic, živ-
cev, jeter, žolča, želodca, notranjih žlez in spolne
motnje.
Odperto od 12. maja!

Maj, junij - 10 dni Din 700 — do 850 —. Vse vra-
čunano (pension, zdravnik, kopelji, kopalniške takse).
Moderni komfort, tekoča voda, godba, dancing, ka-
varna, ton-kin, tenis itd. — Obširne prospekte do
bite na zahtevo pri PUTNIKU ali naravnost od
uprave kopalnišča **SLATINA RADENCI.**

Direktni vagon iz Ljubljane, Beograda in Zagreba do
samega kopalnišča!

* Nov rekord v britju. Banjaški brveki po-
močnik Hilanija Cikota je potolkel rekord svojega
zagrebškega tovariša, ki je obrl nekega gospoda v
trinaestih sekundah, kakor smo to svoj čas poročali.
Cikota je opravil to delo v dvanajstih sekundah. Ci-
kota je pripravljen, da se poskusi s svojim zagreb-
skim tovarišem v hitrosti brijenja pred strokovnjaki.

* Odvetnik pred sodiščem oklofutal svo-
jega klienta. Te dni je bila pred belgradskim
okrajnim sodiščem proti nekemu kolarju, je
imel svojega zagovornika. Ker pa obtožene
ni bil zadovoljen z zagovorom, se je obrnil
proti njemu in mu zaklical: »Kakšen odvetnik
si pa ti? Saj ničesar ne razumeš! Zaradi teh
besedi se je odvetnik tako razjezil, da je sko-
čil do kolarja in mu prisilil dve zausnici. Zaušnici
sta bil tako močni, da je kolar iz-
gubil tri zobe. Zaradi teh zausnic se je par
dni nato moral zagovarjati odvetnik sam. So-
dišče ga je obsodilo na mesec dni zapora, po-
gojno za eno leto.

* Hiša se je podrla in pokopala pod seboj
družino. V vasi Kužnič pri Sremski Mitrovici
se je podrla že stara hiša kmeta Branka Ka-
rastalkovića. V hiši je bila Karastalkovića
žena s svojimi štirimi otroki. Vseh pet so raz-
valine pokopale pod seboj. Ženo in tri otroke
se je posrečilo izkoptati izpod ruševin žive,
sedemletni sinček pa je bil mrtev. Tram mu
je razbil glavo.

* Kmet padel iz vlaka. Iz osebnega vlaka,
ki vozi iz Zagreba proti Varaždinu, je padel
kmet Gabro Priblošan. Pri padcu se je hudo
poškodoval in je ležal v nezavesti več kakor
eno uro, preden so ga našli. Ničče namreč ni
opazil, da je Priblošan padel iz vlaka in zato
se vlak tudi ni ustavil, ampak je vozil kar na-

prilike za uživanje planinskega smuka. Dom na
Voglu je še vedno stalno oskrbovan!

— Ljubljana-Bloke-Prezid. Gero-vo-Sušak, redna
avtobusna zveza. — Odhod iz Ljubljane ob 5.40
zjutraj. Odhod s Sušaka ob 13. — Avtopodjetje
Pečnikar, telef. 49-28.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da
redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim
ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini
in podobno. Radenska vam ohrani zdravje in mla-
dosno svežost.

Nagrajeni osnutki za zgradbo „Slovenskega doma“

»Lastni dom« r. z. z. o. z. v Ljubljani objavlja, da
je razsodišče javnega natečaja za izdelavo osnutkov
za »Slovenski dom« zaključilo svoje delo dne 18.
aprila 1940.

Uspeh natečaja je: Predloženih je bilo 18 načrtov v predpisanem
roku.

Prva nagrada v znesku 20.000 din je bila priso-
jena projektu z geslom »1788«, čigar projektant je
inž. arh. Marjan Tepina, Ljubljana, Tyrševa 5-III.
Druga nagrada v znesku 13.000 din je bila priso-
jena projektu pod geslom »2602«, čigar projek-
tant je inž. arh. Oton Gaspari, Ljubljana, Beethov-
nova 4 in g. inž. arh. Tomaž Strukelj, Ljubljana, Ce-
sta 29. oktobra 7.

Tretja nagrada v znesku 7.000 din je bila priso-
jena projektu z geslom »2630«, čigar projektant
je inž. arh. Edvard Ravnikar, Ljubljana, Komenske-
ga 24.

Četrta nagrada v znesku 5.500 din je bila priso-
jena projektu z geslom »7658«, čigar projektant je
g. inž. Milovan Kovačević, Zagreb, Petrinjska 47-V.

Peta nagrada v znesku 4.000 din je bila priso-
jena projektu z geslom »5317«, čigar projektant je
g. inž. arh. Milan Erbežnik, Ljubljana, Tabor 5.

Šesta nagrada v znesku 4.000 din je bila priso-
jena projektu z geslom »1313«, čigar projektant je g.
Kuglić Franc, gradbeni tehnik in Mavrič Anton,
stavbenik, Ljubljana.

Sedma nagrada v znesku 3.500 din je bila priso-
jena projektu pod geslom »9999«, čigar projektant
je g. inž. arh. Mirko Kovač, Zagreb, Strojarska 9 in
g. arh. Ivan Vitič, Zagreb, Savska 10-III.

Osma nagrada v znesku 3.000 din je bila priso-
jena projektu z geslom »1700«, čigar projektant je g. inž.
Pavel Göstl, Ljubljana, Rožna dolina, cesta VIII-3.
Kraj in čas razstave bo objavljen pozneje.

Ljubljana, 19. aprila 1940.

Za združbo »Lastni dom« r. z. z. o. z. v Ljubljani:
Dr. Franc Kulovec, l. r. Dr. Žitko Stanislav, l. r.,

prej. Ponesrečenega Priblošana so prepeljali
v varaždinsko bolnišnico.

* Na 20 let rojbe obsojena, pri ponovni
razpravi pa oproščena. Pred šestimi leti je bila
v vasi Popovcu na okruten način zadavljena
starka Jela Kiš. Umora je bil obtožen Josip
Trkač, ki ga je okrogno sodišče v Bjelovaru
obsodilo na 20 let rojbe. Ko je že par let pre-
sedel v ječi, je prošil za obnovo postopanja.
V svoji prošnji je obdolžil svojo ženo Marijo
Trkač in njenega brata Stjepana Sokola, da sta
sodelovala. Marija je pobežnila v Francijo,
njen brat Sokol Stjepan pa je bil leta
1938 obsojen na deset let rojbe. Na zahtevo
naših oblasti je Francija izročila Marijo Tr-
kač, ki jo je lani sodišče obsodilo na 20 let
rojbe. Višje sodišče pa je to sodbo razvelja-
nilo in tako se je vršila te dni nova razprava.
Marijin brat Stjepan Sokol, ki bi moral pri-
čati proti Mariji, se je kot brat odpovedal
pričevanju, pričevanju njenega moža Josipa
Trkača, ki jo je hudo obremenjeval, pa sodi-
šče ni verjelo in je Marijo Trkač oprostito
ter jo takoj izpustilo iz zapora. Zadnjo besedo
bo imel Stal sedmorice v Zagrebu, ker se je
državni tožilec pritožil proti oprostiti sodbi.

* Obžano truplo v gozdu. Iz Koprivnice
poročajo, da so v nekem gozdu pri vasi Dra-
ganovec našli obžano truplo približno tride-
setletnega moža. Kakor je sodna komisija ugo-
tovala, je bil mož v gozdu napaden in zadav-
ljen, nakar so morili, da bi zabrisali vse sle-
dove zločina, zakurili grmado in na njo vrgli
truplo. Pri truplu so našli nekaj predmetov,
s pomočjo katerih upajo, da bodo ugotovili,
kdo je mož, ki je tako žalostno končal svoje
življenje.

* Vlomilec v zaboju z moko. V Mostanjah
pri Karlovcu je služkinjo pri trgovcu Ivanu
Živčiču ponoči zbudilo zvenketanje šipe. Kmalu
nato je zaslišala tihe korake v kuhinji. Takoj
je spoznala, da je nekdo vdril v hišo. Sko-
čila je skozi okno na cesto, tekla do sosedu in
ga zbudila. Ta je takoj alarmiral kmečke za-
ščite in z njimi vdril v Živčičevo hišo, ki so jo
od vrha do tal natančno preiskali. O vlomilec
niso našli sledu. Ko so pa dvignili pokrov z
moko, so videli, da v njem čepi iskani vlomilec,
ki je svač trgovca Živčiča. Trdil je, da je v
pijanosti zašel v hišo svojega svaka, vendar
mu tega nihče ni verjel, zato so ga odpeljali
in izročili sodišču.

* Svojo staro mater je ubil. Orožnik v Bu-
gojnu so zvedeli, da je pred dnevi umrla nenadne
smrti 73 letna Mara Švraka. Zadeva se jim je zdela
sumljiva in so uvedli preiskavo. Prijeli so njenega
vnučka Vinka, ki je končno priznal, da je udaril teto
z motliko po glavi, ker se je zavzemala za njegovega
brata, s katerim je bil sprt. Mara je bila takoj
mrtva in so jo pokopali, kakor da bi bila umrla na-
ravne smrti.

Vlomilec, ki ga posebno zanimajo ljubavna
pisma.

Liubljana, 20 aprila

Gledališče

Drama. Sobota, 20. aprila: »Hamlet«. Premie-
ra. Premierski abonma. Gostovanje Zvonimirja
Rogoza. — Nedelja, 21. aprila: »Hamlet«. Izven.
Gostovanje Zvonimirja Rogoza. — Ponedeljek,
22. aprila: Zaprti. — Torek, 23. aprila: »Hamlet«.
Red A. Gostovanje Zvonimirja Rogoza.

Opera. Sobota, 20. aprila: »Madame Butter-
fly«. Izven. Gostovanje bolgarske sopranistije Va-
nje Leventove in Josipa Gostiča. — Nedelja, dne
21. aprila ob 15: »Pri belem konjčku«. Izven.
Izredno znižane cene od 24 din navzdol. Ob 20:
»Lucia Lammermoors«. Izven. Gostovanje So-
nje Ivančičeve in Josipa Gostiča. — Ponedeljek,
22. aprila: Zaprti. — Torek, 23. aprila: Zaprti.
(Gostovanje Opere v Celju: Rusalka.)

Radio Ljubljana

Sobota, 20. apr.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05
Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih
zvokov (plošče) — 12 Brez prestanka, brez be-
sed — za ploščo plošča v gosji red! — 13.30
Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Brez
prestanka, brez besed — za ploščo plošča v
gosji red! — 14 Poročila — 17 Otroška ura:
a) Slovenske narodne pripovedke in pravljice
(bere M. Ukmar-Boltarjevič); b) Nastop naj-
mlajših (vodi Slavica Vencajzova) — 17.50 Pre-
gled sporeda — 18 Za delopust igra Radijski
orkester — 18.40 Organizacija in poslovanje
pasivne zaštite v Ljubljani (dir. Fr. Jančigaj)
— 19 Napovedi in poročila — 19.20 Nac. ura:
Predavanje inspekcije nar. obrambe — 19.40
Objave — 20 Zunanje-politični pregled (dr. Al.
Kuhar) — 20.30 »Lepa si, pomlad zelena...«
Pisan večer z besedo, pesmijo in godbo. Izva-
jajo: Radijski orkester pod vodstvom D. M.
Sijanca, kvartet sester Stritarjevih, kvartet
Fantov na vasi in člani Radij. igral. družine
— 22 Napovedi in poročila — 22.15 Za vesel
konec tedna (plošče).

Drugi programi

Sobota, 20. aprila: Belgrad: 19.40 Prenos iz Niz-
ze. — Zagreb: 21 Zab. koncert — Bratislava: 19.30
Nar. pesmi. — Praga: 18 Vojaška godba. — Sofija:
18.30 Mandoline. — Beromünster: 21.30 Klavir.
— Budimpešta: 22.10 Ork. konc. — Bukarešta: 21.30
Slovenska glasba. — Stockholm-Hörby: 19.30 Ka-
baret. — Trst-Milan: 17.15 Klavir — 22.10 Čelo. —
Rim-Bari: 20.30 Ork. konc. — Florenca: 21 Puccini-
jeva opera »Deklica z zlatega zapada«. — Sottens:
21.20 Ork. koncert.

Rokodelski oder

Premiero simbolične igre »Deveta dežela«, ki
jo je episal dr. Joža Lovrenčič, bomo videli ob 8
zvečer v režiji g. Podvina na odru Rokodelskega
doma. Igro bo uprizoril Rokodelski oder v proslavo
pesnikove petdesetletnice z mnogimi drugimi nje-
govimi deli. Prodorja vstopnic bo jutri od 10—12
dopolodne in zvečer od 7—8 v Rokodelskem domu,
Komenskega ulica št. 12. Vabimo k prav obilni ude-
ležbi.

PLETENINE • TRIKOTAŽA
ALOJZIJ POTRATO PREJ
JOS. KUNC & Co.
LJUBLJANA • MIKLOŠIČEVA CESTA

Prireditve in zabave

Prosveta v Zeleni jami ponovi v nedeljo, dne
21. t. m. ob 8 zvečer v Zavetišču spevoigro: »Darin-
ko« pod vodstvom g. Minka Brica. Vsi vljudno vab-
ljeni. Cene običajne.

V nedeljo ob 8 zvečer na Franciškanskem
odru Nicodemijeva »Učiteljica«. Nastopijo naj-
boljše moči dramske družine Franciškanske pro-
svete. Naslovno vlogo igra Mila Kačičeva, ki je
že v igri »Postrežek« pokazala poseben talent za
Nicodemijeve junakinje. Nabavite si vstopnice v
trgovini Štiligov.

Predavanja

Sadarska in vrtnarska podružnica Ljubljana —
mesto prireja v soboto, dne 20. t. m. vodstvo po
vrtovih na Mirju. Pri tem bo imeli g. nadzornik Jo-
sip Strkelj predavanje o »oskrbovanju sadnega
drevja spomladi«. Sestanek ob 4 popoldne na Mirju
št. 27. Udeležba prosta. Člani in gostje vabljeni.

Sestanki

Združenje sodnoadministrativnega osebja, se-
cija Ljubljana, ima svoj letni redni občni zbor 21.
t. m. ob 9.30 dopoldne v Ljubljani, justična palača
soba št. 28 v pritličju. Dnevni red običajen.

Naše dijaštvo

Na 77. rednem občnem zboru SKAD »Zarje«,
dne 17. aprila 1940, je bil izvoljen sledeči odbor:
predsednik Resman Mate, cand. iur.; podpredsednik
Sever Ivek, cand. iur.; tajnik Lada Tone, stud.
phil.; tajnik II. Knific Janko, stud. techn.; blaginjak
Ahačič Metod, stud. techn.; gospodar List Franček,
cand. iur.; arhivar Luskar France, stud. med.; na-
rodno-obrambni referent: Lombard Janez, stud. iur.;
socialni referent: Jeza Mate, stud. phil.; odbornik
Sirk France, stud. phil. — Nadzorni odbor: Gradiš-
nik Janez, cand. phil.; Perhavec Leon, cand. iur.;
Mahnič Jože, cand. phil. — Razsodišče: Makovec
Viktor, cand. iur.; Stular Franc, cand. techn.; Pa-
deršič Vinko, cand. phil.

Mestna zdravniška dežurna služba

Mestno zdravniško službo bo opravljal v so-
boto ob 8 zvečer do ponedeljka do 8 zjutraj mestni
višji zdravnik dr. Ahčin Marjan. Korytkova ul.
št. 18, telefon št. 36-24.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr.

**Samizvezd-
niki franco-
skega filma:**
MAURICE CHEVALIER
E. v. STROHEIM
PIERRE RENOIR
MARIA DEA

v prvovrstnem,
do skrajnosti
napetem krimi-
nalnem filmu:

PAST

Večfilm o lepotici, ki se je žrtvovala, da
reši druge žene in o človeku **beštiji**.
(Pieges) **PREMIERA DANES!**
Ob 16. 19.
in 21. uri **Kino Matica 21-24**

Nelson Eddy
poje najlepše balade in
ljubavne pesmi v filmu

PESEM SVOBODE
Herojske borbe za svobodo in pravico na ameriškem zapadu.

Rezervirajte vstopnice! Danes ob 16, 19 in 21
Kino Sloga, telefon št. 27-30

LJUBLJANA

Akrobata v Vegovi ulici

Ljubljana, 19. aprila.

Med realko in Glasbeno Matico v Vegovi ulici je po daljšem času spet visoko v zraku razpeta vrh, znamenje, da so obiskali Ljubljano značni akrobati. To pot razkazuje svojo vratolomno sposobnost dva jugoslovanska akrobata Pera Glišić in Daut Žudjelović. Medtem ko je slednji doma le na žici, je Pera Glišić bolj vsestranski in zna poleg akrobacij tudi požirati britvice, ogenj ter ume še razne druge že povsem fakiške umetnosti. Glišić je poleg vsega tega tudi hiromant in grafolog. Doživel je že mnogo uspehov doma in v inozemstvu ter je povsod zbuja občudovanje. Da pri svojih fakiških poskusih ne uporablja trikov, je dokazal pred petimi zdravniki v Osijeku ter vprilo njih požr šest britvic. Kakor sam pripoveduje, je požrl že več kilogramov železa, ne da bi pri tem utrpel kakršno koli škodo na prebavih. Glišić je tudi znan akrobat na trapezu pod letim aeroplanom. Oba akrobata skupno premoreta nič manj kakor 350 različnih atrakcij. Mnogo od teh bosta pokazala med nebom in zemljo v Vegovi ulici, in to vsak dan ob 5 popoldne, ob nedeljah in praznikih pa ob 4 in 6 popoldne. Vstopnine za občinstvo ni, pobirajo se le prostovoljni prispevki.

I Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vojne zavarovalnice ob 6.20 zjutraj.

I Pogreb najstarejšega slovenskega časnikarja g. Ivana Nagliča je bil včeraj popoldne ob 17 izpred mrliške veže na Vidovdanski cesti na pokopališču k Sv. Križu. Na zadnje slovo je prišlo zelo mnogo prijateljev in spoštovalcev pokojnika, posebno številni pa so bili njegovi najbližji tovariši iz uredništva in drugi člani novinarske organizacije. Po prvih obrednih molitvah se je od pokojnika z lepim govorom poslovil ravnatelj »Jutra« in predsednik slovenske novinarske organizacije g. Stanko Virant. Požrtvovalnemu javnemu delavcu budi lahka zemlja slovenska!

I Modelarske tekme priredi ljubljanski Aero-klub v nedeljo, dne 5. maja na letališču. Tekme bodo za motorne in jadralne modele. Vsi tekmovalci se morajo prijaviti do četrta, 25. t. m. pri podmladkih oziroma krajevnih odborih Aero-kluba. Modelarji, ki niso člani pa v pisarni Gledališka ulica 10, kjer dobijo navodila za tekme in točen program. Za prva mesta so razpisana dragocena praktična darila.

I Vodstvo v jubilejni razstavi. V nedeljo ob 11 predpoldne bo v jubilejni razstavi vodstvo. Govoril bo akademski slikar profesor Stane Kregar. Vabimo slovensko občinstvo, da se te prireditve udeleži ter si pri tej priliki še enkrat ogleda dela naših likovnih umetnikov, ki so se udeležili te razstave v tako velikem številu.

I Slušatelji zagrebške umetnostne akademije pridejo v nedeljo, 21. t. m. ob 9 zjutraj v Ljubljano, kjer si hočejo ogledati jubilejno razstavo v Jakopičevem paviljonu in Narodno galerijo. Vodil jih bo akad. slikar profesor Krsto Hegedušić. Člane Društva slovenskih likovnih umetnikov kakor tudi druge tovariše vabimo, da se udeležijo sprejema ter pospremijo mlade hrvatske goste do Jakopičevega paviljona.

Nedosegljivi mojster
ljubezenskih vlog

Charles Boyer

in lepa

Irene Dunne

v najnovšem filmu

LJUBAVNI KRIK (Love Affair)

Napeta ljubavna zgodba, ki se vrši v najlepših krajih sveta

Ob 16., 19. in 21. uri

Kino Union Tel. 22-21

I Vanja Leventova in Josip Gostič bosta gostovala drevi v Puccinijevi »Madame Butterfly«, prekrasni operi čudovitih melodij in življenjske tragike male Japone, ki je bila prevarana v svoji zvesti ljubezni. Bolgarska gostinja je za svojo vsestransko odlično kreacijo Cho Cho San žela nedeljeno visoko priznanje vse evropske kritike, zato bo njen nastop na našem odru nedvomno pomenil poseben dogodek v letošnji sezoni. Zavaljo izrednega zanimanja, opozarjamo zainteresirane, da si pravčasno preskrbijo vstopnice za predstavo v predprodaji.

I Razstava akad. slikarja Frana Godca. V galeriji »Obersnel« na Gosposvetski 3 odprta v nedeljo ob pol 11 akademski slikar Fran Godce razstavo svojih del (olja in tempera). Razstava bo odprta od 21. do 30. aprila 1930 in bo cenjenemu občinstvu dostopna od 8 do 20 zvečer. Vstop je prost.

I Ljubljana je dobila Novinarski dom. Kar čez noč je Ljubljana dobila nov dom, to pot dom slovenskih časnikarjev, ki so si pred leti ustanovili posebno zadrugo, ki naj bi zbirala zmožna sredstva za postavitev novinarskega doma v Ljubljani. Zadruga je v letih noblarskega precejšnja sredstva in je letos, potem ko se je odločila, da doma na novo ne bo gradila, kupila že stoječo stavbo v središču mesta. Potem ko se je banka Slavija iz

prvotnega poslopa ob Wegovi in Gosposki ulici preselila v novo palačo, ki je bila stara banka Slavija na prodaj, Kupila jo je zadruga Novinarski dom in spomladi so začeli zunanost poslopa prenavljati. Fasada ob Wegovi ulici nasproti vseučiliški knjižnici je bila že lično prenovljena in na pročelju, ki gleda na Wegovo ulico so te dni namestili napis Novinarski dom. Sedaj prenavljajo zunanost poslopa v Gosposki ulici, pa tudi v notranjstvi preurejajo in čistijo prostore. V kratkem bo tudi notranja ureditev in čiščenje opravljeno.

I V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani, pri franciškanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar **Fr. P. Zajec**, torej ne več na Starém trgu. Samo kvalitetna optika.

I Ljubljanska filharmonija bo izvajala v okviru Bolgarskega tedna na koncertu, ki bo 22. t. m. v Unionu, kot prvo točko Bernardov »Scherzo za godalni orkester«. Skladba je bila zložena l. 1938 in prvič izvajana l. marca 1939 v Mariboru, kjer je imela najlepši uspeh. Kritiki dr. E. B. v M. Z. je napisal, »da je to ena najlepših skladb zloženih v zadnjem času. Bernard je mojster zvokov, njegovo znanje ga uvršča v vrsto naših skladateljev itd.« — Bernard, rojen 1896, je član radijskega orkestra, dve leti je bil vojaški kapelnik in pet let kapelnik v Ptuj. — Na sporedu koncerta je še Čajkovski in Bolgar Vladigerov. Dirigent je dr. Švara, ki je ponovno potrdil svoj sloves izrednega dirigenta. — Predprodaja pri blagajni kina Union.

I Damske pomladne plašče, kostume in obleke vam po meri najbolje izdelata tvrdka Goricar,

MARIBOR

Dela za spomenik kralju Aleksandru oddana

Maribor, 19. aprila.

Zaradi burnih dogodkov, ki se okrog nas dogajajo, je mariborska javnost pozabila na marsikatero domače vprašanje, ki je poprej razburjalo duhove. Tako smo pozabili tudi, da je pri nas že nekaj let v teku akcija za postavitev spomenika kralju Aleksandru in da je bil že izbran najprimernejši osnutek, na podlagi katerega se bo spomenik postavil na preurejenem Trgu Svobode pred mestnim gradom. Spomeniški odbor za postavitev tega spomenika, ki je s tako vno zbral potrebna sredstva v iznosu preko 1 milijona dinarjev ter je potem izbral osnutek, je pa še nadalje vodil spomeniško akcijo. Ravno te dni je ta akcija prišla zopet lep korak naprej, ker se je odbor odločil, da odda potrebna spomeniška dela.

Da ni lanko poletje izbruhnila vojna, bi bili sedaj že sredi najbolj živahnih priprav za postavitev spomenika. Določeno je bilo namreč, da se bi že lanko jesen začela prva dela za preureditev Trga Svobode. Načrte za preureditev tega

Sv. Petra cesta. Na zalogi velika izbira stofov volnenega in svilenege blaga.

I Na Vodnikovem trgu električna ura. Zivlaski trg pred Vodnikovim spomenikom je bil res potreben točne električne ure. Pred leti so sredi trga na železen drog pribili velik termometer, da bi kazal rekordno vročino, dostikrat nad 40 stopinj Celzija, kar so Ljubljančani kritizirali. Termometer se je namreč močno segrel od železa in tako je živo srebro vedno skokoma lezlo kvišku do neverjetnih višin. Ta termometer so pozneje odstranili. Mestni monterji so te dni postavili na trg novo električno uro. Pritrdili so jo na železni steber ob vogalu trga pri Mahrovi hiši.

I Ribji trg je bil včeraj srednji. Dovo morekhih rib je bil razmeroma majhen. Na trgu so se podražile eardelice, ki so bile po 12 din kg, prejšnji teden po 8 din, velike sardele po 18 din kg. Druge morske ribe: ošate 18, sipe 16, osliči in skampi 34. Cene dunavski postrvi (smuč) so se dvignile. Poprej so bile postrvi po 20 din, včeraj po 28 din. Dunavske ribe so se podražile, ker je bil zadnji čas povečan izvoz v inozemstvo. Domače postrvi so bile po 40 din. Po dolgem času so bile na trgu ščuke, večidel iz Cerkniškega jezera. Bile so po 24 din kg. Belice so bile po 12 do 14 din kg. Zanimivo je, da včeraj ni bilo napredaj žabjih krakov. Vseh morskih rib je bilo včeraj uvoženo v Ljubljano no 300 kilogramov.

I Perutnina postaja dražja. Cene perutnini so se od jeseni, posebno zadnji čas močno dvigile. Kokoši so bile septembra lani 17 do 25 din posamezna, sedaj 35 do 40 din. Zaklane kokoši in očičene jeseni 20 do 24, sedaj 30 din kg. Petelini jeseni 17 do 25, sedaj 35 do 40 din. Zaklani petelini 20 do 24, sedaj 26 din. Race jeseni 16 do 20, sedaj 30 din posamezna. Zaklane race jeseni 26, sedaj 28 din kg. Gosi jeseni 35, sedaj 60 din komad.

Obenem se je spomeniški odbor odločil, da sprejme ponudbo tvrdke Vozovac iz Belgrada za vlijanje spomenika v bronu. Tvrdka Vozovac je zelo znana ter je izvršila tudi vlije ljubljanskega spomenika ter veliko spomenikov za Belgrad. Bila je tudi ponudba zagrebške Akademije živnice, ki pa je bila mnogo dražja kakor belgrajska. Spomeniški odbor se je odločil za sprejetje ugodne ponudbe tvrdke Vozovac že sedaj, da si zamore tvrdka pravčasno in po primerani ceni nabaviti material za bron, ki se bo pozneje gotovo znatno podražil. Vlije spomenika v bronu bo trajalo predvidoma tri mesece, tako da bi na prihodnjo pomlad dobili v Maribor že bronasti spomeniški kip, ki predstavlja, kakor je bilo svojačasno povedano, pokojnega kralja na konju. Prav tako pa namerava spomeniški odbor že letos, ko bodo končani podrobni načrti, razpisati in oddati kamnoseška dela. Tako bi bilo potem prihodnjo pomlad vse potrebno pripravljeno, da se začnejo dela za postavitev spomenika na Trgu Svobode.

m Hrvatski književniki pridejo v Maribor. Dne 15. maja bo v Mariboru velika hrvatsko-slovenska kulturna manifestacija. Maribor obiščejo hrvatski književniki, ki bodo nastopili v našem gledališču na recitacijskem večeru. Poleg književnikov, ki so nastopili v Ljubljani, bodo prišli še drugi znani predstavniki hrvatske književnosti, med njimi tudi znani pesnik Tin Ujevič. Prireditve se bo vršila v okviru letošnjega Umetniškega tedna, ki se prične na binkoštno soboto zvečer z otvoritvijo razstave likovnih umetnikov v veliki dvorani Uniona. Prihod in nastop hrvatskih književnikov bo gotovo višek letošnjega Umetniškega tedna ter bodo Mariborčani pripravili vse, da bo ta narodna manifestacija na naši severni meji čim veličastnejša.

m Velike sestre sv. Klare priredijo jutri v nedeljo ob pol petih popoldne v dvorani Zadrzne gospodarske banke zanimivo Malakarjevo igr »Zgubljena Marta«. Mladina vabi!

m Dekliški krožek frančiškanske župnije ima jutri ob pol 11 redni sestanek v Domu na Slomškovem trgu 12.

m Magdalenci Jutri v nedeljo po deseti maši vsi na prvi sestanek Kat. prosvet. društva v Prosvetnem domu.

Pogrebno društvo na Pobrežju pri Mariboru

vabim vse svoje člane na

izredni občni zbor

ki se bo vršil v nedeljo, 21. aprila 1940 ob devetih popoldne v vrtni dvorani gostilne Hren na Pobrežju, Aleksandrova cesta 24. — Na dnevnem redu je preosnova društva na zadržno podlago ter volitve funkcionarjev.

Načelstvo.

m Kobanski teden. V četrtek je bil »Kobanski večer«, na katerem so nastopili pevci iz Kamnice ter kmetki godbeni trio iz Selnice ob Dravi. Večer je bila posrečena prireditve folklornega značaja ter je pokazala del kulturnega življenja naših Kobancev. Obisk je bil zelo zadovoljiv. Dravi ob 20 bo v dvorani Zadrzne gospodarske banke nastop igralske družine iz Selnice ob Dravi.

m Občni zbor krajevnih organizacij JRZ za magdalensko predmestje bo danes zvečer ob pol 8 v kavarni Vollgruber na Frankopanski cesti.

m V Studenčih pri Mariboru priredi Prosvetno društvo jutri v nedeljo ob pol 4 v prosvetni dvorani predavanje. Predaval bo mariborski podžupan Žebot o predmetu: »Borbe za slovenski Maribor in severno mejo v letih 1918 in 1919 pod vodstvom generala Maistra«.

m Šušmeljeva umetniška razstava »Kobansko« v mali dvorani Uniona vzbuja čim dalje večjo pozornost. Mladi umetnik, ki je z olji, akvareli in grafiko tako slikovito in nazorno podal kos naše krasne, pa še tako malo poznane kobanske zemlje, zasluži vso podporo slovenske javnosti.

m Vstopnice za simfonični koncert orkestralnega odseka Glasbene Matice se dobijo pri Putniku. Na tem koncertu bo izvajal član mariborskega tria prof. dr. Roman Klasine Griegov koncert za klavir s spremljevanjem orkestra.

m Umrli sta v Strossmajerjevi ulici 34letna Božič Matilda, v bolnišnici pa upokojeni železničar Jakob Weiss, star 87 let.

m Tekma psov-ptičarjev bo jutri v nedeljo na lepih loviščih v Račah. K tekmi se bodo pripustili psi-ptičarji iz lanskega gnezda. Zbirališče je ob 7 zjutraj v čakalnici na kolodvoru v Račah.

m Smrtna nesreča. V Dražencih na Dravskem polju se je smrtno ponesrečil 47letni zidar Anton Pišek. Ko so postavljali na novi stavbi ostrešje, je Pišek padel z odra v globino, pa je pri padcu priletel na visok kup zložene opeke. Kup se je pri tem podrl ter je opeka zasula Piška. Dobil je pri tem tako hude notranje poškodbe, da je med prevozom v bolnišnico umrl.

m Velika tatvina je bila izvršena na škodo posestnika Mihe Rata na Spod. Kapli, kateremu je neznanec odnesel iz hiše 7400 din. Rat je osumil neke sosedo, s katerimi si je v sovražnosti.

m Vlak povozil železničarja. Železničar Šlegl Vincenc iz Pretežra se je vračal z obiska pri svoji sestri v Laporju domov v Poljčane. Šel je ponoči kar po progi, pa je zaradi hudega vetra preslišal šum osebnega vlaka, ki je prihajal za njim. Lokomotiva ga je sunila s proge, leva roka pa mu je ostala na tiru ter so mu jo koleasa v dlani odrezala. Zadel je obnemelo zelo nevarne notranje poškodbe. Prepeljali so ga v bolnišnico.

m Ogenj uničuje. V Sp. Gašteraju je uničil požar s slamo krito gospodarsko in stanovanjsko poslopje posestnika Ivana Škergeta. V št. lju je začel goreti gozd posestnice Marije Černec, ogenj pa so pogasili, še preden je zavzel večji obseg. Zažgali so po neprevidnosti solariji. — Prav tako je nastal požar v gozdu posestnika Ivana v Gradu, ki so ga povzročili otroci. Ogenj je uničil mlad smrekov nasad, ogrožen pa je bil tudi ostali gozdni kompleks. Gozdni požar je bil tudi na Breznem v gozdu Antona Robiča. Zgorel je poldrugi oral bukovega in pol orala smrekovega gozda. Škoda sč ceni na 15.000 din. Požar je nastal zaradi neprevidnosti.

Gledališče

Sobota, 20. aprila, ob 20: »Trideset sekund ljubezni«. Znižane cene.

Nedelja, 21. aprila, ob 15: »Čigan baron«. Znižane cene. Ob 20: »Vdova Rožinka«. Znižane cene. Za Združenje gledaliških igralcev.

Ptuj

Smrtna kosa. V torek je umrla v visoki starosti 89 let gospa Weiser Julijana. Pokopali so jo v četrtek na mestnem pokopališču. Naj počiva v miru!

Mlada drevesca — so zopet posekali oziroma poškodovali neznani podjavnici ob državni cesti na Hajdini in naprej. Slična podla dejanja se zadnji čas pogosto dogajajo na več krajih. Varnostnim organom in oblastvom sploh svetujemo naši kmetje, ki so pri takem početju najbolj prizadeti, da z vsemi prijetimi divjaki temeljito obračunajo, ker si drugega ne zaslužijo. — V gornjem primeru so orožniki aretirali nekoga iz Hajdine, ki ga sumijo, da je v zvezi s tem podlim početjem.

Predtajte, ker je važno! Na oglasni deski mestnega poglavarstva je nalepljen zanimiv in potreben razglas o boleznih, ki se posebno zadnji čas zelo širi, namreč vnetje možganske mreže (meningitis cerebrosppinalis epidemica). Na tem razglasu je pojasnjen povzročitelj bolezni, ki je nalezljiva, njen razvoj, ravnanje v bolezni sami in zdravljenje te nevarne bolezni. Ker je velevažna pomena, da smo o tej do sedaj še nepoznani bolezni podrobno poučeni, svetujemo vsem, ki se zanimajo za vprašanje te bolezni, da si navodila sami prečitajo!

Beltinci

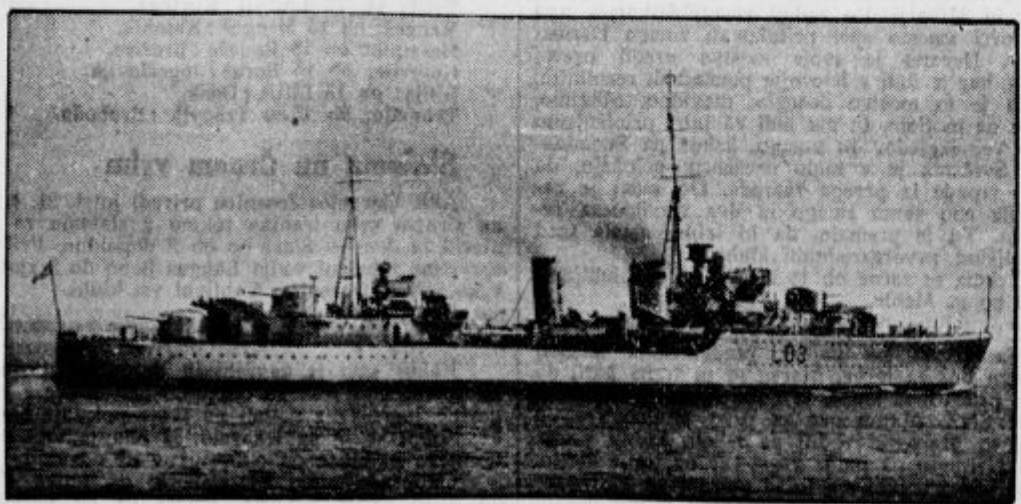
Minki Osterčevi v spomin! Preteklo sredo smo pokopali na našem pokopališču daleč znano in spoštovano gospo Minko Osterce, soprogo veletrgovca g. Petra Osterca. Takega pogreba je deležen le malokdo. Na zadnji poti jo je spremljala nepregledna množica iz vseh slojev od blizu in daleč z 12 duhovniki. Še pred dobrim tednom smo jo videli v trgovini zdravila v vselega obraza kakor vedno. Pred dve ma dnevoja pa nas pretrese žalostna novica: »Osterčeva gospa je mrtva.« Prvi hip ni mogel nihče verjeti. Njena smrt nas je užalostila vse, posebno še njeno družino, najbolj pa je potrta njenega g. soproga, ki boleha že več let in ki mu je bila pokojna gospa ves čas bolezni tolažilni angel.

Blaga gospa! Mislili smo vsi, Ti in mi, da brani knjiga Tvojeja življenja še mnogo nepopisanih listov. A Gospod Bog jo je pregledal in dopustil, da je smrt podpisala zadnjo stran. Tvojih dobrih del je bilo dovolj. Bila si našim materam in ženam zgled blage in čuječe matere, ljubeče žene in skrbne gospodinjice. Za Tvoja tihla dela usmiljenja znajo le številni reveži in Bog. Bila si podpornica našim revnim dijakom; večim si pomogla do oltarja. Bila si dobrotnica domače cerkve; marsikatera Tvoja sveča je dogorela na naših oltarjih, krasi jih marsikateri Tvoj prt. Bila si naklonjena vsem prosvetnim in dobrodelnim društvom. Od Tebe smo se lahko učili mnogih čednosti: vestnosti v verskih dolžnostih, potrpežljivosti v trpljenju, udanosti in zaupanja v božjo Previdnost, ponižnosti in skromnosti, veselja do dela, podjetnosti, vztrajnosti in pametne varčnosti. Bila si pamlik žene, kakršno hvali sam sveti Duh v božji knjigi: »Kdor je našel dobro ženo, je našel zaklad in je prejel milostni dar od Gospoda. Njena cena je nad biseri.« — Ob Tvojem grobu, blaga gospa Minka, prosimo troje: Tebi da Gospod Bog bogato plačilo, Tvojim žalujočim, zlasti potrtemu g. soprogu tolažbo, nam pa mnogo takih žen in mater, kot si bila Ti! Počivaj v miru!

Laško

V nedeljo, dne 21. IV. 1940 priredi Fantovski odsek v Laškem predavanje o »Obrambi pred zračnimi napadi«. Predaval bo priznani strokovnjak kapetan g. Franjo Toš iz Celja. Predavanje bo v šolski dvorani A šole. Vabljeni!

Preteklo nedeljo je bilo v Laškem zborovanje MRJZ. Poročal je g. senator Smodej. Dvorana je bila polna in so zborovalci govornikova izvajanja nagradili z burnim prijetjem. Zelimo še več tako uspeših zborovanj!

Angleški rušilec »Cossack«, ki je znan po svojem drznem napadu na nemško pomožno vojno ladjo »Altmark« v norveških vodah, je sodeloval v pomorskih bojih okrog Narvika. Zdaj poročajo Nemci, da so ga bombe z nemških letal zažgale in da je nasel nekje ob norveški obali.

KULTURNI OBZORNİK

Teden bolgarske glasbe

Jugoslovansko-bolgarsko liga je obenem z ljubljanskimi glasbenimi krogi zasnova teden bolgarske glasbe, ki se je pričel v četrtek 18. t. m. s klavirskim koncertom enega najboljših sedanjih bolgarskih komponistov Pančev Vladigerov v ljubljanskem radiu. Umetnik sam je prišel te dni v Ljubljano, da je imel ta večer svoje klavirske glasbe v radu, oziroma, da bo sodeloval v ponedeljek ob 8 zvečer na velikem simfoničnem koncertu Filharmonije pod vodstvom dir. dr. Svara. Koncert bo vseboval slovenske (Bernard: Sherzo) bolgarske in slovanske skladbe ter je vključen v program Bolgarskega glasbenega tedna. G. Pančev Vladigerov bo sodeloval na tem koncertu z dvema točkama, s svojo rapsodijo »Vardar« ter klavirskim koncertom št. 3. Prva rapsodija je ena najboljših velikih sklad ter je bila v svetu predvajana vsaj že 3000 krat! V Jugoslaviji dozdaj še ni bila igrana, ter bo svoj krst doživela šele v Ljubljani v ponedeljek. Dirigiral bo dirigent Svara, dočim bo svoj klavirski koncert št. 3 izvajal pri pianu kompozitor g. Pančev Vladigerov sam. Ta naš gost spada med največje sodobne bolgarske skladatelje ter je sedaj profesor glas-

bene akademije v Sofiji, dočim je bil pred nastopom III. Države v Nemčiji glasbeni ravnatelj Reinhardtovega gledališča v Berlinu in na Dunaju. Rodom je iz Sumna, kjer je bil njegov oče advokat, pa je že 10 leten deček izdal v tisku prvo klavirsko skladbo. Dozdaj je napisal krog 50 različnih kompozicij za klavir, violo, simfonično skladbo, in eno opero. Izvajanje njegove Rapsodije »Vardar« je gotovo velik glasbeni dogodek za Ljubljano, še celo pa udeležba komponista samega.

V sredo ob 8 zvečer bo v mali dvorani Filharmonije imel predavanje o bolgarski glasbi znani bolgarski muzikolog Ivan Kamburov, znani avtor edinstvenega Glasbenega slovarja na Balkanu, v katerem se je oziral tudi na slovenske glasbenike. Njegovo predavanje bo ilustriral s klavirskimi zgledi prof. L. M. Škerjanec. G. Kamburov bo ostal potem še nekaj dni v Ljubljani, da stopi v stik s slovenskimi komponisti, kajti namen ima napisati posebno knjigo o slovenski glasbi, kakor je napisal pred kratkim knjigo o poljski glasbi. G. Kamburov je znani glasbeni publicist in je bil svoj čas glasbeni referent pri dnevniku »Utroc«.

Gostovanje ge. Vanje Leventove v Operi

Srečen slučaj je, da v okviru Bolgarskega tedna gostuje v ljubljanski Operi ena največjih bolgarskih umetnic Vanja Leventova, ki živi sicer v Italiji ter gostuje po vsej Evropi. Danes bo nastopila v operi v vlogi Butterfly, v četrtek 25. t. m. pa v operi Adriana Lecouvreur. Nato pa bo šla v Sofijo na pravoslavne velikonočne praznike ter po praznikih, ko se bo vračala skozi Ljubljano, bo odpela še Traviato.

Vanja Leventova kot Madame Butterfly

Gospa Vanja Leventova, mlada lepa dama z eksotičnim izrazom, je obiskala v družbi tajnika jugoslovanske bolgarskega društva tudi naše uredništvo ter je bila tako prijazna, da je našemu uredniku dala nekaj pojasnili na vprašanja. Na vprašanje, če je že gostovala v Ljubljani, je rekla, da še ne, kakor sploh še ne v Jugoslaviji, da pa se je skozi Ljubljano peljala že dvakrat.

»Skoda, da je bil velik veter, ko sem prišla sem in nisem mogla iti na grad, odkoder bi rada pogledala Ljubljano in to lepo okolico. Zato pa sem bila zelo vesela, da me je bolgarska liga peljala v Kranj, kjer sem pri Jahaču uživala »kranjske klobase«, ki so bile resnično zame nekaj specialnega. No, pa to ne spada k jutrišnjemu nastopu,« se je smeje opravičila in mi potem pravila o svoji pevski kari.

Rodila se je v Dobruži, toda šolala se je glasbeno v Italiji ter je kmalu začela nastopati v najrazličnejših gledališčih, s katerimi sem delala sezonske pogodbe. In potem se je začela pot njene slave. Nastopila je v vseh italijanskih mestih: v Rimu, Milanu v Scali, Benetkah, šla z italijansko igralsko skupino na Malto, kjer je dosegla svoj največji uspeh: angleški gubernator ji je poklonil veliko zapponko v obliki angleške krone z petimi biseri, ki se je blestela vrhu košare cvetja. Osemdeset predstav je dala ta igralska skupina, toda le ona je bila deležna tako velikega odlikovanja. Še eno tako veliko odlikovanje je dobila na španskem, kjer se je mudila zadnja leta pred revolucijo in med revolucijo samo. Ko je bila v Valenciji po nastopu v največjem amfiteatru in prisostvovala bikoborbi, je torej, ki jo je poznal samo po nastopu prejšnjega dne, ubil v njeno slavo bika in se ji po zmagi poklonil pred vsemi tisočji, kar se dogaja samo kraljem. V Španiji je gostovala v vseh večjih mestih, pa tudi na Portugalskem, kakor tudi Angleškem. Revolucijo je doživela v Španiji, ter je morala bežati pred njo. Izgubila je v njej samo nekaj plaščev. Dobila je povabilo na Newyorško opero Metropolitan, pa je zaradi smrti očetove odklonila. Sedaj jo vabijo v Rusijo. Vse operne partije poje v originalu, kakor so bile napisane. Sedaj je na poti v Sofijo ter se je ustavila v Ljubljani, da bo odpela dva nastopa, enkrat pa po vrnitvi iz Sofije, kamor gre za praznike.

»Čeprav delujem v Italiji, sem navdušena Slovanka in verujem celo, da ima slovanska rasa vso bodočnost, ker je zdrava na duši in telesu in ni degenerirana. Vesela sem, da lahko gostujem tudi med Slovenci ter s tem prav v času bolgarskega glasbenega tedna morem prinesiti k tem kulturnim stikom svoj delež.«

Ob redkem gostovanju take slave pevke v naši Operi smo prepričani, da bo danes, ko bo ga. Leventova pela Butterfly, eno svojih najboljših vlog, Opera polna. Naj bo taka udeležba tudi izraz naših simpatij do velike bolgarske pevke kulture.

Recitacija nemškega pisatelja K. H. Waggerla

Danes zvečer bo v Unionu v beli dvorani recital iz svojih del znani nemški pisatelj Karl Heinrich Waggerl, eden glavnih zastopnikov nove nemške literarne smeri »Blut und Boden«, ki je na svoji turneji po Jugoslaviji, da pripravljajo kulturne stike med našimi narodi in Nemčijo. Karl H. Waggerl se je rodil leta 1897 iz maloobratniške rodbine v Bad Gastein ter je potomec stare pingauske kmečke in rudarske družine.

Po šolanju je samouk ter je v svojem življenju poskusil več poklicev: bil je gorski vodnik, postrežnik, telegrafski sel, sluga v uradu, liftboy in končno blagajnik pri občini Bad Gastein. Šele v poznejših letih je obiskoval mestno šolo, kjer so mu pomagali župnik in frančiškani kamor je hodil na porto. Bil je že v učiteljsko, ko je šel v vojsko in se boril na italijanski fronti. Postal je častnik in bil ujet. Ko se je po dveh letih vrnil iz ujetništva, se je posvetil učiteljevanju, pa se je zaradi bolezni moral odpovedati poslu. V teh časih stiske je začel pisateljati ter je prvi roman Kruh izšel leta 1930. Poleg pisateljavanja posveča svoj prosti čas raznim rokodelskim spretnostim: veže knjige, izrezljava podobe, mizari, slika in riše ter fotografira, itd. Dozdaj je izdal naslednja dela: roman Kruh (Brot), ki je podoben Hamsonovemu Blagoslovu zemlje, ko se človek naseli v samotni in si pripravi zemljo, da rodi kruh. Dalje roman Težka kri (Seweres Blut), ki zgodbu vasi in kmečkega življenja. Roman Leto Gospodovo (Das Jahr des Herrn) ima ta naslov, ker mu okvir predstavljajo prazniki katoliškega cerkvenega leta. Na idilični način opisuje svoje mladost ter je mali David glavna oseba, ob kateri se grupira življenje vse vasi. Ljubezen med Davidom in Agnes poživiže tako živahno in veselo pripovedovanje. Ves roman je velepesem vaškega življenja vaški pokrajini ter dobrim ljudem, ki žive tesno naslonjeni na cerkvene praznike. Poleg teh glavnih romanov je napisal še roman Mati (Mutter), Wagneiner Tagebuch, Ti in Angela (Du u. Angela), Knjiga livad (Das Wiesenbuch) ter koledarske zgodbe (Kalender Geschichten).

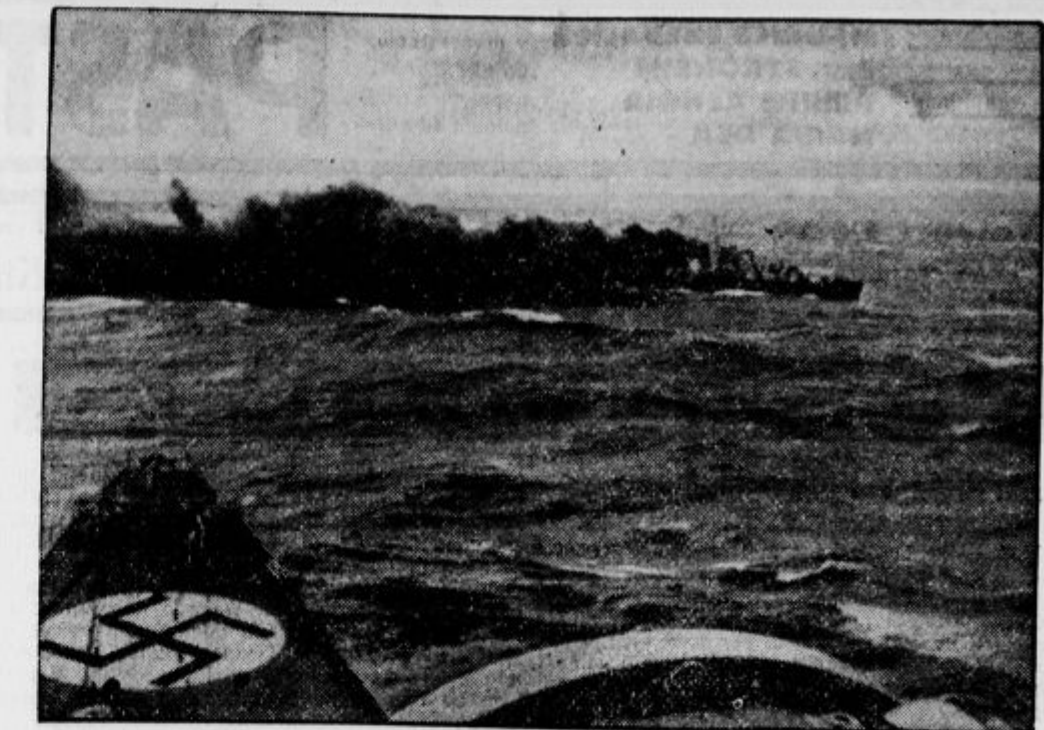
Tako spada pisatelj Karl Heinrich Waggerl med najpomembnejše sedanje nemške pisatelje, ki se zbirajo ob geslu »Blut und Boden« v novo domačinstvo, ter bo gotovo s recitiranjem svojih del zanimal občinstvo, ki je na večer povabljen.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 13.463. 25. V. 35.

Razstava akad. slikarja Franca Godca. Jutri, v nedeljo, bo odprta razstava akad. slikarja Frana Godca na Gosposvetki cesti št. 3. S to razstavo otvarja g. Obersnel svoj stalno galerijo prodajnih slik »Galerijo Obersnel«. Akad. slikar Fran Godce nastopa sedaj prvič z večjo kolekcijo pred slovensko javnost, ki bo tako z obiskom novih prostorov Galerije Obersnel lahko spoznala novega slovenskega umetnika. Godce je prejel nauk o slikarstvu in obenem o glasbi od madžarskega umetnika, nakar se je šolal na kiparski in slikarski šoli v Ljubljani ter dovršil akademijo v Zagrebu. Opozorjamo občinstvo na to razstavo v novi »Galeriji Obersnel«.

Obisk Akademije likovnih umetnosti v Ljubljani. V vrsto pomolajenih kulturnih stikov med Hrvati in Slovenci spada tudi obisk dijakov zagrebske Akademije likovnih umetnosti ki bodo v nedeljo posetili pod vodstvom svojega profesorja slikarja Hegedušića, jubilejno razstavo slovenskih umetnikov ob priliki 40 letnice I. slovenske razstave sploh, kakor tudi Narodno Galerijo, muzej in druge kulturne ustanove. Veseli smo teh stikov med likovnimi umetniki, ki samo potrjujejo, da je umetnost predvsem tista, ki naj združuje in združeno vzdržuje, kar druge življenjske pango razdvajajo. Zagrebskim umetnikom smo hvaležni, da obiščejo našo umetnost in jim želimo v Ljubljani veselo dobrodošlico.

Z. Rogoz o delu pri češkem filmu in gledališču. Pomotoma je v včerajšnjem razgovoru z g. Rogozom izostal zadnji stavek, ki se glasi: »Ako je izraz slovenskega gledališča bolj živahen v kretanjah in govoru, moram priznati, da je obenem tudi zelo globok in kar je glavno, globoko občuten. Kar imenujejo Čehi svojo umerjeno igro »civilizem«, (včeraj smo pomotoma napisali civiliziranost), bi lahko imenovali slovensko temperamentno igro, poglavljeni in podušljeni realizem. Ljubljanski ansambel, s katerim sem sodeloval dolgo dobo in med njim dosegel uspehe, ki so mi odprli vrata v Narodni divadlo in češki film, vzbuja tudi danes, po desetih letih, moje iskreno in neizpremenjeno občudovanje. Ohranil je svojo mladostno prožnost in pridobil vse lastnosti, ki jih dajeta zrelost in poglavitost.«

Prizor iz pomorske bitke: Slika je nemškega izvoza in naj predstavlja goreči angleški rušilec, ki se je pozneje potopil. V ospredju je videti krmo neke nemške vojne ladje, s katere je posneta slika.

Kaj dajejo Franciji in Angliji njune kolonije

Še malo — tako pravijo v Parizu — pa bo količina pridelkov, ki jih Francija dobiva iz svojih kolonij, dosegla ono kvoto, ki so jo kolonije dajale Franciji v pretekli svetovni vojni.

V enem letu dobi Francija iz svojih kolonij 1 milijon 600.000 ton žita (večinoma iz Indokine), 1 milijon ton nafte in njenih derivatov (severna Afrika), 800.000 ton kave, čaja in kakava, 300.000 ton lesa, 350.000 ton premoga in drugih rudnin, 600.000 ton kavčuka in 40.000 ton raznih tekstilij.

Kolonije dajejo Franciji toliko koruze, kope, banan, kave, bombaža, konzerviranega mesa in cina, da so pokrite vse njene potrebe. Poleg tega dobiva Francija od svojih kolonij riža, kakava, čaja, ruma, palmovega olja, ebenovine, nilkja, grafitu, soli itd. toliko, da te produkte lahko izvažajo.

Britanski imperij je neizčrpen rezervoar surovin. V njegovih mejah se pridelava v primeri s celokupno svetovno produkcijo 99 odst. jute, 90 odst. nilkja, 65 odst. čaja, 55 odst. zlata, 50 odst. kakava, riža in kavčuka, 45 odst. volne, 45 odst. cina in kroma ter 35 odst. kositra in mangana.

V zvezi s tem je treba pripomniti, da angleške ekspedicijske čete v Franciji dobivajo vso hrano, razen svežega mesa in sveže zelenjave, od doma in iz angleških kolonij. Dnevno prepeljejo iz Anglije v Francijo okrog 500 ton živeža. Vojna je ogromen konzument. To se vidi tudi po tem, da Anglija n. pr. izdela za svoje vojake vsak mesec

pol milijona uniform in 130.000 parov čevljev. V sedanji vojni so dominijoni odstopili Angliji vso svojo produkcijo. Tako ji n. pr. samo Kanada dobavlja letno 190.000 ton bakra, dalje vsak teden 2000 ton slanine in šunke. Vse to prihaja v Anglijo v konvojih.

20 newyorških družin beži pred vojno na samoten otok

Tudi v Ameriki se zadnje čase čedalje bolj občuti med prebivalstvom živčna vznemirjenost zaradi vojne v Evropi, ki se morda v doglednem času utegne razširiti tudi na Ameriko. Pred kratkim se je v Newyoriku pripetil značilen dogodek, o katerem so se ameriški listi obširno razpisali: Dvajset newyorških družin se je odločilo, da pobegne z ameriške celine in se naseli na otoku Kejos, ki leži 650 morskih milj od Miamija. Te družine so se odločile za ta korak, ker se boje, da bi tudi Amerika ne bila potegnjena v vojno. Otok, kamor se selijo, je velik 100.000 juter in je naseljen z zelo malim številom ljudi. Svoječasno so na njem živeli britanski kolonisti, tako da bodo novi ameriški kolonisti našli na njem že vse pripravljeno za poljedelstvo. Vodja skupine je dal časnikiarjem naslednjo izjavo:

»Nazivajo nas utopiste, ker iščemo mesto, kateremu ne preti nobena nevarnost od vojne in kjer ljudje ne vedo za mržnjo in sovraštvo. Pripravljani smo, da prenesemo vse težave, ki se nam bodo stavljele pri našem delu tam doli, ker je naša edina želja, da živimo v miru.«

ŠPORT

Pestra in zanimiva prvenstvena nedelja

Domače nogometne prvenstvene tekme se bližajo kraju. Še nekaj tednov in kmalu bomo imeli finaliste, ki se bodo v prihodnji sezoni borili za prvenstvo Slovenske nogometne zveze. Prav zato pa postaja to prvenstveno tekmovalje vedno zanimivejše. Vsi klubi se trudijo, da bi dosegli čast igrati v prvi ligi za prvenstvo Slovenske nogometne zveze.

Sporod je prav pester in zelo zanimiv. V ljubljanski skupini:

Jadran : Bratstvo.

Izmed vseh prvenstvenih tekem v ljubljanski skupini bo nedvomno najzanimivejša tekma med Jadranom in jeseniškim Bratstvom. Bratstvo je danes prav v zavidnem položaju med klubi, ki igrajo v ljubljanski skupini. Je na drugem mestu in ga od prvega mesta loči samo slabša razlika v golih. Precej na slabšem pa je Jadran, ki je v tablici šele na petem mestu. Če ta zunanji okvir kaže, da bo borba med obema kluboma na igrišču Jadrana izredno ostra. Po razliki v lestvici bi kdo utegnil soditi, da Trnovčani nimajo prav nobenih izgledov na zmago proti ostrim Jeseničanom. V resnici pa temu ni tako. Jadran nima tako slabega moštva, da bi bil brez vsakih izgledov vsaj na polovičen uspeh. Velika napaka Trnovčanov pa je, da vsako tekmo prelasko vzamejo. To je bilo zlasti videti prejšnjo nedeljo, ko so igrali proti Reki. Ne toliko neznanje, kakor lahkomišelnost je veliko zakrivila razmeroma slab položaj Jadrana na tabeli.

Jutri ima Jadran priliko, da še enkrat pokaže, da so bili njegovi zadnji neuspehi le bolj slučajnosti in da stvarno na zelenem polju pomeni več kot kaže tabela. Bomo videli! Če bodo hoteli uspeti proti Jeseničanom, se bodo morali pošteno poprijeti.

Tekma se začne ob 16 na igrišču Jadrana v Koleziji. Sodil bo g. Držaj.

Hermes : Svoboda.

Pol ure prej kakor na Jadranu se bosta spoprijela na igrišču Ljubljane v borbi za točko Svoboda in Šiškarji. Po zadnji zmagi Šiskarjev nad Marsovcimi smemo spet pričakovati zmage Hermesanov. Hermes je svoje moštvo uredil precej dobro, kar je tudi v letošnjih pomladnih rezultatih, ki jih je to moštvo doseglo, razvidno. Mislimo, da se ne motimo, če mu tudi za jutri pripisujemo malo več izgledov za zmago, kakor pa Svobodašem. Svoboda je v hudo nevarnem položaju, da lahko izpade iz prvega razreda. Do sedaj je zabeležila eno samo zmago in dva neodločena rezultata. To je premalo, da bi lahko ostala med najboljšimi prvorazrednimi klubi.

Tekma se začne ob 15.30 na igrišču Ljubljane. Sodil bo g. Mehle.

Disk : Mars.

Ta tekma bo pajbrž predstavljala najbolj ogorčen boj za točko. Marsu se ni treba bati, da ne bi prišel med klube, ki bodo igrali prvenstvene tekme SNZ. Marsu gre za prvo mesto. Vse do sedaj so Marsovcji vodili na tabeli, zadnji poraz proti Hermesu pa jih je vrzel kar na tretje mesto. Vsaka sedaj izgubljena točka pomeni za Marsovece veliko izgubo. Mars mora jutrišnjo tekmo dobiti, kajti če je ne bo dobil, potem sploh ne more računati več na prvo mesto. V tej borbi za točko pa

bo naletel na nevarnega nasprotnika, ki ne da tako lahko kako točko. Disk je na svojem igrišču nevaren. To je izkusil že marsikateri klub.

Tekma bo v Domžalah na igrišču Diska. Sodil bo g. Makovec.

Kranj : Reka.

Četrta tekma v ljubljanski skupini ne more prinesiti posebnih presenečenj. Ob nedeljah zvečer vedno beremo, da Kranjani ne izgube prav nobene točke. Vedno so zmagoviti in vsi klubi odhajajo iz Kranja poraženi. Toda včasih je bilo med prvorazrednimi klubi pravilo, da je Reka Kranjčane na njihovem igrišču vedno premagala. Za jutri si tega presenečenja skoraj ne moremo predstavljati. Reka je bila v onih časih, ko je zmagovala, v drugačni formi kot pa je danes. Sicer je po nedeljski tekmi proti Jadranu napravila prav dober vtis, toda skoraj si ne upamo zapisati, da Kranjčani ne bi zmagali. Sicer pa bomo videli jutri zvečer! Pravijo, da je žoga okrogla in da se včasih čudno suče.

Tekma bo v Kranju ob 15.30. Sodil bo gosp. Camernik.

V mariborski skupini:

V Mariboru: igrišče Rapida: Maribor : Rapid. V Murski Soboti: Mura : Gradjanski.

V celjski skupini:

V Celju: igrišče Atletikov: Atletik : Hrastnik.

Poleg teh prvorazrednih prvenstvenih tekem imamo še celo vrsto drugorazrednih in juniorskih tekem. V glavnem navedemo naslednje:

Prvenstvo II. razreda.

V Ljubljani: igrišče Mladike: ob 16.30 Moste : Grafika; igrišče Jadrana: ob 10.30 Slavija : Koročan.

Juniorsko prvenstvo.

V Ljubljani: igrišče Jadrana: ob 9.30 Slavija : Svoboda; igrišče Mladike: ob 15.30 Jadran : Moste; igrišče Ljubljane: ob 14.30 Hermes : Mars. Končno, da bo spored popoln, še naslednje: Tržič: ob 15 Ljubelj : Kovinar. Mengeš: ob 15 Mengeš : Kamnik. Hrastnik: ob 15 Radeče : Brežice. Gotovlje: ob 15 Borut : Jugoslavija. Litija: ob 15 Litija : Dask. Trbovlje: ob 15.30 Trbovlje : Svoboda.

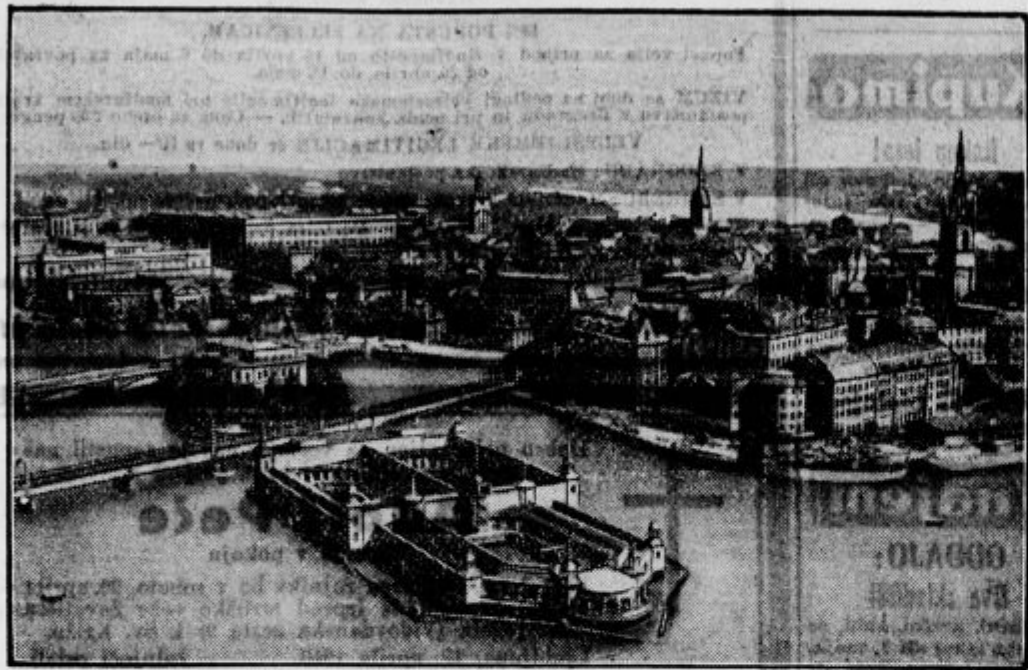
Slaloma na Črnem vrhu

ASK Gorenjce Jesenice priredi jutri, 21. t. m., na Črnem vrhu trening tekmo v slalomu za seniorje in ženske. Start bo ob 9 dopoldne. Prijave sprejema tehnični vodja Langus Beno do 8 zjutraj v koči ASK Gorenjca. Vabljeni vsi klubi.

ASKJ podal ostavke

Kakor smo iz zagrebskih dnevnikov posneli, so odborniki izvršnega odbora Atletske zveze kraljevine Jugoslavije podali na svoje položaje ostavke. Kakor se je pa izkazalo, je bila ta vest preuranjena in nihče od odbornikov ni odstopil. Odborniki stojijo na stališču, da toliko časa ne bodo podali ostavke, dokler ne bo pravilno izvoljen odbor Atletske zveze kraljevine Jugoslavije.

„Skandinavska velesila“ in njen ministrski predsednik

Pogled na Stockholm.

Stockholm, sredi aprila.

Pred nekoliko več kakor sto leti je znani svetovni potnik Aleksander von Humboldt prišel švedsko prestolnico Stockholm med petorico najlepših mest na svetu. Pred kakimi 60 leti pa je nemški državni kancler Bismarck ob pogledu na stockholmsko trdnjavo izbruhnil v prirčen smeh in znano je, da se je Bismarck zelo redkokdaj smejal. Kakor kaže ta dva primera, si vtisi raznih ljudi pri istih stvareh včasih zelo različni.

Danes pa je mogoče reči, da stockholmska trdnjava nikakor ne napravlja smešnega vtisa in da prav nič ne kaže edinstvene lepote mesta. »Hvala Bogu, da v Belgiji ni ne železa, ne petroleja,« je pred kratkim s trpkim humorjem napisal neki belgijski časopis. Na Švedskem pa imajo železa zelo veliko in Švedi vedo, da je bogastvo države v današnjih časih nevarno. Zato se že delj časa pripravljajo, nekoliko počasi in obojavljajoče in morda tudi nekoliko pozno, toda pripravljajo se.

Peer Albin Hansson.

Sicer pa gorata in granitna švedska pokrajina ne krije v sebi samo železa, ampak tudi druga bogastva. Švedska izvaža v velikih množinah les, cink in baker, pridelava zelo mnogo živeža: oves, ječmen, sladkorno peso, živinoreja in ribolov sta na visoki stopnji. Švedska je poleg Francije največji producent arzenika na svetu in znano je, da je ta rudniški strup neobhodno potreben za odvrtno industrijo strupenih plinov. Toda na prvem mestu stoji vsekakor pridelovanje in predelovanje železa, ki ga Švedska vsako leto iztrga iz osrčja svoje zemlje na milijone ton. In to železo je trdo in visoko cenjeno.

Za skandinavsko razmere je Švedska s svojimi nekaj več kakor 6 milijoni prebivalcev, s 17.000 km železniškega omrežja in s 100.000 motornimi vozili, velesila. Moč njene armade znaša več kakor pol milijona mož, njena vojna mornarica razpolaga z 8 linijskimi ladjami, tremi križarkami, 16 rušilci in še z mnogimi drugimi manjšimi enotami in skupni tonaži nad 100.000 ton, njena zračna sila pa šteje nad 400 letal, ki so skoraj vsa najmodernejša. Razen stockholmske trdnjave ima na severu skoraj nepremagljive naravne utrdbe, ki ščitijo železna bogastva Kirune in pred nekaj tedni so začeli utrjevati tudi otok Gotland v Vzhodnem morju. Od konca marca posluje v Stockholmu posebno oboroževalno ministrstvo, ki ga vodi tehnik Egon Gummarson, ki je bil poprej vodilni uradni vodilnega železnega koncerna Bofors, katerega nazivajo šved-

skega Kruppa. Švedska ima svoje letalske baze v Vesterasu, Malmstadu, Karlsborgu in Ljungbyhedu, v Karlskroni in Göteborgu pa ima oporišča za vojno mornarico. Od pričetka finsko-ruske vojne dela mogočna železna industrija države s polno paro, po večini tudi z nočnimi štanti, v Ameriki pa se mudi posebno zastopstvo, ki ga vodi kraljevič Bertyl, sin prestolonaslednika in vnuk Gustava ter kupuje 300 najmodernejših lovskih letal in 400 letalskih motorjev.

Mož, ki je spravljen v tek to za skandinavsko deželo že kar nezaslišano oboroževanje, sprva počasno in obojavljajoče, zdaj v zadnji minuti pa pospešeno in mrzlično, je ministrski predsednik Albin Hansson.

Peer Albin Hansson je star 55 let, robusten, nekoliko kmečke postave, oglatega, velikih izraza polnih oči, skoraj plešaste glave, močnih temnih obrvi, njegova brada pa je krepka in štrli naprej a la Mussolini. Hansson je vodja socialno-demokratske stranke, ki ji pripada že od mladosti in ki je pod njegovim vodstvom postala najmočnejša stranka v deželi. Sprva je bil Hansson trgovski komij, potem pa je zadržal v časnikarstvu ter je že v mladih letih postal urednik stockholmskega lista »Socialdemokraten«. Kmalu je postal poslanec in član vodstva stranke. Zdaj sedi že 12 let s kratkimi presledki v vladi, bodisi kot šef ali kot vojni minister.

Albin Hansson je eden od redkih socialistov na svetu, ki se strastno zanima za vojaška vprašanja. Imel pa je tudi priložnost, da

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(97) Nato je šlo z blazno naglasi po zraku. Mali Peterček je trdno spal in še vedno držal svojega medvedka v rokah. Še sanjalo se mu ni, kaj se z njim dogaja in tako je prišel v stari grad v gozdu.

(98) »Da Ančka, žalostna povest je to,« je rekel kralj. Sedaj bi te pa lepo nekaj prosil. Ali bi si upala iti v stari grad in poskusiti, če moreš prinčeka pripeljati nazaj? Jaz ti bom v vsem pomagal. Samo pomisli, koliko ljudi boš s tem osrečala!

je svoje vojaško znanje dodobra izkoristil kot večkratni vojni minister, zlasti pa sedaj, ko se nad Švedsko zbirajo temni oblaki.

Vsekakor mora biti Švedska danes svojemu predsedniku vlade hvaležna, da je že leta 1937 pričel predviden politični podvig, s katerim je začel vso švedsko javnost od desnice pa do leve obdelovati, da je slednjič odobrila njegov oborožitveni program. Toda »oboroževalni pacifisti, kakor ga nazivajo, je pri tem doživel tudi udarce; pred nekaj meseci na primer se je moral ločiti od svojega dolgoletnega zunanega ministra Riharda Sandlerja, ki je v finko-ruskem konfliktu preveč očitno izrekel svoje simpatije. Toda to je danes skoraj že pozabljeno, kajti pozornost švedske javnosti je obrnjena na dogodke, ki se odigrajajo v sosedni deželi. Stari kralj Gustav je svojemu dolgoletnemu šefu vlade in prijatelju Albinu Hanssonu naročil, naj bo in ostane trd in neizprosen. Albin Hansson je sicer zaskrbljen zaradi bodočih usod svoje domovine, toda dogodkov pričakuje mirno in dostojanstveno. Štoril je, kar je bilo v njegovih močeh,

e Mezdno gibanje je med delavci v železarni v Storah. Delavci zahtevajo zvišanje mezd in kolektivno pogodbo.

e Drevo ob četrti na 8 se prično pri šolskih sestrah tridnevne duhovne vaje za dekleta. V nedeljo bo ob 8 jutraj sv. maša z govorom, naslednje dneve so govori ob 6 jutraj in ob 7 zvečer. Sklep v sredo ob 6 jutraj. Vabljeni!

e Smrtna nesreča. 35-letnega desetarja na železniški progi, Vinka Šlegla iz Ponikve ob južni žel., je zadela nesreča in ga iztrgala iz družine na isti dan, ko so domači pokopali njegovo sestro. Ko je šel Vinko s pogreba, je padel pod vlak in dobil hude poškodbe na glavi, obenem pa si je zlomil roko. Ponesrečenca so pripeljali v celjsko bolnišnico, kjer je podlegel poškodbam. Pokopali ga bodo danes ob 10 na pokopališču v Črešnjevem pri Slovenski Bistrici. Naj v miru počiva. Svojem naše iskreno sožalje!

e Seja celjskega mestnega sveta bo v petek, dne 26. aprila.

e Trinadrostropno hišo bo gradil v Razlagovi ulici, poleg svoje dosedanje hiše, lesni trgovec g. Borlak. Pri kopanju temeljev so zidarji zadeli na stebre, ki baje izhajajo iz časov, ko je najbrž tekla tu blizu Savinja.

Žrtve za znanost

Iz Newyorka poročajo: Dva ameriška zdravnika sta hotela na lastni koži preizkusiti, koliko prenese človek mraza. Slekla sta se in v povsem gola stopila v hladilnico, v kateri je bilo 30 stopinj pod ničlo. V hladilnici je bila pisalna miza in dva stola, da bi mogla zdravnik med poskusom zapisovati svoje občutke in vtise.

Po dveh minutah bivanja v mrazu so se jima roke že tako tresle, da nista mogla več držati svinčnika. Kmalu zatem ju je že toliko zajel mraz, da nista mogla niti več drhteti, ampak sta otrpla nepremično sedela na stolu. Po 11 minutah so morali poizkus prekiniti, kajti oba zdravnik sta izgubila zavest. Njuni tovariši so imeli mnogo naporenega dela, da so ju z umetnim dihanjem spet spravili k zavesti.

Po svetu

Telefonski zvonci iz stekla. V Nemčiji se silno trudijo, da bi surovine, ki jih potrebuje vojna industrija, v civilnem življenju nadomestili z drugimi. Pred kratkim je izšla naredba nemške države, ki odreja, da morajo biti v bodoče vsi telefonski zvonci iz stekla.

Kronski novic mu je režil življenje. Delavec Jožef Vojtek je bil zaposlen v kamnolomu v Ojcu na Češkem. Pri delu mu je padel iz žepa kronski novic ter se odkotalil precej daleč proč. Mož je prekinil delo in šel za novcem. V tem hipu se je podrla velika skala prav na mesto, na katerem je stal še pred nekaj trenutki.

Deset let ječe, ker je ukradel pepelnik. V Königsbergu je bil te dni sojen neki delavec, ki je bil obtožen, da je ukradel medenast pepelnik iz kupa starih kovinskih predmetov, ki so jih zbrali meščani za tako imenovano »Metallspende«. (V Nemčiji namreč zadnje čase pobirajo med prebivalstvom kovinske predmete za vojno industrijo). Sodišče je tatu obsodilo na 10 let ječe. Mož je imel še srečo. Ako bi zagrešil svoje dejanje 24 ur kasneje, bi bil obsojen na smrt, kajti naslednjega dne je stopil v veljavo zakon, ki uvaža za takšno tatvino kot edino kazeno smrtno kazen.

Mesto najstarejših ljudi. Lepo italijansko mesto Varga v toskanski provinci, ki ima 12.500 prebivalcev, spada prav gotovo v vrsto onih človeških naselij, v katerih živi največ starih ljudi. V Vargi živi danes 25 ljudi, ki so stari nad 100 let, 180, ki imajo nad 90 let, 276, ki so že prekorčili 80 let, in 710, ki so starejši od 70 let. Velika večina teh starcev in starih je zdravih ter še ne mislijo na smrt. Neki italijanski častnik je povprašal več teh ljudi za recept njihove visoke starosti. Povedali so približno tole: »Vse življenje je treba delati, nikdar lenariti, umerno jesti in piti, ne kaditi in vdihavati čim več zraka iz mesta Varge.«

V Angliji se vsak mesec poroči okrog 40.000 parov. V Angliji ne pomnijo, da bi se kdaj sklepalo toliko zakonov kakor ravno zdaj v vojni. Po najnovejših statističnih podatkih se v Angliji, odkar je izbruhnila vojna, poroči vsak mesec okrog 40.000 parov. Večina ženov je vojaškega stanu. Vojaki in mornarji, ki odhajajo na fronto, hočejo preskrbeti izvoljenkam svojega srca državno pokojnino, ako bi se jim na fronti kaj pripetilo.

Zdravilo proti astmi in mrzlici. Na kongresu zdravnikov v Cincinnatiju v Ameriki je bilo sporočeno, da so iznašli uspešno zdravilo proti astmi in mrzlici. Novo zdravilo je sestavljeno iz nekega vitamina s primesjo kalcija.

Celjske novice

e Opereto »Moč uniforme« bo uprizorila Celjska gledališka družina v nedeljo, 21. aprila ob 4 popoldne v mestnem gledališču. Predstava bo tudi v soboto, 20. aprila ob 20. Sodeluje vojaška godba. Vstopnice dobite že sedaj v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi. — Ker so železniške zveze ugodne, vabimo tudi občinstvo iz sosednjih krajev.

Fino čajno pecivo in deserti pri Bonboniera Ruff, Prešernova ulica 1, Celje.

e Svoji usodi so pred leti prepustili celjsko Mestno gledališče njegovi prejšnji dolgoletni zakupniki. Z lastnimi močmi so redkokdaj nastopali, organizirali so le gostovanja mariborskega in pozneje ljubljanskega Narodnega gledališča. In še pri teh gostovanjih smo imeli neprijeten občutek, da gre le z velikimi napori. Ko je nova celjska mestna uprava prevzela to skrb sama v svoje roke, se je izkazalo, da po odhodu prejšnjih upraviteljev gledališče ni zapadlo pogin, temveč je prav nasprotno v vsakem oziru toliko napredovalo, da je na višini, na kakršni še doslej nikoli ni bilo. Repertoar je natančno naprej do ločen in se gladko izvede, osiguran je obisk z visokim številom aboniranih gostov, skoraj docela opustošen oder je na novo opremljen, centralno ogrevanje modernizirano itd. Ali strog kritik najde še kakšno pomankljivost? Naj se zaveda, da bi se to pomankljivosti tudi v prejšnji petnajstletni dobi mogle sistematično odstranjevati.

e Obrezovanje hmelja v Savinjski dolini je v glavnem končano in se sedaj že dobavljajo ter pripravljajo in deloma tudi že postavljajo hmeljeve. Hmeljeve se so letos zelo podražile in še primanjkuje jih. Vreme za spomladansko vegetacijo ni prav nič ugodno, ker je še vedno prehladno in deloma tudi še presuho. V Savinjski dolini in celjski okolici sploh tožijo, da letos tako

dolgo ni pomladanskega dežja. Prizadeti so splavarji, ki ne morejo s splavi po Savinji, posestniki pa tožijo, da ne morejo opravljati poljskih del v toliki meri, kot že bi padel prepotreben dež.

e Važni sklepi upravnega odbora Protituberkulozne lige v Celju. V četrtke zvečer je bila v Zdravstvenem domu v Celju seja upravnega odbora PL v Celju. Na seji so bili sprejeti važni sklepi. Letošnji protituberkulozni teden bo v Celju od 19. do 26. maja. Na seji je bilo odobrenih 9 podpor, in sicer ena podpora 150 din za dobo treh mesecev in osem podpor po 100 din za isto dobo. Enemu bolniku bo PL omogočila zdravljenje na Goliniku. Tudi letos bo PL poslala na letovanje na svoje stroške 15 otrok. Sklenjeno je bilo, da bo od teh 8 otrok iz mesta, 7 iz okolice, oziroma iz celjskega okraja, in sicer iz takega kraja, kjer PL najbolj podpira. Na seji je predal tajniške posle gđ. Završnikovi dosedanj požitvovalni in nesebični tajnik g. upravitelj Smigove, dolgoletni vzorni blagajnik g. Nardin pa blagajniške posle novemu blagajniku g. Plahutniku. G. Smigove je bil 11 let ligin tajnik in si je pridobil pri PL mnogo zaslug za rezeve. PL mu je poslala posebno pismo zahvalo in priznanje za njegovo dolgoletno, požitvovalno delo, ki ga je opravljal poleg svojega rednega težkega dela. Po toliko letih delovanja pri PL v Celju je do podrobnosti poznal zdravstvene razmere v celjski okolici in celjskem okraju; poznal pa so ga tudi vsi, ki so se s takem zaupanjem zatekali k njemu.

Vljudno sporočam cenj. odjemalcem, da sem svoje poslovne prostore preselil iz Dr. Gregorja Zerkjavove ulice 3/I na

Glavni trg št. 16, v prostore bivše trgovine s steklom Weiner

Cenj. odjemalcem se še nadalje priporočam.
ANTON DOBROTINSEK,
elektro- in radiotehnično podjetje,
CELJE, telefon 240.

e Hmeljarski tabor bo priredila Hmeljarska zadruga v četrtek, 2. maja ob 10 popoldne v Roblekovi dvorani v Zalcu.

e Važno za hmeljarje. Po vreče naj pridejo vsi, ki so dobavili svoj hmelj Hmeljarski zadrugi v lastnih vrečah, čimprej, najpozneje pa do konca meseca. Vreče dobe v zadrugijskem skladišču v Zalcu, kjer pa jih dajejo samo ob torkih in petkih. Brez obračunske listke se vreče ne izdajajo. — Mešano umetno gnojilo KAS za polno spomladansko gnojenje hmelja, posebej za hmelj pripravljeno mešanica kalijevega sulfata z amonsulfatom in superfosfatom, je že prispelo in ga vsi, ki so ga naročili pri Hmeljarski zadrugi, lahko že dobe. V ta namen naj se zgledajo v zadrugijski pisarni v Ljudski posojilnici v Celju, kjer dobe potrebno nakaznico, da potem lahko prevzamejo gnojilo v skladišču v Celju. Ker v skladišču primanjkuje prostora, naj pride vsak po naročeno gnojilo čim prej. — Vse hmeljarje opozarjamo, da se je pisarna uredništva in uprave »Slovenskega hmeljarja« preselila iz Cankarjeve ul. v palačo Ljudske posojilnice v Vodnikov ulici.

e Nedeljsko dežurno službo za žlane OUZD bo imel jutri g. Mušič iz Cankarjevi ulici.

Naznanjamo žalostno vest, da nas je zapustil naš dobri soprog in stric, gospod

Josip Anžič vulgo Sorž

gostilničar in mesar v Štepanji vasi

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, dne 21. aprila ob 5 popoldne iz hiše žalosti, Litijska cesta 49, na pokopališču v Štepanji vasi.

Štepanja vas, dne 19. aprila 1940.

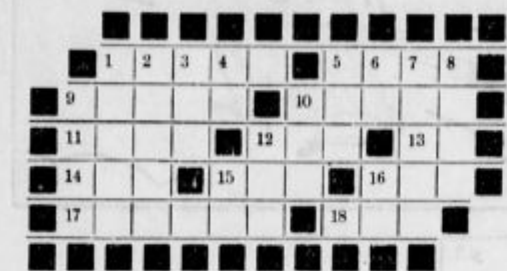
Zalujoča žena in sorodniki.

Nagradna križanka

Tvrdke, ki žele delati reklamo zase po križankah, naj izroče svoja naročila en teden popreje v upravi »Slovenec«.

Rešitev križanke je treba poslati na upravo »Slovenec« pod značko »Križanka do četrtka prihodnjega tedna. — Rešitev križanke bomo objavili prihodnjo soboto.

Med one, ki bodo pravilno rešili križanko, bomo z žrebanjem razdelili 4 nagrade in sicer za vsakega list »Slovenec« za en mesec zastoj.

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. Znana slov. tovarna stolov in pohištva; 5. Eden izmed proizvodov tvrdke pod 1. vodor.; 9. Kožna bula, tudi množično; 10. ... je otečica; 11. Pokrajina v Grčiji; 12. Poseben človek, oblika, značaj; 13. Voznik; 14. Leseni izdelek; 15. Glasbena skala; 16. Glasol premikanja; 17. Kozarški poveljnik; 18. Najnižji del posode, reke, morja itd.

Navpično: 1. Nemir, rabuka; 2. Vrsta kozmetičnih proizvodov; 3. V to stvar menda zaman ujamu; 4. Pesnitev; 5. Vrtno orodje; 6. Oblika osebnega zaimka; 7. Nič ni tako skrito, da ne bi postalo; 8. Prislov časa; 9. Poljski eadež; 10. Mlečni izdelek; 12. Morska riba; 15. Prireditelja; 16. Voznik.

Rešitev sobotne križanke.

Vodoravno: 1. Bl; 3. Ak; 5. RADION (pralno sredstvo); 9. BELINA (posledica pranja z Radionom); 12. Oton; 13. Eva; 14. Ibar; 15. Met; 16. Om; 17. Ja; 19. Ilo; 20. Vm čisti vse; 23. Kler; 24. Ali.

Navpično: 1. Brom; 2. Latev; 3. Anale; 4. Karo; 6. Dotik; 7. In; 8. Nemir; 9. Bajta; 10. Li; 11. Ibis; 16. oče; 18. Nil; 21. ML; 22. Vi.

Izrečani nagajenci:

Med rešilci, ki so pravilno rešili sobotno križanko so bili izrečani:

Črnogelj Jožica, uradnica, Topniška ulica 17, Ljubljana.

Avsec Marija, Tovarniška ul. 29, Zelena jama, Ljubljana.

Možgan Rudolf, Veniše štev. 6, p. Leskovec pri Krškem.

Toporiš Julij, Sokolska 10, Osijek II.

Dobivali bodo 1 mesec »Slovenec« brezplačno.

Štab vojnega zrakoplovstva sprejme nekaj

inženirjev gradbenikov in tehnikov

po ugodnih pogojih. Služba v začetku provizorična, potem se regulira. — Informacije naj se zahtevajo pri, oziroma prošnje za sprejem z navedbo plače in dosedanje prakse naj se pošljejo na: Štab vazduhoplovstva vojske, inženjersko odelenje, Zemun. — V. I. br. 5200/1940.

OGLASI

v najbolj razširjenem dnevniku imajo

največji uspeh!

Zato oglašujte v »SLOVENCU«!

Poročnik Heim

Vohunska povest iz časa svetovne vojne.

»Ali ste vedeli, da je tukaj stanoval?« je vprašal Schmidt.

»Prav nič ne,« je odgovoril Heim. »Po pravilih bi moral spati na komisariatu.«

Stopili so v Lianino stanovanje. Bila je silno vznemirjena. Vsa onemogla se je sesedla v naslonjač in se tresla od nog do glave.

»Kje je Stiefel?« je vprašal Heim.

»Ne vem. Od včeraj zjutraj ga že nisem videla. Nekako ob desetih je odšel in me opozoril, da se bo vrnil morda šele čez nekaj dni.«

»Ali ima s teboj kake osebnosti zadeve?«

»Ne. Gotovo, njegovo stanovanje je na nasprotni strani. Ključ od njegovih vrat imam tudi jaz.«

Oba oficirja sta odšla iznenadena na hodnik. Psa, na katero so pozabili, sta se zleknila na tla in z gobcem rinila v prazen prostor med spodnjim delom Stiefelovih vrat in tlemi. S krepilji sta besno praskala, kakor bi hotela narediti skozi nje predor.

Obe sobi udobnega tolmaračevega stanovanja sta bili prazni. V spalnici, ni bilo nič posebnega razen stare omare, v kateri je bilo precej civilnih oblek. Pisarna je bila bolj zanimiva, v njej je bil tudi pisalni stroj, zbirka pečatov s poveljstva, kupi papirja z uradnimi naslovi in vsi znaki točnega in ukazanege dela. Dve listini predvsem sta za trenutno vzbudili pozornost oficirjev. Prva, je bil zelo natančen zapisnik; videti je bilo, da je v njih popisano imetje prebivalcev iz srede mesta. Imel je opombe: premoženja za toliko in toliko mark. Druga pa je bila podobna računovodski knjigi, a njena vsebina je bila nečitljiva. Kar se tiče lastnih imen, so bila vsa francoska, zraven je bil datum, nekaj očividno pri-

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Kam pa kam?

Na Kurešček
pelje Kraljič. Tel. 36-98.

Službe iščejo

Prodajalka
vešča vseh pisarniških del, zmogla voditi samostojno trgovino z mesom, blagom, isče mesta. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 5492.

Službo dobe

Poslovodja
strokovnjaka za industrijo perila, sprejem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod šifro »Takoj« 5922.

Kupimo

Nakup lesa!
Kupim hlode, jelkove ali smrekove proti takojšnjemu plačilu. — Oražem, Moste.

V stalno delo

se sprejmejo zidar, večer v umetnem kamnu, in pa delavci k hidravličnim stiskalnicam za terazo plošče. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Vestni in trezni« št. 5904.

Vsakovrstno zlato

srebro in briljante kupuje vsako količino po najvišjih cenah
A. Božič, Ljubljana
Franciščanska ulica 8.

Vnajem

ODDAJO:
Dve skladišči
prostorni, zračni, suhi, se oddaja takoj ali 1. maja. Pripravi za mesarja ali za drugo stroko. Poltve se v upravi »Slovenec« pod št. 5902.

Elektro-strojinik

ki je obenem večer tudi strežbi Diesellovih motorjev, se sprejme v večje podjetje. Reflektanti, izučeni mehaniki ali ključavničarji z večletno prakso in ev. izpitom, naj pošljejo svoje ponudbe v upravo »Slov.« pod »Elektro-strojinik — Ljubljana« št. 5842.

Stanovanja

ODDAJO:
Trisobno stanovanje
kuhinja, kopalnica, plin in druge pritlikline — se odda takoj ali 1. maja. Poltve se v upravi »Slov.« pod št. 5901.

Štirisobno stanovanje

visokopritlično, z vsem komfortom, parketirano, v kuhinji in predsobi lino-let, skuporaba garaže, nerabljen, v jeseni izgotovljen, takoj oddam v št. Vidu, nasproti kina. — Duhovnik, št. Vid n. Lj. št. 37.

Auto-motor

Motorno kolo »Ariel«
500 OHV, v brezhibnem stanju, prodam. »Staklo«, št. Vid nad Ljubljano.

Prodamo

Najugodnejši nakup
moških oblik nudi
Presker, Sv. Petra 14, Ljubljana.

Meso je cenejše!

Kozliček se dobi že mnogo ceneje pri Petriču, mesarija, Solski drevored v Ljubljani.

Prvovrstna kolesa

po najnižjih cenah, dobite pri »Tehnik« Banjal, Ljubljana, Miklošičeva 20

Cepljeno trsje

prvorazredno, 1 din komad, divjaki korenjaki — nudi Franjo Žihar, Zamošani, Sv. Marjeta pri Moškancih.

Breskve, višnje

čestje, nizke vrtnice, vinsko trsje — vse odlične kakovosti — kupite v Drevesnici Jelen, št. 113-Velenje.

Zdravilno črnino Rekord

(od trte črni burgundec) vam nudi M. Cesar, vjnska trgovina, Ljubljana VII., Gasileška ulica 3. — Telefon 23-69.

Gumbnike, gumbce, plise, monogramne, entel, ašur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš
Ljubljana, Franciščanska ulica nasproti hotela Union
Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Objave

V upravi »Slovenec« naj dvignejo inserenti sledeče ponudbe:
Elektrostrojinik 5842, Mlajši 5888, Poštena 5204, S 1. majem 5795, Ugodno 45 št. 5226, Ugodno za knjižnico Uradnik
Zmožna trg. moč, Značaj 5416. (o)

Kupujte pri naših inserentih!

Mednarodni velesejem v Budimpešti

26. APRILA — 6. MAJA 1940.

1500 razstavljalcev, s sodelovanjem Jugoslavije in 6 drugih držav. — Modna revija. — Številne posebne skupine za industrijo in javne naprave. — Borza stavbnega materiala.

50% POPUSTA NA ŽELEZNICAH

Popust velja za prihod v Budimpešto od 16. aprila do 6. maja za povratek od 26. aprila do 15. maja.

VIZUM se dobi na podlagi velesejemске legitimacije pri madžarskem kralju, poslanstvu v Beogradu in pri madž. konzulatih. — Cena za osebo 250 pengov.

VELESEJEMSKЕ LEGITIMACIJE se dobe za 50— din.

V BEOGRADU: Madžarsko kr. poslanstvo

V ZAGREBU: Madžarski kr. konzulat in njegove podružnice.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo: Dr. Géza Szilágyi, Madž. kralj. opolno-močenik, Vuka Karadžića ul. 11, Beograd.

»SLOVENE«, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

Dobro pripravljen za večnost nas je zapustil naš iskreno ljubljani brat, gospod

Adolf Peče

kapetan v pokoju

Pogreb nepozabnega rajnika bo v soboto, 20. aprila ob pol 5 popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta 9) k Sv. Križu. Ljubljana, 18. aprila 1940. Zalujoči ostali.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je za vedno zapustila, previdena s svetimi zakramenti, naša predraga mati, teta, svakinja, in stara mati, gospa

Grčar Josipina
roj. Grebenc

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, dne 21. aprila 1940 ob pol 5 popoldne iz hiše žalosti, Tovarniška ulica št. 16 — Zelena jama — k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 19. aprila 1940.

Zalujoče rodbine: Grčar Zvonko-tova, Grčar Jože-tova, Grčar Edi-tova in Zertožova, ter ostalo sorodstvo

Pogrebno podjetje Gajšek Ivan, Ljubljana

V neizmerni žalosti naznanjamo, da nam je umrla nad vse ljubljena žena, mati, sestra, svakinja in teta, gospa

Marija Krištof
roj. Logar

soproga trgovca in posestnika

Bogu vdana in previdena s svetimi zakramenti.

Pogreb preblage pokojnice bo v nedeljo, 21. aprila ob pol 3 popoldne iz hiše žalosti Sv. Petra nasip št. 59 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 19. aprila 1940.

Franc, mož; Marica, France, Verena, Božena, Janez, otroci in ostalo sorodstvo.

mernih besed in številka. Končno so bili v sobi še štirje kovčgi oviti s platnom, v katerih so bile čudne stvari: perilo, obleke in papirji, ki jih preiskovalca nista takoj zapazila.

»Iz vsega tega sklepam,« je zaključil Heim, »da je imel Stiefel še neko drugo službo. V zasedenih krajih je bil nekaka fevdalna oblast in je odiral meščane. Treba bo povrniti izkazane usluge. Toda najprej ga moramo poiskati. Ali mislite, da je ta ženska, ki stanuje nasproti, odkritosrčna?«

»Upam, da je,« je odgovoril Schmidt. »Preveč se boji, da bi si upala lagati... razen če jo tisto vznemirja, kar ve.«

»Naj bo, kakor hoče; pojmimo!«

»Da; a tu pustimo dva vojaka za stražo; s psoma pa se vrnimo na glavni trg, kjer je gotovo križišče sledi, po katerih je šel Stiefel.«

Ko so prišli tja, je bilo videti, da sta oba psa vendar že istega mnenja. Mahnila sta jo do vhoda v Champ-Eysées, kjer spet nista vedela ne kod ne kam. Psica, ki je bila bolj živahna, se je hitro odločila in začela volhati vse promenadne klopi; pes pa jo je priklkal nazaj z neizmernim renčanjem. Psica je ubogala in sledila. Za njo sta jo ubrala oba oficirja in njun oddelek. Nekaj minut pozneje so bili vsi zbrani v mali ulici Frairie. To je bil prav za prav le ozek jarek, obdan na obeh straneh z dolgima z mahom poraslimi in bršljanom pokritima zidovima, preko katerih so segale veje dreves iz sosednjega vrta. Samo ena hiša je bila tu. Majhen štirioglat paviljon zenim samim nadstropjem je tu sameval. Hišica je bila vsa obdana in preprežena s temno zelenim listjem.

»Nesrečnik!« je rekel Heim. »Krasen kotiček, kamor bi Balzac lahko skril svojega »Vantrina«. Kakšen lopov je neki skrit v tem pribežališču?«

Schmidt je že pozvonil. Rdeča luč se je posvetila in prikazal se je župnik Gaillard v

talariju, bil je gologlav. V roki je držal svečo. Njena medla svetloba, ki je zasenčila del njegovega obraza, je napravila vtis strogega in samozavestnega moža. Če ne bi bile namršene njegove košate obrvi, na katerih se je kazala bolj razdraženost kot nemir, bi se zdelo, da je popolnoma miren, da, celo veder. Njegov pogled je tako prevzel oba oficirja, da sta, ali od začudenja, ali iz spoštovanja, ali pa zaradi obojega hkrati, obmolnila.

»No torej!« se je oglašil prvi župnik.

»Gospod župnik,« je odgovoril Heim, »pri vas moramo napraviti preiskavo.«

»Prav je tako. Sedaj ste vi gospodarji. Vstopite. Želite, da vas spremljam? Ne... Če me ne potrebujete, bom ostal kar v pisarni; imam namreč precej dela.«

Nemca sta spustila psa, ki sta, kakor bi ju prijala norost, skočila v hišo in jo prefekla od kleti do podstrešja. Šla sta skozi vse sobe v pritličju: skozi pisarno, obednico in kuhinjo, nato sta prešla še vse sobe v prvem nadstropju. Ko sta prišla do konca, sta z enako vnemo začela znova. Njuna podivjanost in renčanje je bilo podobno onemogli zmedenosti tistega, ki pri skrivalnici ve, da so nekje skriti, a zaradi tega ni nič na boljšem. Dalje kakor eno uro sta oficirja odpirala in izpraznjevala omare, preiskala klet, prebrskala miznice; a kljub temu nista dobila niti najmanjšega sledu Stiefelove prisotnosti.

Samson in Dalila sta še naprej tekala okoli, ne da bi se njuna pozornost posebno obrnila na kak določen del stanovanja, razen na kuhinjo, kamor sta se večkrat povračala in se dalje časa mudila ter silno renčala. Heim je odprl časna vrata, skozi katere si prišel na majhen vrtiček, ki so ga obdajali zidovi sosednjih parkov. Imel je le en izhod.

»Pokličite župnika,« je velel Schmidt.

»Gospod župnik, zdi se mi, da so vrata na koncu vašega vrta vedno v rabi. Kam vodijo?«

»K mojim sosedom, Lefeburovim; zvečer često zahajam k njim; tu imate ključ.«

Počasi in brez jeze je župnik odšel. Heim je odprl vrata, a Schmidt ga je ustavil.

»Nima pomena,« je rekel, »saj vidite, da psa ne sledita.«

Zares sta se Samson in Dalila, ki so ju priveli na vrt, vrnili v hišo. Oficirja sta šla za njima. Nudil se ima je čuden pizor. Samson je skočil na delovno mizo, ki je bila v pisarni. Stegnili je svoje telo, pokazal zobe, iz dna gobca so se mu cedile sline. Prežal je na duhovnika, ki se je naslonil na zid. Župnik se ni ganil, a iz oči ni izpuštil živali, videti je bilo, da se je nič ne boji. Na pragu sobe se je vrtela Dalila in klicala svojega gospodarja.

»Oh!« je vzkliknil Schmidt osupel, da je pozabil poklicati psa. Pomislil je. Mir je vladal kakor moreča večnost.

»Ali veste, gospod župnik,« je končno rekel poročnik, »da vas ta-le psa obžaluje.«

»Česa, moj Bog?«

»Da ste odgovorni za izginitev Stiefela, tolmacha na centralnem komisariatu tega mesta.«

»Stiefel? Nenesse? Da. Izginil je? Ta novica bo razveselila vse poštene ljudi v tem mestu. Toda kako naj jaz za to vem?«

»Kdaj ste ga zadnjikrat videli?« je vprašal Heim.

»Videl sem ga pred tednom dni ali celo pred štirinajstimi dnevi. Zelo surovo je postal z nekim bolehnim človekom in se naslanjal ob svojem počelju. Je bledikov potepuh.«

»Lažete,« ga je prekinil Schmidt, tresoč se od jeze. »Videli ste ga včeraj ali še danes, prav tu.«

»Primiti pse, gospodje,« je mirno rekel duhovnik. »Kar se tiče postopanja z menoj, vam rečem, da vas bo le osramotilo. Mislil, da vam ni nič za moj prezir; naj bo kakor hoče.«

Seja ljubljanskega občinskega sveta

**Velika posojila - Šubičeva ulica bo podaljšana do Zvezde
Interpelacija zaradi postavitve kraljevega spomenika v Ljubljani**

Ljubljana, 19. aprila.

V petek ob 5 popoldne je bila v veliki sejni dvorani na magistratu seja mestnega sveta ljubljanskega. Navzoči so bili skoraj vsi občinski svetniki. Sejo je začel in vodil župan dr. Juro Adlešič, ki je po uvodnih formalnostih poudaril, da se je letos prvič osnoval v Ljubljani akcijski odbor za zimsko pomoč kot del centralnega odbora pod predsedstvom Nj. kr. Vis. knežinje Olge. Odbor je zbral nad pol milijona dinarjev v gotovini, za blizu 100.000 din pa ima zagotovljenih daril. Točen obračun bo objavljen ob zaključku akcije.

Zaposlitve brezposelnih z javnimi deli

Po sklepu akcijskega odbora je že nad mesec dni zaposlenih okrog 150 brezposelnih, ki delajo na regulaciji in zasiditvi Ambroževega trga, ki bo v treh tednih urejen. Drugi urejajo okolico otroškega zavetišča v Trnovem in ceste pred zavetiščem, kar bo končano v 14 dneh. Hiša Med hmeljniki pred Žalami je že podrti in bo v treh tednih tudi okolica Žal že lepo urejena, tako da bodo žale lahko že v prihodnjem mesecu blagoslovljene. Splošni želji kolezarjev je bilo ustrezno z napravno kolezarske poti ob Celovški cesti. Zasajena bo tudi hiša meja med tramvajsko progo in kolezarsko stezo. Brezposelni urejajo tudi otroško igrišče pri šoli na Ledini, kjer bo tudi dosti prostora za vaje obveznikov telesne vzgoje. Ob novi cesti vzdolž železniške proge v Tivoliju so brezposelni zasidali živo mejo, v kratkem pa bodo začeli nadaljevati z graditvijo poti v Mestec, s čemer bodo zvezane sprehajalne poti z Večno potjo. Preurejen bo tudi Marmontov trg.

Za zimsko pomoč so velikodušno podarili velike vsote zlasti pridobitni krogi, a tudi akademska mladina in glasbeni umetniki hočejo pokazati svojo ljubezen do bližnjega. Te dni bo APZ ponovil svoj koncert onemoglim v Mestnem zavetišču v Japljevi ulici. Glasbena Matica pa bo prihodnji petek v Unionski dvorani priredila velik koncert za zimsko pomoč. Na koncertu bodo sodelovali zbor Glasbene Matice, ljubljanska Filharmonija, APZ, slovenski vokalni kvintet ter odlični predstavniki Glasbene akademije kot solisti. Koncert bo velik dogodek in hkrati najboljši dokaz visoke srčne kulture ljubljanskega mesta.

G. župan se je za tem spomnil še umrlih: 15. februarja je umrla v Ljubljani slikarica Henrika Santel, ki je obogatila z lepimi deli slovenske likovne umetnosti. 19. febr. je v Belgradu umrl predsednik vlade v p. Ljuba Davidovič, ki si je za Ljubljano pridobil trajnih zaslug, zlasti ob ustanovitvi ljubljanske univerze. 25. febr. je umrl predsednik apel. sodišča v p. Ivan Vrančič, zaslužen organizator našega sodstva. 5. marca je umrl prof. v pok. dr. Josip Jerše, častni konzistorialni svetnik, zaslužni vzgojitelj. 7. marca je umrl gimnazijski ravnatelj v p. dr. Valentin Korun, priznan vzgojitelj in pisatelj. 18. aprila je umrl najstarejši slovenski časnikar Ivan Naglič, ki je sodeloval od 1879 pri raznih domačih časopisih in bil tudi v mestni službi od l. 1893 do 1917. Občinski svet je počastil spomin pokojnikov in jim zaklical »Slava!«

Sledilo je poročilo finančnega odbora, ki ga je dal ravnatelj Dermastia. Finančno ministrstvo je potrdilo proračun mestne občine ljubljanske za leto 1940-41 z malenkostnimi spremembami, ki si jih je osvojil tudi mestni svet. K tej točki se je oglasil občinski svetnik Likar in prosil g. župana, naj se takoj angažirajo vse postavke, določene za zboljšanje položaja mestnih uslužbenecov. G. župan je pojasnil, da je že dal nalog, naj se zbirajo v ta namen potrebni podatki. Računski zaključek Mestne hranilnice ljubljanske za leto 1939 je občinski svet potrdil.

Velika posojila

Prav tako je občinski svet potrdil posojilo 5 milijonov din, ki ga bo dala Mestna hranilnica ljubljanske mestni občini za graditev Doma onemoglih na Bokalah. Posojilo se bo obrestovalo po 5 1/2 %. Nadalje je občinski svet potrdil posojilo 1 milijon din, ki ga bo dala občini Borza dela v Ljubljani po obrestni meri 4 %. Posojilo se bo amortiziralo v 25 letih. G. župan je k tej točki pojasnil, da je bila že lani sklicana anketa socialnega odbora in da so bili pripravljeni načrti za kolonijo enodružinskih hišic, od katerih bi vsaka veljala 62.000 din. Zemljišče je že kupljeno in bo postavljena cela vrsta hišic, morda celo dvojčki, ki bodo imeli tudi potrebne vrtove. Namenjene bodo v prvi vrsti nižjim mestnim uslužbenecem, ki bodo z dolgoletnim odplačevanjem lahko prevzeli hišice v svojo last.

Šubičeva ulica bo podaljšana

Sprejet je bil tudi zaključek pogajanj z uršulinskim konventom glede regulacije in podaljšanja Šubičeve ulice. Uršulinke bodo gradile novo gimnazijsko poslopje in so pripravljene odstopiti enonadstropno hišo št. 19 v Šelenburgovi ulici, da se lahko podaljša Šubičeva ulica do Zvezde. V ta namen bo treba tudi podreti šest metrov širok del dvonadstropnega šolskega poslopja kakor tudi za njim ležeča gospodarska poslopja. Nadalje bo treba prestaviti samostansko ograjo v regulacno črto. Samostan je na vse to pristal in dobi za hišo št. 19 v Šelenburgovi ulici 600.000 din odškodnine, za šest metrov široki del dvonadstropne šolske stavbe 400.000 din, za poslopja na dvoriščih in v ozadju 700.000 din, tako da znaša skupna vsota odškodnine 1.700.000 din. To vsoto mora mestna občina odplačati v šestih zaporednih mesečnih obrokih, začevši z majem v letošnjem letu. Na svoje stroške pa mora občina prestaviti obzidje in zgraditi hodnik ob posestvu. Obzidje bo zgrajeno monumentalno, ker to zahteva pomembnost Šubičeve ceste in bodo ta dela veljala okrog 450.000 din. Vse skupaj bo torej veljalo mestno občino 2.150.000 din. Samostan pa se nasprotno zavezuje, da bo v novo zgrajenem gimnazijskem poslopiju vzdrževal do leta 1960 gimnazijo kakor tudi vse dosedanje svoje javne šole. Stroške za postavitev obzidja in hodnika bo moral samostan povrniti v primeru, če bi po svoji krivdi prenehal vzdrževati šole. Zahteva samostana, naj

se s podiranjem počaka vse dotlej, dokler ne bo zgrajeno novo gimnazijsko poslopje, pa je bila odklonjena, ker je treba Šubičovo ulico odpreti čimprej. V zvezi s tem je omenil poročevalec, da bo Zvezda s Šubičovo ulico mnogo pridobila, prav tako pa Kazina, ki bi bila najbolj primerna za Oficirski dom, s čemer bi postala spet to, kar je nekdanj bila.

Med drugim je bila tudi sklenjena odločitev izplačila pogodbene dotacije Vincencijski konferenci sv. Frančiška v Spod. Šiški. Po pogodbi bi občina morala zaradi prevzema Električne zadruge v Šiški plačevati konferenci skoz pet let po 30.000 din. Ker je sedaj nastopilo brezposodobno stanje, občina ne more te vsote izplačati, da pa ne bo zapadla, se naloži v poseben sklad, iz katerega se bo kasneje izplačala, ker bo to stanje v kratkem rešeno.

15 milijonsko posojilo pri SUZOR-ju

Obravnavane so bile še razne odprodaje in nakupi zemljišč ter odpisi, nakar je stavil poročevalec nujen predlog, naj občina najame pri SUZOR-ju v Zagrebu posojilo 15 milijonov dinarjev. Modernizacija ceste Ljubljana-Jezica je stopila v odločilni stadij in če občina ne bo dala svojega prispevka 7 milij. din, se utegne zgraditi, da državni prispevek, ki znaša prav toliko, zapade in bo denar porabljen drugje. Dalje je bila obljubljena že lani izvršitev kanalizacije v Trnovem. Ne samo zaradi obljube, ampak zaradi nujnih potreb je treba dati Trnovemu, ki je že popolnoma zazidano, čimprej kanalizacijo, saj občina ne sme skrbeti samo za središče, ampak tudi za periferijo. Skrajni čas je tudi, da se zgradi ljudsko kopališče, ki bo služilo tistim ljubljancem, ki ne morejo obiskovati kopališč izven Ljubljane. Dalje čaka še polno nalog v zvezi z zaščito pred letalskimi napadi. Za vse to naj bo najeto posojilo 15 milijonov dinarjev po obrestni meri 6 % in z odplačilom v dvajsetih letih. V tem primeru bi občina vsako leto morala odplačati 1.200.000 din za amortizacijo tega posojila. Občinski svet je pooblastil župana, naj ukrene vse potrebno, da se to posojilo uredi in čimprej izvrši.

Ambulatorij OUZD v Nunski ulici

Za gradbeni odbor je poročal dr. Ažman, ki je obravnaval v glavnem le parcelacije. Sprejet je bil sklep, da se Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani dovoli parcelacija in sprememba regulacije v Nunski ulici, kjer namerava zgraditi ambulatorij za sprejemanje bolnikov, ki bi bil prenešen iz sedanjega palače na Miklošičevi cesti. Po sedanjem regulacijskem načrtu bi se vsaka nova stavba morala umakniti še za 2 m bolj nazaj, kakor stoji zdaj Obrtna banka. OUZD pa sme v Nunski ulici postaviti ambulatorij v fronti z Obrtno banko, zaradi česar bo Nunska ulica sicer za dva metra ožja kakor določa regulacijski načrt, kar pa ne bo motilo, da ne bo imela velika prometa. Sprejeta je bila tudi definitivna regulacija Strelške ulice in Strossmayerjeve ulice. Strelška ulica se bo razširila od 14 na 18 m ter se bo izravnila pri izhodu na Krekov trg. Njeno cestišče bo široko 12 m.

Poročilo odbora za upravo mestne imovine je podal polkovnik Andrejka. Mestna občina pristane, da se zgradi orožniška vojašnica v posestni meji mestne občine, vendar naj orožniško poveljstvo odkupi vsaj 390 kv. metrov mestnega sveta po 100 din kv. meter in tako zaokroži svoje stavbišče. Kmetijska poskusna in kontrolna postaja je dobila zemljišče od mestne občine pod pogojem, da ne bo zemljišča uporabila za nič drugega, kakor za poslopje postaje. Mestna občina dovoli, da se zgradi sedaj tam še stanovanjska hiša za uradnike, če bo kontrolna postaja zemljišče zaokrožila.

Za kulturni odbor je poročal inspektor Kranjc in predložil pravilnik o podeljevanju nagrad mestne občine ljubljanske likovnim umetnikom in pravilnik o podeljevanju Plečnikov ustanove. Občinski svet je oba pravilnika sprejel.

Poročilo trošarinskega odbora je podal ravnatelj Dermastia in v glavnem obravnaval razne ugovore, ki so bili večinoma zavrnjeni. Za personalno-pravni osek je poročal ravnatelj Novak, večinoma o prošnjah za sprejem v ljubljansko občinsko članstvo. Dalje je občinski svet namesto pokojnega optika Zajca imenoval v odbor za upravo meščanske imovine šol. upravitelja v pok. Janeza Ferlana, v odbor za prehrano pa še osmega člana Alojzija Kočmurja. V upravni odbor mestne ženske realne gimnazije in »Mladike« pa je občinski svet imenoval go. Vero Adlešičevo in Kristino Hafnerjevo in izrekel zahvalo Anici Lebarjevi za dosedanje delo na tem mestu. V rekrutno komisijo je bil namesto umrlega Fortunata Lužarja imenovan Josip Vončina.

Interpelacija zaradi kraljevega spomenika

Ob zaključku javne seje je občinski svetnik Josip Bahovec prečital interpelacijo, ki so jo podpisali vsi navzočni občinski odborniki. V interpelaciji se obrača na g. župana in sprašuje, če mu je znano močno gibanje med ljubljanskim prebivalstvom, ki zahteva, naj se postavi spomenik kralju Aleksandru v Zvezdi, če mu je dalje znano, da se je temu gibanju pridružil tudi Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani s svojimi 1700 člani in da je isto stališče zavzela tudi pravoslavna cerkevna občina. Prosi g. župana, naj odgovori, kakšno stališče je zavzel in kaj namerava ukreniti, da bo to vprašanje čimprej rešeno po želji ljubljanskih davkoplačevalcev in da tako Ljubljana v svojem osrčju na Kongresnem trgu na najdostojnejši način počasti spomin Nj. Vel. viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Županov odgovor

Župan dr. Adlešič je na vprašanje odgovoril z daljšo razlago, v kateri je pojasnil razvoj dogodkov od leta 1936, ko je bil na mestni seji 3. julija sprejet sklep, naj se postavi spomenik v Zvezdi po predlogu mojstra Plečnika, ki je hotel s tem v Zvezdi odpreti Ljubljani tako zvan Južni trg. Na žalost je širši spomeniški odbor bil proti temu in izbral drug prostor in tudi naročil spomenik. Nastalo je vprašanje, če bo občina dovolila postaviti spomenik na novo izbranem mestu. Občina je bila načelno pripravljena dati zemljišče kjer koli, predlagala pa je poskus, da bi videli, kako bo spomenik učinkoval. Poskus je doživel vsesplošne kritike ljubljancev in tudi strokovnih krogov. Društvo inženirjev in Klub arhitektov, so se izrekli proti postavitvi spomenika ob vhodu v Tivoli. Najbolj neugodno je to, da

spomenik pri sedanjih izvedbi ne bi imel pravega okolja. Zaradi tega je gradbeni urad celo povabil spomeniški odbor, naj skuša ustvariti primerno okolje in ga opozori, naj čaka z naročilom spomenika. Spomeniški odbor pa se je postavil na stališče da občina v tem vprašanju nima prav nič govoriti. Občina se je obrnila nato na bansko upravo, ki pa je potrdila pravico soddlašanja mestne občine. Nazadnje je občina predlagala kompromis, naj se spomenik postavi, toda če bi se videlo, da kraj nikakor ni primeren, naj se kasneje prestavi. Spomeniški odbor je sedaj celo iz tega predloga napravil vprašanje, kljub temu, da je znano, da vsak spomenik navadno prevzame župan občine v last in varstvo. Spomeniški odbor si je hotel pridržati pravico soddlašanja in delovanja tudi po postavitvi spomenika in zagrozil, da bo v tem vprašanju gnal zadevo do zadnje upravne instance, in če treba, celo na sodišče. Tega seveda ni bilo mogoče sprejeti, zato smo čakali. Zdaj pa so nastopila ta nova gibanja in slišijo se protesti proti zapravljanju denarja, ki bi bilo v resnici, če bi spomenik dvakrat postavljali, ker bi vedno ureditev okolice stala najmanj 100.000 din. Vsi zahtevajo definitivno rešitev in se vračajo nazaj na Plečnikovo edino pravilno rešitev. Župan je zagotovil svetu, da bo storil vse, da se to vprašanje brez tratenja denarja reši čimprej, čim dostojneje in čim veličastneje. Občinski svet je z dolгим aplavzom sprejel izvañanja g. župana, s čemer je bila javna občinska seja zaključena.

Tajna seja

Sledila je tajna seja, na kateri je bila dijaku srednje tehnične šole Janezu Marovtu iz Medvoda, kateremu je padel oče v vojni, podeljena dr. Košmerlova ustanova v znesku 3000 din. Ustanovo ljubljanskega mesta po 1000 din pa so prejeli dijaki tehnične srednje šole Jože Oman iz Koroske Bele, Leopold Jurše iz Trbovelj, Alojzij Monetti iz St. Lovrenca na Pohorju, Herbert Steinbach iz Škal pri Slovenjem Gradcu, Rudolf Drinovec in Marjan Sojar iz Ljubljane, Franc Hojkar iz Zminka pri Škofji Loki in Franc Pečar iz Maribora. Za trošarinske paznike so bili sprejeti Adalbert Šuštaršič, Ludvik Pohajč, Franc Jevce in Ivan Kogovšek. Za pisarniškega uradnika je bil sprejet Marjan Volta. Služba je bila odpovedana uradniku Josipu Majerju. Na službo je podal ostavko trošarinski paznik Franjo Miheličič.

Nainovejša poročila

Vojskovanje na morju in na suhem

Churchill rešenim angleškim mornarjem

London, 19. apr. AA. Reuter. Danes je mornariški minister Churchill sprejel in pozdravil preživele mornarje s potopljenega britanskega rušilca »Hardyja«, kakor tudi mornarje s poškodovanega rušilca »Eklips«. Po paradi, ki jo je oviral dež, je Churchill mornarje pozdravil z govorom, v katerem je med drugim rekel: »Težka služba na flotilji rušilcev je igrala bistveno vlogo pri zaščiti varnosti naše države v teh nekaj mesecih vojne. Hrabri poveljniki rušilca »Hardy« kapitan Warburton, ki je ukazal, naj se izvrši ta odločni napad na sovražnika, je o priliki prvega spopada plačal ta svoj hrabri sklep z življenjem. Pa čeprav se je ladja potopila, ste vi s puškami v rokah nadaljevali borbo in tako potrdili stari sloves angleških mornarjev. Vi ste dejansko predhodnica vojske, katero bomo skupaj s francoskimi zavezniki uporabili letos v borbi, da se očisti domovina Vikingov, namreč ozemlje Norveške, od nacionalno socialističnega navala.

London, 19. aprila. AA. Reuter. Mornariško ministrstvo sporoča, da je bila pred nekaj dnevi med sovražnim bombardiranjem poškodovana britanska vojna ladja »Eklips« in da se nahaja v svojem oporišču na popravilu. Ladja »Eklips« je rušilec.

Nemška letala na angleske ladje

Berlin, 19. aprila. AA. DNB. Snoči so nemški bombniki napadli britanske vojne ladje in prevozne ladje pri Harstadu. Bombe so padale iz višine več tisoč metrov in so zadele pristaniške naprave, ko so Angličani začeli z manevri za izkrcavanje. Tri težke bombe so zadele pomol, ki se je na dveh mestih razgrgal. Več bomb je padlo v vodo, ena pa je padla tudi blizu neke transportne ladje, da se je nagnila na stran in se ni mogla več vzravati. Nemški letalci so videli, kako je nekaj angleških vojakov skočilo v vodo, drugi pa so se skušali reševati z reševalnimi čolni in manjšimi ladjami. Ena bomba najtežjega kalibra je padla v vodo tik zraven neke bojne ladje, ki je ščitila prevoz, tako da se je ladja začela gupati in je morala prenehati s streljanjem proti letalom.

Sodba norveškega majorja

Stockholm, 19. aprila. AA. Reuter. Izve se, da se je zjutraj začel boj pri Elverumu, kjer Norvežani drže svoje postojanke. Norveški častnik major Oser je danes izjavil, da bodo Norvežani najbrž zadržali nekaj časa nemško napredovanje na tem odseku, ker je norveška obramba dobro organizirana, čete pa pripravljene na ostro borbo. Izve se, da operirajo Nemci z razmeroma majhnimi enotami. Pri vsem tem je upanje, da bodo nagle nemške priprave zaradi zavezniškega napada na odseku pri Trondhjemu olajšale pritisk pri Elverumu. Trdijo, da so nemške čete pri Narviku v razsulu. Nemške enote, zbrane pri Rombanku in pri Bjerensfetu, 5 km od švedske meje, so dejansko odrezane in se ne morejo oskrbovati od zunaj. Norvežani so poglavi v zrak vse predore in mostove na progi, ki vodi v rudnike in na Švedsko, tako da Nemci nimajo več zvez na suhem, ozemlje samo pa ni prikladno za pristajanje letal.

Proglas kralja Haakona

Stockholm, 19. aprila. AA. Havas. Kralj Haakon je objavil proglas na norveški narod. V proglasu pravi:

Vlada, ki jo je sestavil polkovnik Quisling v Oslu v trenutku nemške okupacije, se je umaknila. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da je propadel namen sestaviti sredi vojne vlado proti ustavni norveški vladi. Norveška ima samo eno vlado, ki jo je imenoval kralj in ki uživa zaupanje parlamenta. Imenovanje upravnega sveta v Oslu, ki ima namen upravljalni pokrajine, ki so jih zasedli Nemci, se tolmači kot zahteva sedanjega položaja, ki ga je ustvarila britanska sila, s katero so bile kršene legitimne pravice države. Ta odbor ne predstavlja na noben način nacionalne volje in ni osnovan na zakonu, toda pričakuje se, da bo omogočil več ali manj, da se varujejo pravice prebivalcev, dokler bodo sovražne sile vladale nad delom kraljevine Norveške. Ko bo norveška vlada ponovno prevzela izvršilno oblast v sedaj zasedenih krajih, bo prevzela tudi vse upravne prerogative. Vsi državljani naj bodo prepričani, da se bodo kralj in ministri trudili z vso energijo, izgnati napadalca iz države in omogočiti obnovi svobodne in neodvisne Norveške. Dolžnost vseh Norvežanov je, prispevati k temu delu. S skupnimi naporami bo obnovljena svoboda domovine, Norvežani pa bodo postali ponovno gospodarji svoje usode.

Večerja na jugoslovanskem poslaništvu v Bruslju

v Bruslju Branko Lazarevič in njegova gospa sta priredila snoči slavnostno večerjo v čast belgijskega zunanjega ministra Spaaka in njegove gospe. Med številnimi povabljenimi so bili tudi veliki maršal belgijskega dvora grof Lipens z gospo in senator Kronaker z gospo. Poleg tega so bili navzoči tudi poslaniki Turčije, Romunije, Bolgarije, Argentine, Holandije, Švice in Egipta s svojimi gospodi, dalje jugoslovanski generalni konzul in poslaniško osebje.

Eksplozija

Berlin, 19. aprila. AA. DNB. V konzervni tovarni v Osnabrücku se je porušil zid. Stiri delavke so bile ubite, 25 pa poškodovanih.

Zahtevajte povsod naš list!

Naznanjamo žalostno vest, da nas je zapustil naš dobri soprog in stric, gospod

Josip Anžič vulgo Sorž

gostilničar in mesar v Štepanji vasi

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, dne 21. aprila ob 5 popoldne iz hiše žalosti, Litijska cesta 49, na pokopališče v Štepanji vasi.

Štepanja vas, dne 19. aprila 1940.

Žalujoča žena in sorodniki.

KULTURNI OBZORNIK

Teden bolgarske glasbe

Jugoslovansko-bolgarsko liga je ob enem z ljubljanskimi glasbenimi krogi zasnovala teden bolgarske glasbe, ki se je pričel v četrtek 18. t. m. s klavirskim koncertom enega najboljših sedanjih bolgarskih komponistov Pančeva Vladigerova v ljubljanskem radiu. Umetnik sam je prišel te dni v Ljubljano, da je imel ta večer svoje klavirske glasbe v radiu, oziroma, da bo sodeloval v ponedeljek ob 8 zvečer na velikem simfoničnem koncertu Filharmonije pod vodstvom dir. dr. Švara. Koncert bo vseboval slovenske (Bernard: Sherzo) bolgarske in slovanske skladbe ter je vključen v program Bolgarskega glasbenega tedna. G. Panče Vladigerov bo sodeloval na tem koncertu z dvema točkama, s svojo rapsodijo »Vardar« ter »klavirskim koncertom št. 3.« Prva rapsodija je ena najboljših velikih sklad ter je bila v svetu predvajana vsaj že 3000 krat! V Jugoslaviji dozdaj še ni bila igrana, ter bo svoj krst doživela šele v Ljubljani v ponedeljek. Dirigiral bo dirigent Švara, dočim bo svoj klavirski koncert št. 3 izvajal pri pianu kompozitor g. Panče Vladigerov sam. Ta naš gost spada med največje sodobne bolgarske skladatelje ter je sedaj profesor glas-

bene akademije v Sofiji, dočim je bil pred nastopom III. Države v Nemčiji glasbeni ravnatelj Reinhardtovega gledališča v Berlinu in na Dunaju. Rodom je iz Šumna, kjer je bil njegov oče advokat, pa je že 10leten deček izdal v tisku prvo klavirsko skladbo. Dozdaj je napisal krog 50 različnih kompozicij za klavir, violo, simfonično skladbo, in eno opero. Izvajanje njegove Rapsodije »Vardar« je gotovo velik glasbeni dogodek za Ljubljano, še celo pa udeležba komponista samega.

V sredo ob 8 zvečer bo v mali dvorani Filharmonije imel predavanje o bolgarski glasbi znani bolgarski muzikolog Ivan Kamburov, znani avtor edinstvenega Glasbenega slovarja na Balkanu, v katerem se je oziral tudi na slovanske glasbenike. Njegovo predavanje bo ilustriral s klavirskimi zgledi prof. L. M. Škerjanec. G. Kamburov bo ostal potem še nekaj dni v Ljubljani, da stopi v stik s slovenskimi komponisti, kajti namen ima napisati posebno knjigo o slovenski glasbi, kakor je napisal pred kratkim knjigo o poljski glasbi. G. Kamburov je znani glasbeni publicist in je bil svoj čas glasbeni referent pri dnevniku »Utroč«.

Gostovanje ge. Vanje Leventove v Operi

Srečen slučaj je, da v okviru Bolgarskega tedna gostuje v ljubljanski Operi ena največjih bolgarskih umetnic Vanja Leventova, ki živi sicer v Italiji ter gostuje po vsej Evropi. Danes bo nastopila v operi v vlogi Butterfly, v četrtek 25. t. m. pa v operi Adriana Lecouvreur. Nato pa bo šla v Sofijo na pravoslavne velikončne praznike ter po praznikih, ko se bo vračala skozi Ljubljano, bo odpela še Traviato.

Vanja Leventova kot Madame Butterfly

Gospa Vanja Leventova, mlada lepa dama z eksotičnim izrazom, je obiskala v družbi tajnika jugoslovanske bolgarskega društva tudi naše uredništvo ter je bila tako prijazna, da je našemu uredniku dala nekaj pojasnih na vprašanja. Na vprašanje, če je že gostovala v Ljubljani, je rekla, da še ne, kakor sploh še ne v Jugoslaviji, da pa se je skozi Ljubljano peljala že dvakrat.

»Škoda, da je bil velik veter, ko sem prišla sem in nisem mogla iti na grad, odkoder bi rada pogledala Ljubljano in to lepo okolico. Zato pa sem bila zelo vesela, da me je bolgarska liga peljala v Kranj, kjer sem pri Jahaču uživala »kranjske klobase«, ki so bile resnično zame nekaj specialnega. No, pa to ne spada k jutrišnjemu nastopu,« se je smeje opravičila in mi potem pravila o svoji pevski kari.

Rodila se je v Dobrudži, toda šolala se je glasbeno v Italiji ter je kmalu začela nastopati v najrazličnejših gledališčih, s katerimi sem delala sezonske pogodbe. In potem se je začela pot njene slave. Nastopila je v vseh italijanskih mestih: v Rimu, Milanu v Scali, Benetkah, šla z italijansko igralsko skupino na Malto, kjer je dosegla svoj največji uspeh: angleški gubernator ji je poklonil veliko zapponko v obliki angleške krone z petimi biseri, ki se je blestela vrhu krošare cvetja. Osemdeset predstav je dala ta igralska skupina, toda le ona je bila deležna tako velikega odlikovanja. Še eno tako veliko odlikovanje je dobila na Španskem, kjer se je mudila zadnja leta pred revolucijo in med revolucijo samo. Ko je bila v Valenciji po nastopu v največjem amfiteatru in prisostvovala bikoborbi, je torej, ki jo je poznal samo po nastopu prejšnjega dne, ubil v njeno slavo bika in se ji po zmagi poklonil pred vsemi tisoči, kar se dogaja samo kraljem. V Spaniji je gostovala v vseh večjih mestih, pa tudi na Portugalskem, kakor tudi Angleškem. Revolucijo je doživela v Spaniji, ter je morala bežati pred njo. Izgubila je v njej samo nekaj plaščev. Dobila je povabilo na Newyorško opero Metropolitan, pa je zaradi smrti očetove odklonila. Sedaj jo vabijo v Rusijo. Vse operke partije poje v originalu, kakor so bile napisane. Sedaj je na poti v Sofijo ter se je ustavila v Ljubljani, da bo odpela dva nastopa, enkrat pa po vrnitvi iz Sofije, kamor gre za praznike.

»Čprav delujem v Italiji, sem navdušena Slovanka in verujem celo, da ima slovanska rasa vso bodočnost, ker je zdrava na duši in telesu in ni degenerirana. Vesela sem, da lahko gostujem tudi med Slovenci ter s tem prav v času bolgarskega glasbenega tedna morem prineseti k tem kulturnim stikom svoj delež.«

Ob redkem gostovanju take slave pevke v naši Operi smo prepričani, da bo danes, ko bo g. Leventova pela Butterfly, eno svojih najboljših vlog, Opera polna. Naj bo taka udeležba tudi izraz naših simpatij do velike bolgarske pevske kulture.

Recitacija nemškega pisatelja K. H. Waggerla

Danes zvečer bo v Unionu v beli dvorani recitiral iz svojih del znani nemški pisatelj Karl Heinrich Waggerl, eden glavnih zastopnikov nove nemške literarne smeri »Blut und Boden«, ki je na svoji turneji po Jugoslaviji, da pripravljajo kulturne stike med našimi narodi in Nemčijo. Karl H. Waggerl se je rodil leta 1897 iz maloobratniške rodbine v Bad Gastein ter je potomec stare pincenske kmečke in rudarske družine.

Po šolanju je samonk ter je v svojem življenju poskusil več poklicev: bil je gorski vodnik, postrežnik, telegrafski sel, sluga v uradu, liftboy in končno blagajnik pri občini Bad Gastein. Šele v poznejših letih je obiskoval mestno šolo, kjer so mu pomagali župnik in frančiškani kamor je hodil na portu. Bil je že v učiteljsku, ko je šel v vojsko in se boril na italijanski fronti. Postal je častnik in bil ujet. Ko se je po dveh letih vrnil iz ujetništva, se je posvetil učiteljevanju, pa se je zaradi bolezni moral odpovedati poslu. V teh časih stiske je začel pisati, prvi roman Kruh izšel leta 1930. Poleg pisateljevanja posveča svoj prosti čas raznim rokodelskim spretnostim: veže knjige, izrezljava podobe, mizari, slika in riše ter fotografira, itd. Dozdaj je izdal naslednja dela: roman Kruh (Brot), ki je podoben Hamsunovemu Blagoslovu zemlje, ko se Sloveč naseli v »amoti« in si pripravi zemljo, da rodi kruh. Dalje roman Težka kri (Seweres Blut), ki zgodba vasi in kmečkega življenja. Roman Leto Gospodovo (Das Jahr des Herrn) ima ta naslov, ker mu okvir predstavljajo prazniki katoliškega cerkvenega leta. Na idilični način opisuje svoje mladost ter je mali David glavna oseba, ob kateri se grupira življenje vse vasi. Ljubezen med Davidom in Agnes poživši že tako živahno in veselo pripovedovanje. Ves roman je velepesem vaškega življenja vaški pokrajini ter dobrim ljudem, ki žive tesno naslonjeni na cerkvene praznike. Poleg teh glavnih romanov je napisal še roman Mati (Mutter), Waggerner Tagebuch, Ti in Angela (Du u. Angela), Knjiga livad (Das Wiesenbuch) ter koledarske zgodbe (Kalender geschichten).

Tako spada pisatelj Karl Heinrich Waggerl med najpomembnejše sedanje nemške pisatelje, ki se zbirajo ob geslu »Blut und Boden« v novo domačinstvo, ter bo gotovo z recitiranjem svojih del zanimal občinstvo, ki je na večer povabljen.

— Pri neredni stolici, napetosti črev zaradi zapeke prav odlično odvajata naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave, nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otroci.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

Razstava akad. slikarja Franca Godca. Jutri, v nedeljo, bo odprta razstava akad. slikarja Franca Godca na Gosposvetski cesti št. 3. S to razstavo odvarja g. Obersnel svoj stalno galerijo prodajnih slik »Galerijo Obersnel«. Akad. slikar Fran Godce nastopa sedaj prvič z večjo kolekcijo pred slovensko javnost, ki bo tako z obiskom novih prostorov Galerije Obersnel lahko spoznala novega slovenskega umetnika. Godce je prejel nauk o slikarstvu in ob enem o glasbi od madžarskega umetnika, nakar se je šolal na kiparski in slikarski šoli v Ljubljani ter doživel akademijo v Zagrebu. Opozorjamo občinstvo na to razstavo v novi »Galeriji Obersnel«.

Obisk Akademije likovnih umetnosti v Ljubljani. V vrsto pomlajenih kulturnih stikov med Hrvati in Slovenci spada tudi obisk dijakov zagrebske Akademije likovnih umetnosti ki bodo v nedeljo posetili pod vodstvom svojega profesorja slikarja Hegedušića. Jubilejno razstavo slovenskih umetnikov ob priliki 40letnice I. slovenske razstave sploh, kakor tudi Narodno Galerijo, muzej in druge kulturne ustanove. Veseli smo teh stikov med likovnimi umetniki, ki samo potrjujejo, da je umetnost predvsem tista, ki naj združuje in združeno vzdržuje, kar druge življenjske pangoze razdvajajo. Zagrebški umetnikom smo hvaležni, da obiščejo našo umetnost in jim želimo v Ljubljani veselo dobrodošlico.

Z. Rogoz o delu pri češkem filmu in gledališču. Pomotoma je v včeršnjem razgovoru z g. Rogozom izostal zadnji stavek, ki se glasi: »Ako je izraz slovenskega gledališča bolj živahen v kretanjih in govoru, moram priznati, da je ob enem tudi zelo globok in kar je glavno, globoko občuten. Kar imenujejo Čehi svojo umerjeno igranje »civilizem«, (včeraj smo pomotoma napisali civiliziranost), bi lahko krenovali slovensko temperamentno igranje, poglabljeno in podsevljeno realizem. Ljubljanski ansambel, s katerim sem sodeloval dolgo dobo in med njim dosegel uspehe, ki so mi odprli vrata v Narodni divadlo in češki film, vzbuja tudi danes, po desetih letih, moje iskreno in neizpremenjeno občudovanje. Ohranil je svojo mladostno prožnost in pridobil vse lastnosti, ki jih dajeja zrelost in poglobitev.«

Prizor iz pomorske bitke: Slika je nemškega izvora in naj predstavlja goreči angleški rušilec, ki se je pozneje potopil. V ospredju je videti krmo neke nemške vojne ladje, s katere je posneta slika.

Kaj dajejo Franciji in Angliji njune kolonije

Še malo — tako pravijo v Parizu — pa bo količina pridelkov, ki jih Francija dobiva iz svojih kolonij, dosegla ono kvoto, ki so jo kolonije dajale Franciji v pretekli svetovni vojni.

V enem letu dobi Francija iz svojih kolonij 1 milijon 600.000 ton žita (večinoma iz Indokine), 1 milijon ton nafte in njenih derivatov (severna Afrika), 800.000 ton kave, čaja in kakava, 300.000 ton lesa, 350.000 ton premoga in drugih rudnin, 600.000 ton kavčuka in 40.000 ton raznih tekstilij.

Kolonije dajejo Franciji toliko koroze, kobre, banan, kave, bombaža, konzerviranega mesa in cina, da so pokrite vse njene potrebe. Poleg tega dobiva Francija od svojih kolonij riža, kakava, čaja, ruma, palmovega olja, ebenovine, niklja, grafitu, soli itd. toliko, da te produkte lahko izvažata.

Britanski imperij je neizčrpen rezervoar surovin. V njegovih mejah se pridelava v primeri s celokupno svetovno produkcijo 99 odst. jute, 90 odst. niklja, 65 odst. čaja, 55 odst. zlata, 50 odst. kakava, 45 odst. riža, 45 odst. volne, 45 odst. cina in kroma ter 35 odst. kositra in mangana.

V zvezi s tem je treba pripomniti, da angleške ekspedicijske čete v Franciji dobivajo vso hrano, razen svežega mesa in sveže zelenjave, od doma in iz angleških kolonij. Dnevno prepeljejo iz Anglije v Francijo okrog 500 ton živeža. Vojna je ogromen konzument. To se vidi tudi po tem, da Anglija n. pr. izdela za svoje vojaške vsak mesec

pol milijona uniform in 130.000 parov čevljev. V sedanji vojni so dominijoni odstopili Angliji vso svojo produkcijo. Tako ji n. pr. samo Kanada dobavlja letno 190.000 ton bakra, dalje vsak teden 2000 ton slanine in šunke. Vse to prihaja v Anglijo v konvojih.

20 newyorških družin beži pred vojno na samotni otok

Tudi v Ameriki se zadnje čase čedalje bolj občuti med prebivalstvom živčna vznemirjenost zaradi vojne v Evropi, ki se morda v doglednem času utegne razširiti tudi na Ameriko. Pred kratkim se je v Newyorku pripetil značilen dogodek, o katerem so se ameriški listi obširno razpisali: Dvajset newyorških družin se je odločilo, da pobegne z ameriške celine in se naseli na otoku Kejos, ki leži 650 morskih milj od Miamija. Te družine so se odločile za ta korak, ker se boje, da bi tudi Amerika ne bila potegnjena v vojno. Otok, kamor se selijo, je velik 100.000 juter in je naseljen z zelo malim številom ljudi. Svoječasno so na njem živeli britanski kolonisti, tako da bodo novi ameriški kolonisti našli na njem že vse pripravljeno za poljedelstvo. Vodja skupine je dal časniki naslednjo izjavo:

»Nazivajo nas utopiste, ker iščemo mesto, kateremu ne preti nobena nevarnost od vojne in kjer ljudje ne vedo za mržnjo in sovraštvo. Pripravljamo, da prenesemo vse težave, ki se nam bodo stavalje pri našem delu tam doli, ker je naša edina želja, da živimo v miru.«

ŠPORT

Pestra in zanimiva prvenstvena nedelja

Domače nogometne prvenstvene tekme se bližajo kraju. Se nekaj nedelj in kmalu bomo imeli finaliste, ki se bodo v prihodnji sezoni borili za prvenstvo Slovenske nogometne zveze. Prav zato pa postaja to prvenstveno tekmovalje vedno zanimivejše. Vsi klubi se trudijo, da bi dosegli čast igrati v prvi ligi za prvenstvo Slovenske nogometne zveze.

Spored je prav pester in zelo zanimiv.

V ljubljanski skupini:

Jadran : Bratstvo.

Izmed vseh prvenstvenih tekem v ljubljanski skupini bo nedvomno najzanimivejša tekma med Jadranom in jeseniškim Bratstvom. Bratstvo je danes prav v zavidnem položaju med klubi, ki igrajo v ljubljanski skupini. Je na drugem mestu in ga od prvega mesta loči samo slabša razlika v golih. Precej na slabšem pa je Jadran, ki je v tablici šele na petem mestu. Ze ta zunanji okvir kaže, da bo borba med obema kluboma na igrišču Jadrana izredno ostra. Po razliki v lestvici bi kdo utegnil soditi, da Trnovčani nimajo prav nobenih izgledov na zmago proti ostrim Jeseničanom. V resnici pa temu ni tako. Jadran nima tako slabega moštva, da bi bil brez vsake izgledov vsaj na polovičen uspeh. Velika napaka Trnovčanov pa je, da vsako tekmo prelahko vzamejo. To je bilo zlasti videti prejšnjo nedeljo, ko so igrali proti Reki. Ne toliko neznanje, kakor lahkomišelnost je veliko zakrivila razmeroma slab položaj Jadrana na tabeli.

Jutri ima Jadran priliko, da še enkrat pokaže, da so bili njegovi zadnji neuspehi le bolj slučajnostni in da stvarno na zelenem polju pomeni več kot kaže tabela. Bomo videli! Če bodo hoteli uspeti proti Jeseničanom, se bodo morali pošteno pripraviti.

Tekma se začne ob 16 na igrišču Jadrana v Kolesiji. Sodil bo g. Držaj.

Hermes : Svoboda.

Pol ure prej kakor na Jadranu se bosta spoprijela na igrišču Ljubljane v borbi za točke Svoboda in Siskarji. Po zadnji zmagi Siskarjev nad Marsovi smemo spet pričakovati zmage Hermesanov. Hermes je svoje moštvo uredil precej dobro, kar je tudi v letošnjih pomladnih rezultatih, ki jih je to moštvo doseglo, razvidno. Mislimo, da se ne motimo, če mu tudi za jutri pripisujemo malo več izgledov za zmago, kakor pa Svobodašem. Svoboda je v hudo nevarnem položaju, da lahko izpade iz prvega razreda. Do sedaj je za beležila eno samo zmago in dva neodločena rezultata. To je premalo, da bi lahko ostala med najboljšimi prvorazrednimi klubi.

Tekma se začne ob 15.30 na igrišču Ljubljane. Sodil bo g. Mehle.

Disk : Mars.

Ta tekma bo najbrž predstavljala najbolj ogorčen boj za točke. Marsu se ni treba bati, da ne bi prišel med klube, ki bodo igrali prvenstvene tekme SNZ. Marsu gre za prvo mesto. Vse do sedaj so Marsovi vodili na tabeli, zadnji poraz proti Hermesu pa jih je vrgel kar na tretje mesto. Vsaka sedaj izgubljena točka pomeni za Marsove veliko izgubo. Mars mora jutrišnjo tekmo dobiti, kajti če je ne bo dobil, potem sploh ne more računati več na prvo mesto. V tej borbi za točke pa

bo naletel na nevarnega nasprotnika, ki ne da tako lahko kako točko. Disk je na svojem igrišču nevaren. To je izkusil že marsikateri klub.

Tekma bo v Domžalah na igrišču Diska. Sodil bo g. Makovec.

Kranj : Reka.

Cetrta tekma v ljubljanski skupini ne more prinesiti posebnih presenečenj. Ob nedeljah zvečer vedno bomo, da Kranjčani ne izgube prav nobene točke. Vedno so zmagoviti in vsi klubi odhajajo iz Kranja poraženi. Toda včasih je bilo med prvorazrednimi klubi pravilo, da je Reka Kranjčane na njihovem igrišču vedno premagala. Za jutri si tega presenečenja skoraj ne moremo predstavljati. Reka je bila v onih časih, ko je zmagovala, v drugačni formi kot pa je danes. Sicer je po nedeljski tekmi proti Jadranu napravila prav dober vtis, toda skoraj si ne upamo zapisati, da Kranjčani ne bi zmagali. Sicer pa bomo videli jutri zvečer! Pravijo, da je žoga okrogla in da se včasih čudno suče.

Tekma bo v Kranju ob 15.30. Sodil bo gosp. Camernik.

V mariborski skupini:

V Mariboru: igrišče Rapida: Maribor : Rapid. V Murski Soboti: Mura : Gradjanski.

V celjski skupini:

V Celju: igrišče Atletikov: Atletik : Hrastnik.

Poleg teh prvorazrednih prvenstvenih tekem imamo še celo vrsto drugorazrednih in juniorskih tekem. V glavnem navedemo naslednje:

Prvenstvo II. razreda.

V Ljubljani: igrišče Mladike: ob 16.30 Moste : Grafika; igrišče Jadrana: ob 10.30 Slavija : Kotolan.

Juniorsko prvenstvo.

V Ljubljani: igrišče Jadrana: ob 9.30 Slavija : Svoboda; igrišče Mladike: ob 15.30 Jadran : Moste; igrišče Ljubljane: ob 14.30 Hermes : Mars. Končno, da bo spored popoln, še naslednje: Tržič: ob 15 Ljubelj : Kovinar. Mengeš: ob 15 Mengeš : Kamnik. Hrastnik: ob 15 Radeče : Brežice. Gotovlje: ob 15 Borut : Jugoslavija. Litija: ob 15 Litija : Dask. Trbovlje: ob 15.30 Trbovlje : Svoboda.

Slaloma na Črnem vrhu

ASK Gorenjce Jesenice priredi jutri, 21. t. m., na Črnem vrhu trening tekmo v slalomu za seniorje in ženske. Start bo ob 9 dopoldne. Prijave sprejema tehnični vodja Langus Beno do 8 zjutraj v koči ASK Gorenjca. Vabljeni vsi klubi.

ASKJ podal ostavke

Kakor smo iz zagrebških dnevnikov posneli, so odborniki izvršnega odbora Atletske zveze kraljevine Jugoslavije podali na svoje položaje ostavke. Kakor se je pa izkazalo, je bila ta vest preuranjena in nihče od odbornikov ni odstopil. Odborniki stoje na stališču, da toliko časa ne bodo podali ostavke, dokler ne bo pravilno izvoljen odbor Atletske zveze kraljevine Jugoslavije.

Sami zvezd-
niki franco-
skega filma:

MAURICE CHEVALIER
E. V. STROHEIM
PIERRE RENOIR
MARIA DEA

v prvovrstnem,
do skrajnosti
napetem krimi-
nalnem filmu:

PAST

Velelim o lepotic, ki se je žrtvovala, da
reši druge žene in o človeku beštiji.

(Pieges) PREMIERA DANES!

Ob 16. 19. 21. uri

Kino Matica 21-24

Nelson Eddy
poje najlepše balade in
ljubavne pesmi v filmu

PESEM SVOBODE

Herojske borbe za svobodo in pravico na ameriškem zapadu.

Rezervirajte vstopnice! Danes ob 16, 19 in 21

Kino Sloga, telefon št. 27-30

LJUBLJANA

Akrobata v Vegovi ulici

Ljubljana, 19. aprila.

Med realno in Glasbeno Matico v Vegovi ulici je po daljšem času spet visoko v zraku razpeta vrh, znamenje, da so obiskali Ljubljano zračni akrobati. To pot razkazujeta svoje vratolomne sposobnosti dva jugoslovanska akrobata Pera Glišić in Daut Žudjelović. Medtem ko je slednji doma le na žici, je Pera Glišić bolj vsestranski in zna poleg akrobacij tudi pozirati britvice, ogenj ter ume se razne druge že povsem fakirske umetnosti. Glišić je poleg vsega tega tudi hiromant in grafolog. Doživel je že mnogo uspehov doma in v inozemstvu ter je povsod zbuja občudovanje. Da pri svojih fakirskih poskusih ne uporablja trikov, je dokazal pred petimi zdravniki v Osljeku ter vprico njih požrl šest britvic. Kakor sam pripoveduje, je požrl že več kilogramov železa, ne da bi pri tem utrpel kakršno koli škodo na prebavih. Glišić je tudi znan akrobat na trapezu pod letičnim aeroplanom. Oba akrobata skupno premoreta nič manj kakor 350 različnih atrakcij. Mnogo od teh bosta pokazala med nehom in zemljo v Vegovi ulici, in to vsak dan ob 5 popoldne, ob nedeljah in praznikih pa ob 4 in 6 popoldne. Vstopnine za občinstvo ni, pobirajo se le prostovoljni prispevki.

I Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vazjemne zavarovalnice ob 6.20 zjutraj.

I Pogreb najstarejšega slovenskega časnika g. Ivana Nagliča je bil večer popoldne ob 17 izpred mrliške veže na Vidovdanski cesti na pokopališču sv. Križu. Na zadnje slovo je prišlo zelo mnogo prijateljev in spoštovalcev pokojnika, posebno številni pa so bili njegovi najbližji tovariši iz uredništva in drugi člani novinarske organizacije. Po prvih obrednih molitvah se je od pokopnika z lepim govorom poslovil ravnatelj »Jutra« in predsednik slovenske novinarske organizacije g. Stanko Virant. Požrtvovalnemu javnemu delavcu bodi lahka zemlja slovenska!

I Modelarske tekme priredi ljubljanski Aero-klub v nedeljo, dne 5. maja na letališču. Tekme bodo za motorne in jadralne modele. Vsi tekmovalci se morajo prijaviti do četrta, 25. t. m. pri podmladki oziroma krajevnih odborih Aero-kluba. Modelarji, ki niso člani pa v pisarni Gledališka ulica 10, kjer dobijo navodila za tekme in točen program. Za prva mesta so razpisana dragocena praktična darila.

I Vodstvo v jubilejni razstavi. V nedeljo ob 11 predpoldne bo v jubilejni razstavi vodstvo. Govoril bo akademski slikar profesor Stane Kregar. Vabimo slovensko občinstvo, da se te prireditve udeleži ter si pri tej priliki še enkrat ogleda dela naših likovnih umetnikov, ki so se udeležili te razstave v tako velikem številu.

I Služatelji zagrebške umetnostne akademije pridejo v nedeljo, 21. t. m. ob 9 zjutraj v Ljubljano, kjer si hočejo ogledati jubilejno razstavo v Jakopičevem paviljonu in Narodno galerijo. Vodil jih bo akad. slikar profesor Krsto Hegedušić. Člane Društva slovenskih likovnih umetnikov kakor tudi druge tovariše vabimo, da se udeležijo sprejema ter pogovora s hrvatske goste do Jakopičevega paviljona.

I Vanja Leventova in Josip Gostič bosta gostovala drevi v Puccinijevi »Madame Butterfly«, prekrasni operi čudovitih melodij in življenjske tragedije male Japonke, ki je bila prevarana v svoji zvesti ljubezni. Bolgarska gostinja je za svojo vsestransko odlično kreacijo Cho Cho San žela nedeljno visoko priznanje vse evropske kritike, zato bo njen nastop na našem odru nedvomno pomenil poseben dogodek v letošnji sezoni. Zavojo izrednega zanimanja, opozarjamo zainteresirane, da si pravočasno preskrbijo vstopnice za predstavo v predpoldni.

I Razstava akad. slikarja Frana Godca. V galeriji »Oberenele« na Goepovetski 3 otvori v nedeljo

ob pol 11 akademski slikar Fran Godce razstavo svojih del (olja in tempera). Razstava bo odprta od 21. do 30. aprila 1930 in bo cenjenemu občinstvu dostopna od 8 do 20 zvečer. Vstop je prost.

I Ljubljana je dobila Novinarski dom. Kar čez noč je Ljubljana dobila nov dom, to pot dom slovenskih časnika, ki so si pred leti ustanovili posebno zadrugo, ki naj bi zbirala zmožna sredstva za postavitev novinarskega doma v Ljubljani. Zadruga je v letih nabrala že precejšnjo sredstva in je letos, potem ko se je odločila, da doma na novo ne bo gradila, kupila že stojajočo stavbo v središču mesta. Potem ko se je banka Slavija iz prvotnega poslopa ob Wegovi in Gosposki ulici preselila v novo palačo, ki je bila stara banka Slavija na prodaj. Kupila jo je zadruga Novinarski dom in spomladi so začeli zunanost poslopa prenavljati. Fasada ob Wegovi ulici nasproti vseučiliški knjižnici je bila že lino prenovljena in na pročelju, ki gleda na Wegovo ulico so te dni namestili napis Novinarski dom. Sedaj prenavljajo zunanost poslopa v Gosposki ulici, pa tudi v notranjosti preurejajo in čistijo prostore. V kratkem bo tudi notranja ureditev in čiščenje opravljeno.

I V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani, pri franciskanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starém trgu. Samo kvaliteta optika.

I Ljubljanska filharmonija bo izvajala v okviru Bolgarskega tedna na koncertu, ki bo 22. t. m. v Unionu, kot prvo točko Bernardov »Scherzo za godalni orkester«. Skladba je bila zložena l. 1938 in prvič izvajana l. marca 1939 v Mariboru, kjer je imela najlepši uspeh. Kritiki dr. E. B. v M. Z. je napisal, »da je to ena najlepših skladb zloženih v zadnjem času. Bernard je mojster zvokov, njegovo znanje ga uvršča v vrsto naših skladateljev itd.« — Bernard, rojen 1896, je član radijskega orkestra, dve leti je bil vojaški kapelnik in pet let

Nedosegljivi mojster
ljubezenskih vlog

Charles Boyer in lepa

Irene Dunne v najnovejšem filmu

LJUBAVNI KRIK (Love Affair)

Napeta ljubavna zgodba, ki se vrši v najlepših krajih sveta

Ob 16. 19. in 21. uri Kino Union 21-21

„Skandinavski velesila“ in njen ministrski predsednik

Stockholm, sredi aprila.

Pred nekoliko več kakor sto leti je znani svetovni potnik Aleksander von Humboldt prišel švedsko prestolnico Stockholm med petorico najlepših mest na svetu. Pred kakimi 60 leti pa je nemški državni kancler Bismarck ob pogledu na stockholmsko trdnjavo izbruhnil v prisrčen smeh in znano je, da se je Bismarck zelo redkokdaj smejal. Kakor kaže ta dva primera, si vtisi raznih ljudi pri istih stvareh včasih zelo različni.

Danes pa je mogoče reči, da stockholmska trdnjava nikakor ne napravlja smešnega vtisa in da prav nič ne kaže edinstvene lepote mesta. »Hvala Bogu, da v Belgiji ni ne železa, ne petroleja,« je pred kratkim s trpkim humorjem napisal neki belgijski časopis. Na švedskem pa imajo železa zelo veliko in švedji vedo, da je bogastvo države v današnjih časih nevarno. Zato se že delj časa pripravljajo, nekoliko počasi in obojavljajoče in morda tudi nekoliko pozno, toda pripravljajo se.

Sicer pa gorata in granitna švedska pokrajina ne krije v sebi samo železa, ampak

tudi druga bogastva. Švedska izvaža v velikih množinah les, cink in baker, pridelala zelo mnogo živeža: oves, ječmen, sladkorno peso, živinoreja in ribolov sta na visoki stopnji. Švedska je poleg Francije največji producent arzenika na svetu in znano je, da je ta rudniški strup neobhodno potreben za odvrtno industrijo starih plinov. Toda na prvem mestu stoji vsekakor pridelovanje in predelovanje železa, ki ga Švedska vsako leto iztrga iz osrčja svoje zemlje na milijone ton. In to železo je trdo in visoko cenjeno.

Peer Albin Hansson.

Za skandinavski razmere je Švedska s svojimi nekaj več kakor 6 milijoni prebivalcev, s 17.000 km železniškega omrežja in s 100.000 motornimi vozili, velesila. Moč njene armade znaša več kakor pol milijona mož, njena vojna mornarica razpolaga z 8 linijskimi ladjami, tremi križarkami, 16 rušilci in še z mnogimi drugimi manjšimi enotami v skupni tonaži nad 100.000 ton, njena zračna sila pa šteje nad 400 letal, ki so skoraj vsa najmodernejša. Razen stockholmske trdnjave ima na severu skoraj nepremagljive naravne utrdbe, ki ščitijo železna bogastva Kirune in pred nekaj tedni so začeli utrjevati tudi otok Gotland v Vzhodnem morju. Od konca marca posluje v Stockholmu posebno oboroževalno ministrstvo, ki ga vodi tehnik Egon Gummason, ki je bil poprej vodilni uradni vodilnega železnega koncerna Bofors, katerega nazivajo švedskega Kruppa. Švedska ima svoje letalske baze v Vesterasu, Malmstadu, Karlsborgu in Ljungbyhedu, v Karlskroni in Göteborgu pa ima oporišča za vojno mornarico. Od pričetka finsko-ruske vojne dela močnega železnega industrija države s polno paro, po večini tudi z nočnimi shtami, v Ameriki pa se mudi posebno zastopstvo, ki ga vodi kraljevič Bertyl, sin prestolonaslednika in vnuk Gustava ter kupuje 300 najmodernejših lovskih letal in 400 letalskih motorjev.

Mož, ki je spravil v tek to za skandinavsko deželo že kar nezaslišano oboroževanje, sprva počasno in obojavljajoče, zdaj v zadnji minuti pa pospešeno in mrzlično, je ministrski predsednik Albin Hansson.

Peer Albin Hansson je star 55 let, robusten, nekoliko kmečke postave, oglatega, velikih izraza polnih oči, skoraj plešaste glave, moč-

nih temnih obrvi, njegova brada pa je krepka in štrli naprej a la Mussolini. Hansson je vodja socialno-demokratske stranke, ki ji pripada že od mladosti in ki je pod njegovim vodstvom postala najmočnejša stranka v deželi. Sprva je bil Hansson trgovski komij, potem pa je zajadral v časnikastru ter je v mladih letih postal urednik stockholmskega lista »Socialdemokraten«. Kmalu je postal poslanec in član vodstva stranke. Zdaj sedi že 12 let s kratkimi presledki v vladi, bodisi kot šef ali kot vojni minister.

Albin Hansson je eden od redkih socialistov na svetu, ki se strastno zanima za vojaška vprašanja. Imel je tudi priložnost, da je svoje vojaško znanje dobil izkoristil kot večkratni vojni minister, zlasti pa sedaj, ko se nad Švedsko zbirajo temni oblaki.

Vsekakor mora biti Švedska danes svojo predsedniku vlade hvaležna, da je že leta 1937 pričel previden političen podvig, s katerim je začel vso švedsko javnost od desnice pa do leve obdelovati, da je slednjič odobrila njegov oborožitveni program. Toda oboroževalni pacifisti, kakor ga nazivajo, je pri tem doživel tudi udarce; pred nekaj meseci na primer se je moral ločiti od svojega dolgotrajnega zunanega ministra Riharda Sandlerja, ki je v finsko-ruskem konfliktu preveč očitno izrekel svoje simpatije. Toda to je danes skoraj že pozabljeno, kajti pozornost švedske javnosti je obrnjena na dogodek, ki se odigrava v sosednji deželi. Stari kralj Gustav je svojemu dolgoletnemu šefu vlade in prijatelju Albinu Hanssonu naročil, naj bo in ostane trd in neizpros. Albin Hansson je sicer zakrbljen zaradi bodoče usode svoje domovine, toda dogodkov pričakuje mirno in dostojanstveno. Storil je, kar je bilo v njegovih močeh.

Fino čajno pecivo in deserti
pri Bonboniera Ruff, Prešernova ulica 1, Celje.

Žrtve za znanost

Iz Newyorka poročajo: Dva ameriška zdravnik sta hotela na lastni koži preizkusiti, koliko prenese človek mraza. Slekla sta se in povsem gola stopila v hladilnico, v kateri je bilo 30 stopinj pod ničlo. V hladilnici je bila pisalna miza in dva stola, da bi mogla zdravnika med poskusom zapisovati svoje občutke in vtise.

Po dveh minutah bivanja v mrazu so se jima roke že tako tresle, da nista mogla več držati svinčnika. Kmalu zatem ju je že toliko zajel mraz, da nista mogla niti več drhteti, ampak sta oirpa nepremično sedela na stolu. Po 11 minutah so morali poskus prekiniti, kajti oba zdravnika sta izgubila zavest. Njuni tovariši so imeli mnogo napornega dela, da so ju z umetnim dihanjem spet spravili k zavesti.

Po svetu

Telefonski zvonci iz stekla. V Nemčiji se silno trudijo, da bi surovine, ki jih potrebuje vojna industrija, v civilnem življenju nadomestili z drugimi. Pred kratkim je izšla naredba nemške države pošte, ki odreja, da morajo biti v bodoče vsi telefonski zvonci iz stekla.

Kronski novc mu je režil življenje. Delavec Jožef Vojtek je bil zaposlen v kamnolomu v Ojcu na Češkem. Pri delu mu je padel iz žepa kronski novc ter se odkotalil precej daleč proč. Mož je prekinil delo in šel za novcem. V tem hipu se je podrla velika skala prav na mesto, na katerem je stal še pred nekaj trenutki.

Deset let ječe, ker je ukradel pepelnik. V Königsbergu je bil te dni sojen neki delavec, ki je bil obtožen, da je ukradel medenast pepelnik iz kupa starih kovinskih predmetov, ki so jih zbrali meščani za tako imenovano »Metallspende«. (V Nemčiji namreč zadnje čase pobirajo med prebivalstvom kovinske predmete za vojno industrijo). Sodisce je tatu obsodilo na 10 let ječe. Mož je imel še srečo. Ako bi zagrešil svoje dejanje 24 ur kasneje, bi bil obsojen na smrt, kajti naslednjega dne je stopil v veljavo zakon, ki uvaža za takšno tatvino kot edino kazen smrtno kazen.

Mesto najstarejših ljudi. Lepo italijansko mesto Varga v toskanski provinci, ki ima 12.500 prebivalcev, spada prav gotovo v vrsto onih človeških naselij, v katerih živi največ starih ljudi. V Vargi živi danes 25 ljudi, ki so stari nad 100 let, 180, ki imajo nad 90 let, 276, ki so že prekoračili 80 let, in 710, ki so starejši od 70 let. Velika večina teh starcev in starih je zdravih ter se ne mislijo na smrt. Neki italijanski časnika je povprašal več teh ljudi za recept njihove visoke starosti. Povedali so približno tole: »Vse življenje je treba delati, nikdar lenariti, umerjeno jesti in piti, ne kaditi in vdihati čim več zraka iz mesta Varje.«

V Angliji se vsak mesec poroči okrog 40.000 parov. V Angliji ne pomnijo, da bi se kdaj sklepal toliko zakonov kakor ravno zdaj v vojni. Po najnovejših statističnih podatkih se v Angliji, odkar je izbruhnila vojna, poroči vsak mesec okrog 40.000 parov. Večina ženin je vojaškega stanu. Vojaki in mornarji, ki odhajajo na fronto, hočejo preskrbeti izvoljenkam svojega srca državno pokojnino, ako bi se jim na fronti kaj pripetilo.

Zdravilo proti astmi in mrzlici. Na kongresu zdravnikov v Cincinnati v Ameriki je bilo sporočeno, da so iznašli uspešno zdravilo proti astmi in mrzlici. Novo zdravilo je sestavljeno iz nekega vitamina s primesjo kalcija.

Pogrebno društvo na Pobrežju pri Mariboru

vabi vse svoje člane na

izredni občni zbor

ki se bo vršil v nedeljo, 21. aprila 1940 ob devetih popoldne v vrtni dvorani gostilne Hren na Pobrežju, Aleksandrova cesta 24. — Na dnevnem redu je preosnova društva na združno podlago ter volitve funkcionarjev.

Načelnstvo.

Vljudno sporočam cenj. odjemalcem, da sem svoje poslovne prostore preselil iz Dr. Gregorja Žerjavove ulice 3/1 na

Glavni trg št. 16, v prostore bivše trgovine s steklom Weiner

Cenj. odjemalcem se še nadalje priporočam.

ANTON DOBROTINŠEK,
elektro- in radiotehnično podjetje,
CELJE, telefon 240.

Otroški kotichek

ZAČARANI GOZD

(98) »Da Ančka, žalostna povest je to,« je rekel kralj. Sedaj bi te pa lepo nekaj prosil. Ali bi si upala iti v stari grad in poskusiti, če moreš princčka pripeljati nazaj? Jaz ti bom v vsem pomagal. Samo pomisli, koliko ljudi boš s tem osrečilale!

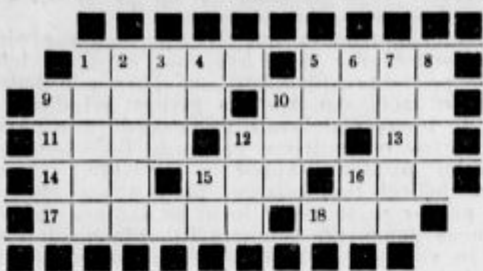
(97) Nato je šlo z blazno naglono po zraku. Mali Peterček je trdno spal in še vedno držal svojega medvedka v rokah. Še sanjalo se mu ni, kaj se z njim dogaja in tako je prišel v stari grad v gozdu.

Nagradna križanka

Tvrde, ki žele delati reklamo zase po križankah, naj izroče svoja naročila en teden popreje v upravi »Slovenec«.

Rešitev križanke je treba poslati na upravo »Slovenec« pod značko »Križanka do četrtka prihodnjega tedna. — Rešitev križanke bomo objavili prihodnjo soboto.

Med one, ki bodo pravilno rešili križanko, bomo z žrebjem razdelili 4 nagrade in sicer za vsakega list »Slovenec« za en mesec zastoj.

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. Znaša slov. tovarna stolov in pohištva; 5. Eden izmed proizvodov trdnice pod 1. vodor.; 9. Kožna bula, tudi mnogonožec; 10. ... je opoteča; 11. Pokrajina v Grčiji; 12. Poseben človek, oblika, značaj; 13. Voznik; 14. Leseni izdelek; 15. Glasbena skala; 16. Glagol premikanja; 17. Kozarski poveljnik; 18. Najnižji del posode, reke, morja itd.

Navpično: 1. Nemir, rabuka; 2. Vrsta kozmetičnih proizvodov; 3. V to stvar menda zaman upamo; 4. Pesnitev; 5. Vrtno orodje; 6. Oblika osebnega zaimka; 7. Nič ni tako skrito, da ne bi postalo; 8. Prilov časa; 9. Poljski sadež; 10. Mlečni izdelek; 12. Morena riba; 15. Pritrdilnica; 16. Voznik.

Rešitev sobotne križanke.

Vodoravno: 1. Blj. 3. Ak. 5. RADION (pralno sredstvo); 9. BELINA (posledica pranja z Radionom); 12. Otoc; 13. Eva; 14. Ibar; 15. Met; 16. Om; 17. Jn; 19. Ilo; 20. Vim čisti vse; 23. Kler; 24. Ali.

Navpično: 1. Brom; 2. Latev; 3. Anale; 4. Karo; 6. Dotik; 7. In. 8. Nemir; 9. Bajta; 10. Li; 11. Ibis; 16. oče; 18. Nili; 21. ML; 22. Vi.

Izrečani nagajenci:

Med rešili, ki so pravilno rešili sobotno križanko so bili izrečani:

Črnogelj Jožica, uradnica, Topniška ulica 17, Ljubljana.

Avsec Marija, Tovarniška ul. 29, Zelena jama, Ljubljana.

Možgan Rudolf, Venije štev. 6, p. Leskovec pri Krškem.

Toporiš Julij, Sokolska 10, Osijek II.

Dobivali bodo 1 mesec »Slovenec« brezplačno.

Štab vojnega zrakoplovstva sprejme nekaj

inženirjev gradbenikov in tehnikov

po ugodnih pogojih. Služba v začetku provizorična, potem se regulira. — Informacije naj se zahtevajo pri, oziroma prošnje za sprejem z navedbo plače in dosedanje prakse naj se pošljejo na: Štab vazduhoplovstva vojske, inženjersko odeljenje, Zemun. — V. I. br. 5200/1940.

OGLASI

v najbolj razširjenem dnevniku imajo
največji uspeh!
Zato oglašujte v »SLOVENCU«!

Poročnik Heim

Vohunska povest iz časa svetovne vojne.

»Ali ste vedeli, da je tukaj stanoval?« je vprašal Schmidt.

»Prav nič ne,« je odgovoril Heim. »Po pravih bi moral spati na komisariatu.«

Stopili so v Lianino stanovanje. Bila je silno vznemirjena. Vsa onemogla se je sedela v naslonjač in se tresla od nog do glave.

»Kje je Stiefel?« je vprašal Heim.

»Ne vem. Od večeraj jutraj ga že nisem videla. Nekako ob desetih je odšel in me opozoril, da se bo vrnil morda šele čez nekaj dni.«

»Ali ima s teboj kakše osebne zadeve?«

»Ne. Gotovo, njegovo stanovanje je na nasprotni strani. Ključ od njegovih vrat imam tudi jaz.«

Oba oficirja sta odšla iznenadena na hodnik. Psa, na katera so pozabili, sta z zleknila na tla in z gobcem rinila v prazen prostor med spodnjim delom Stiefelovih vrat in tlemi. S kremplji sta besno praskala, kakor bi hotela narediti skozi nje predor.

Obe sobi udobnega tolmachevega stanovanja sta bili prazni. V spalnici ni bilo nič posebnega razen stare omare, v kateri je bilo precej civilnih oblek. Pisarna je bila bolj zanimiva, v njej je bil tudi pisalni stroj, zbirka pečatov s poveljstva, kupi papirja z uradnimi naslovi in vsi znaki točnega in ukaznega dela. Dve listini predvsem sta za trenutek vzbudili pozornost oficirjev. Prva, je bil zelo natančen zapisnik; videti je bilo, da je v njih popisano imetje prebivalcev iz srede mesta. Imel je opombe: premoženja za toliko in toliko mark. Druga pa je bila podobna računovodski knjigi, a njena vsebina je bila nečitljiva. Kar se tiče lastnih imen, so bila vsa francoska, zraven je bil datum, nekaj očividno pri-

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enkolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakom.

Kam pa kam?

Na Kurešček
pelje Kraljič. Tel. 36-98.

Službe iščejo

Prodajalka
vešča vseh pisarniških del, zmožna voditi samostojno trgovino z mesom, blagom, lače mesta. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 5492.

Zasluzek

Zastopnike (-ce)
prodajalce (-ke) iz krajev Slovenije — sprejem. Ponudbe na Anončni zavod Sax, Maribor, pod »100%« zaslužek »5829.

Vajenci

Vajenca
za pleskarstvo, sprejem takoj. Cizman, Tacen, p. St. Vid nad Ljubljano.

Denar

Hranilne knjižice
3% obveznice
in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR
Aleksandrova cesta 40

Službodobe

Poslovedjo
strokovnjaka za industrijo perila, spremem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod št. »Tako« 5922.

V stalno delo

se sprejmejo zidar, vešč v umetnem kamnu, in pa delavci k hidravličnim stiskalnicam za terazo plošče. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Vestni in trezni« št. 5904.

Elektro-strojniki

ki je obenem vešč tudi strežbi Dieslovih motorjev, se sprejme v večje podjetje. Reflektant, izučeni mehaniki ali ključavničarji z večletno prakso in ev. izpitom, naj pošljejo svoje ponudbe v upravo »Slov.« pod »Elektro-strojniki« — Ljubljana št. 5842.

(Pohištvo)

Lepa spalnica
zaradi odpotovanja ugodno naprodam. — Ogled v popoldanskih urah v Gosposki ulici 7-1.

(Auto-motor)

Motorno kolo »Ariel«
500 OHW, v brezhibnem stanju, prodam. »Staklo«, St. Vid nad Ljubljano.

Prodamo

Najugodnejši nakup
moških oblek nudi Presker, Sv. Petra 14, Ljubljana.

Meso je cenejše!

Kozliček se dobi že mnogo ceneje pri Petriču, mesarja, Solski drevored v Ljubljani.

Prvovrstna kolesa

po najnižjih cenah, dobite pri »Tehnik« Banjal. Ljubljana, Miklošičeva 20

Cepljeno trsje

prvovrstno, 1 din/komad, divjak korenjaki — nudi Franjo Žihar, Zamošani, Sv. Marjeta pri Moškanjcih.

Breskve, višnje

česnje, nizke vrtnice, vinsko trsje — vse odlične kakovosti — kupite v Drevesnici Jelen, št. 11, Velenje.

Zdravilno črtno Rekord

(od trte črni burgundec) vam nudi M. Cesar, vinska trgovina, Ljubljana VII., Gasliška ulica 3. — Telefon 23-69.

Kupimo

Nakup lesa!
Kupim hlode, jelkove ali smrekove proti takojšnjemu plačilu. — Oražem, Moste.

Vsakovrstno zlato

srebro in briljante kupuje vsako količino po najvišjih cenah
A. Božič, Ljubljana
Františkanska ulica 3.

Vnajem

ODDAJO:
Dve skladišči
prostorni, zračni, suhi, se odda takoj ali 1. maja. Pripravi za mesarja ali za drugo stroko. Polzve se v upravi »Slovenec« pod št. 5902.

Stanovanja

ODDAJO:
Trisobno stanovanje
kuhinja, kopalnica, plin in druge pritlikline — se odda takoj ali 1. maja. Polzve se v upravi »Sl.« pod št. 5901.

Štirisobno stanovanje

visokopritlično, z vsem komfortom, parketirano, v kuhinji in predstobi linolej, souporaba garaže, narebljen, v jeseni izgotovljen, takoj oddam v St. Vidu, nasproti kina. — Duhovnik, St. Vid n. Lj. št. 37.

Razno

Gumblince, gumbce, plise, monograme, entel, ašur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Františkanska ulica nasproti hotela Union
Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Objave

V upravi »Slovenec« naj dvignejo inserenti sledeče ponudbe:

Elektrostrojniki 5842, Majski 5588, Poštena 5204, S. I. majem 5795, Ugodno 46 št. 5224, Ugodno za knjižnico Uradnik Zmožna trg. moč, Značaj 5416. (o)

Kupujte pri naših inserentih!

Mednarodni velesejem v Budimpešti

26. APRILA — 6. MAJA 1940.

1500 razstavljalcev, s sodelstvom Jugoslavije in 6 drugih držav. — Modna revija. — Številne posebne skupine za industrijo in javne naprave. — Borza stavbnega materiala.

50% POPUSTA NA VELEZNICAH.

Popust velja za prihod v Budimpešto od 16. aprila do 6. maja za povratek od 26. aprila do 15. maja.

VIZUM se dobi na podlagi velesejemске legitimacije pri madžarskem kralji. posaništvu v Beogradu in pri madž. konzulatih. — Cena za osebo 250 pengov.

VELESEJEMSKЕ LEGITIMACIJE se dobe za 50 — din.

V BEOGRADU: Madžarsko kr. posaništvo

V ZAGREBU: Madžarski kr. konzulat in njegove podružnice.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo: Dr. Géza Szilágyi, Madž. kralj. opolno-močenik, Vuka Karadžića ul. 11, Beograd.

»SLOVENE«, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

Dobro pripravljen za večnost nas je zapustil naš iskreno ljubljani brat, gospod

Adolf Peče
kapetan v pokoju

Pogreb nepozabnega rajnika bo v soboto, 20. aprila ob pol 5 popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta 9) k Sv. Križu.

Ljubljana, 18. aprila 1940. Zalujoči ostali.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je za vedno zapustila, previdena s svetimi zakramenti, naša predraga mati, teta, svakinja, in stara mati, gospa

Grčar Josipina
roj. Grebenc

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, dne 21. aprila 1940 ob pol 3 popoldne iz hiše žalosti, Tovarniška ulica št. 16 — Zelena jama — k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 19. aprila 1940.

Zalujoče rodbine: Grčar Zvonko-tova, Grčar Jože-tova, Grčar Edi-tova in Zertožova, ter ostalo sorodstvo

Pogrebno podjetje Gajšek Ivan, Ljubljana

V neizmerni žalosti naznanjamo, da nam je umrla nad vse ljubljena žena, mati, sestra, svakinja in teta, gospa

Marija Krištof
roj. Logar
soproga trgovca in posestnika

Bogu vdana in previdena s svetimi zakramenti.

Pogreb preblage pokojnice bo v nedeljo, 21. aprila ob pol 3 popoldne iz hiše žalosti Sv. Petra nasip št. 59 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 19. aprila 1940.

Franc, mož; Marica, France, Verena, Božena, Janez, otroci in ostalo sorodstvo.

mernih besed in številka. Končno so bili v sobi še štirje kovčgi oviti s platnom, v katerih so bile čudne stvari: perilo, obleke in papirji, ki jih preiskovalca nista takoj zapazila.

»Iz vsega tega sklepam,« je zaključil Heim, »da je imel Stiefel še neko drugo službo. V zasedenih krajih je bil nekaka fevdalna oblast in je odiral meščane. Treba bo povrtni izkazane usluge. Toda najprej ga moramo poiskati. Ali mislite, da je ta ženska, ki stanuje nasproti, odkritosrčna?«

»Upam, da je,« je odgovoril Schmidt. »Preveč se boji, da bi si upala lagati... razen če jo tisto vznemirja, kar ve.«

»Naj bo, kakor hoče; pojimo!«

»Da; a tu pustimo dva vojaka za stražo; s psoma pa se vrnimo na glavni trg, kjer je gotovo križišče sledi, po katerih je šel Stiefel.«

Ko so prišli tja, je bilo videti, da sta oba psa vendar že istega mnenja. Mahnila sta jo do vhoda v Champ-Eysées, kjer spet nista vedela ne kod ne kam. Psica, ki je bila bolj živahna, se je hitro odločila in začela vohati vse promenadne klopi; pes pa jo je priklical nazaj z neizmernim renčanjem. Psica je ubogala in sledila. Za njo sta jo ubrala oba oficirja in njun oddelek. Nekaj minut pozneje so bili vsi zbrani v mali ulici Frairie. To je bil prav za prav le ozek jarek, obdan na obeh straneh z dolgima z mahom poraslima in bršljanom pokritima zidovima, preko katerih so segale veje dreves iz sosednjega vrta. Samo ena hiša je bila tu. Majhen štirioglat paviljon z enim samim nadstropjem je tu sameval. Hišica je bila vsa obdana in preprežena s temno zelenim listjem.

»Nesrečnik!« je rekel Heim. »Krasen kotiček, kamor bi Balzac lahko skril svojega »Vantrina«. Kakšen lopov je neki skrit v tem pribežališču?«

Schmidt je že pozvonil. Rdeča luč se je posvetila in prikazal se je župnik Gaillard v

talarju, bil je gologlav. V roki je držal svečo. Njena medla svetloba, ki je zasenčila del njegovega obraza, je napravila vtis strogega in samozavestnega moža. Če ne bi bile namršene njegove košate obrvi na katerih se je kazala bolj razdraženost kot nemir, bi se zdelo, da je popolnoma miren, da, celo vder. Njegov pogled je tako prevzel oba oficirja, da sta, ali od začudenja, ali iz spoštovanja, ali pa zaradi obojega hkrati, obmolknili.

»No torej!« se je oglašil prvi župnik.

»Gospod župnik,« je odgovoril Heim, »pri vas moramo napraviti preiskavo.«

»Prav je tako. Sedaj ste vi gospodarji. Vstopite. Želite, da vas spremljam? Ne... Če me ne potrebujete, bom ostal kar v pisarni; imam namreč precej dela.«

Nemica sta pustila psa, ki sta, kakor bi ju prijala norost, skočila v hišo in jo pretekla od kleti do podstrešja šla sta skozi vse sobe v pritličju: skozi pisarno, obednico in kuhinjo, nato sta prešla še vse sobe v prvem nadstropju. Ko sta prišla do konca, sta z enako vnemo začela znova. Njuna podivjanost in renčanje je bilo podobno onemogli zmedenosti tistega, ki pri skrivalnici ve, da so neke skrivati, a zaradi tega ni nič na boljšem. Dalje kakor eno uro sta oficirja odpirala in izpraznjevala omare, preiskala klet, prebrskala miznice; a kljub temu nista dobila niti najmanjšega sledu Stiefelove prisotnosti.

Samson in Dalila sta še naprej tekala okoli, ne da bi se njuna pozornost posebno obrnila na kak določen del stanovanja, razen na kuhinjo, kamor sta se večkrat povračala in se dalje časa mudila ter silno renčala. Heim je odprl zadnja vrata, skozi katera si prišel na majhen vrtiček, ki so ga obdajali zidovi sosednjih parkov. Imel je le en izhod.

Pokličite župnika,« je velel Schmidt.

»Gospod župnik,« zdi se mi, da so vrata na koncu vašega vrta vedno v rabi. Kam vodijo?«

»K mojim sosedom, Lefebrovim; zvečer čisto zahajam k njim; tu imate ključ.«

Počasi in brez jeze je župnik odšel. Heim je odprl vrata, a Schmidt ga je ustavil.

»Nima pomena,« je rekel, »saj vidite, da psa ne sledita.«

Zares sta se Samson in Dalila, ki so ju priveli na vrt, vrnila v hišo. Oficirja sta šla za njima. Nudil se ima je čuden pizor. Samson je skočil na delovno mizo, ki je bila v pisarni. Stegnil je svojo telo, pokazal zobe, iz dna gobca so se mu cedile sline. Prežal je na duhovnika, ki se je naslonil na zid. Župnik se ni ganil, a iz oči ni izpustil živali, videti je bilo, da se je nič ne boji. Na pragu sobe se je vrtela Dalila in klicala svojega gospodarja.

»Ohi!« je vzkliknil Schmidt osupel, da je pokazal poklicati psa. Pomislil je. Mir je vladal kakor moreča večnost.

»Ali veste, gospod župnik,« je končno rekel poročnik, »da vas ta-le psa obtožujeta.«

»Cesa, moj Bog?«

»Da ste odgovorni za izginitev Stiefela, tolmača na centralnem komisariatu tega mesta.«

»Stiefel? Nenesse? Da. Izginil je? Ta novica bo razveselila vse poštene ljudi v tem mestu. Toda kako naj jaz za to vem?«

»Kdaj ste ga zadnjikrat videli?« je vprašal Heim.

»Videl sem ga pred tednom dni ali celo pred štirinajstimi dnevi. Zelo surovo je postal z nekim bolehnim človekom in se naslanjal ob svojem početu, je bledikov potepuh.«

»Lažete,« ga je prekinil Schmidt, tresoč se od jeze. »Videli ste ga večeraj ali še danes, prav tu.«

»Primite pse, gospodje,« je mirno rekel duhovnik. »Kar se tiče postopanja z menoj, vam rečem, da vas bo le osramotilo. Mislim, da vam ni nič za moj prezir; naj bo kakor hoče.«